

עוֹלָם וָעוֹלָם
וְעוֹלָם וָעוֹלָם
וְעוֹלָם וָעוֹלָם - וְעוֹלָם וָעוֹלָם

וְעוֹלָם וָעוֹלָם

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785,
ת. ד. 136. מען למברקים: "עולמפרט".
קטוציא לאור: העולמ הזה בע"מ.
דפוס משה שחם בע"מ, ת"א. טל. 62239.
החפצה: דוד סופר ובניה, תל-אביב.
המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה:
רוב איתן

עורך כיתוב:
סירני קשה

כתב בכיר:
אלי תבור

עורך הבנייה:
דני

צלם המערכת:
אריה סרו

חברי המערכת:

מנשה ברדיצ'ב, ישיע גור, צילי גליקסון,
דוד הורוביץ, רותי ורד, אברהם חסון,
יוסף אבוהמדי, אביבה סרו, עסס קינו,
שלמה קרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

1/2 י"ג

המתנכלים לה. יש והחוקים הם אכזריים
להחזיק. כמו החוק הקוראני של כריתת
ידו של כל גנב. יש והחוקים הומניים יותר.
אולם בכל מקרה שהוכח חטא, נקבעה גם
מידת עונשו.

ברגע שנעשה פשע נכנס לפעולה מנגנון
מסוּעף של בלשים, שוטרים ובתי-משפט כדי
לגלות את הפושע ולהענישו. על סמך הה
נחה כי יש מי שדואג לבטחונם-האיש ולי
שלימות-נפשו ורכושו, יכול האזרח לעסוק
בשליחה בענייניו הפרטיים. הוא יודע כי
החוק עינו פקודה, וכי אלה שעברו על
החוק משלמים את המחיר.
תפקידו של בית-הסוהר, מבחינה זו, כפול:
להחזיר את ההכרה כי הפשע אינו משתלם.
ויחד עם זאת לתת לאזרח השליו את הר
גשת הבטחון כי הפושעים נמצאים תחת
משמר ואינם מתהלכים חופשיים ברחובות.
במדינת ישראל של גליון זה מתפרסמת פר
שה מדהימה, המאמת להפריך מיתוסה הנ
תחבטת. עקב אינפורמציה שנחשפה
במערכת, עקבה חולית העולם הזה אחר
חמישה נידונים שהילכו בחופש מוחלט
ברחובות העיר יפו.

אינני מאלה הדוגלים בעקרון הנקמה. "עין
תחת עין", לדעתי, עשוי רק להרבות את
מספר העיזרים, לא לדפא מחילת-עניינים.
אין גם ספק, כי הכוכים-האפלים של בתי
הסוהר הישנים הינם, מעל לכל, קרקע צמיחה
אידאית לדורות חדשים של פושעים, וכי
צודקים אלה הרואים בכל פושע, חולה,
שיש לרפאו יותר מאשר להתנקם בו.
מדע ריפוי-הנפש תופש יותר ויותר מקום
בטיפול בעברין — וטוב שכן. אם בכל זאת
מפרסם העולם הזה את כתבת-השער של
השבוע, אין זה כי לדעתנו חייבים אותם
שבריאנו לשבת כלואים בצינוק, מאחורי
מגדולי ובריה. אם הרופאים קובעים שטיפול
מדעי ואנושי יעזור להם יותר ויעזור אף
לחברה — עלינו ריפוי המחלה שדחפה
אותם מלכתחילה אל הפשע — הרי שזכי
אים הם לחופש-פעולה במאמציהם.
שום אדם נאור לא יתנגד לכך שאותם
נדכאים יראו את אור השמש ואף יצאו מדי
פעם בחברה נורמאלית. אדרבא, אולם בתנאי
אחד: שהדבר יעשה תחת השגחה. אחרת
יעשה החוק פלסטר ושום אדם לא תוכל
לתת לבתה לצאת בלב שליו לרחוב.

אורי אבנרי

מכתבים

אנו הפרושים

התישתי מאוד מכתבתו של אורי אבנרי
אנו הפרושים (העולם הזה 1108) אולם
ישנו הבדל יסודי אחד בינינו לבין הפרו
סים, שלעצתי עשוי להפריך חלק ניכר
מחשיבותו של מר אבנרי. הבדל זה נעוץ
בעובדה שהעבדות, או במילים אחרות
"אידאליזם לחור" ומעשים "חור", הפכה
לעובדה הכוללת ביותר של חיינו המדיניים.
אם הפרושים ראו במדינה את הערך העל
יון והמדור, כפי שכותב העורך, הרי
אצלנו ערך המדינה מותנה בתועלת החברתית
שאפשר להפיק ממנה. ואין זה משנה הרבה
אם התועלת היא אישית או לטובת קבוצה
או איננו מסוים.

בפרוסיה היתה קיימת ביוקורטיה ענפה
ומסומסת. הפקיד הרגיש את עצמו כשליח
האלוהות, היינו המדינה. אצלנו אסנם קיימת
ביוקורטיה מאוד ענפה המכבירה על הדי
ים, אולם היא איננה יעילה, איננה שווה
לכל נפש ומסורתיה המפוזרות אינן חו
עפות את פעולותיה למעשה. אפשר להמשיך

ארצה. האם תחפצו לעזור לנו לחסן
הפעולות, ולתת לנו להרגיש ככל שאר אחי
בארץ?

ניסים לוי, מילאנו, איטליה

העולם הזה מביא ברצון את טענת בני
של אליהו לוי, שהתנצר והיגר מהארץ.

אין קשר

זה עתה הובא לתשומת לבי סיפור
על צבי מכלים, (העולם הזה 1106), שהיו
מספר רשיונות לתל-אופונים, בהיותו כב
יכול חתנו של שר המשרה בכור שיטות
כאדם המכיר את משפחת מיריות מקרוב
הרשנו להעיר לכך כי אף אחת מכתובות
של השר אינה נשואה עם אדם בשם מכלים
וכי אין כל קירבה משפחתית בין אות
רמאי לבין מר שיטות.

קורא, תל-אביב

העולם הזה מצטער על בילבול היוחסין
צבי מכלים אינו חתנו של שר המשרה
כי אם קרוב-נשואין של אחד מבני משפחת
של השר.

זכר בפעולה

עד עכשיו ידעתי ששמעון צבר הוא
צייר. אבל אחרי שראיתי את חשימה שלו
... מה מריו את שמעון צבר? (העולם הזה
1106) ואחרי היקורת שלכם על שני ספריו
רציתי מהר וקנית אותם. אין מה להגיד —
הענין. קראתי אותם בהנאה כזו, שפעם
לעמים מצאתי את עצמי על הרצפה אחרי
ההתנגדות מן הספסל מרוב צחוק.

עמוס לונדון, תל-אביב

האם כל מי שיועד לכתוב את שמו ייקרא
סופר בישראל? שמעון צבר מעולם לא היה
צייר והוא לעולם לא יהיה סופר!

דינה גרימן, חיפה

לכבוד הזה יש דמיון כזה עשיר, שאני
כבר לא יודע אם ספריו אמר או סתם
פנטזיה. איפה ההוכחה שהוא באמת היה
באפריקה?

ידיד פיו, תל-אביב

בעמוד זה שמעון צבר בפעולה, מצייר
את סטס הסרפופים הקדושים בכפר אקור
מופיה אשר מעבר לוולסה, בארץ סגור (ראה
תמונה).

צלילים מבטוניים

בעת שהותנו בחוף-לארץ, לפני חודש-נו
דע לנו ממקורות מוסמכים כי הנחלת התו
מורת הפילהרמונית הישראלית, המיוצגת
על-ידי מר צבי הפסל, ערכה הסכם סודי עם
מצע אורח מחוף-לארץ, שעתיד לבוא ארצה
בזמן הקרוב, לפיו תושמעה שתי יצירות של
הקומפוזיטור הגרמני ריכרד וגנר בקונצרט
סיום לפינויים, מבלי לציין זאת מראש ב
תוכניה. באופן כזה מתכוונת התזמורת הפיל
המונית, נציגת התרבות הישראלית, להתי
ריר, נגד רצון חלק גדול מהקהל, מוסיקה
אשר תפתח פצעים ויגנים בקרב פליטי ה
שואה, למרות פנייתו החוזרת ונשנית
להנהלת התזמורת, לא מצאה זו לנכון אף
לענות לנו.

העבור הישראלי לא יסכים בשום פנים
ואופן לשפוע את צליליו הסבטוניים של
וגנר מתנשאים באולמות הקונצרטים של
ערי ישראל! אנו סבורים שהניעה העת ל
היום את סטס השתיקה האופק את פעולת
הנהלת התזמורת הפילהרמונית.

מקס וינופולד, עמוס גבעולי, ירושלים

זיכר יורי

הרשנו לפנות בבקשה מעל דפי עיתונכם
אל קוראים שמנו על קהל מוקדירי של
חברנו, אסו הפנטומימה, וילי זיל, אשר
בסתר לפני ימים מספר, עזרנו את להוציא
חבורת לזכרו, אשר תשקף את וילי זיל, ברוב
צדדיו, כחלוק, חבר קיבוץ בנגב ואכסני ש
זכה להערכה בינלאומית. אם יש בין קור
איכס שהכירוהו וביקשו לכתוב לאותה חר
ברית זכרו, נבקש לשלוח את החומר לקיבוץ
נירים, דאר נע, הנגב.

מזכירות הקיבוץ, נירים

מכתבים על רותי

כשר למאמרי של היפהפיה שלכם רותי
ורד, בעלת העיניים הירוקות והשיער ה
שחור וכו', המושלמת לאין עודד יותר מ
פרנסווא ארנולד (העולם הזה 1106), הנינ
גית הצבועה, בעלת העיניים החומות וה
גדולה) מלאות הקסמים והרגליים העקור
סות לא עלינו — האם לא חלה כאן בעות
נסה ואת כל הכבוד והפרסומת נתנו בטעות
לפרנסווא ארנולד במקום להוד שכתבה רותי
ורד? לפחות תפרסמו תמונה שלה.

יצחק לרר, תל-אביב

בעמוד 23, הקורא לרר.

גסויות בפרוזה

וכותו של כל קורא לשלוח את פרי יצירתו
לאן שירצה, אולם אין זה מחובתה של
המערכת העולם הזה להדפיס כל דבר שסות
וניבול פה של אחד מקוראיה. החמשי של
אחרון בכר (העולם הזה 1106) על חבורת
בשם דן ששה משנה לכתובה בלו, נוסח
היה לו הקורא בכר היה מוציא את
בנו, תחת להוציא בכתובת משימים
אלה.

אליהו אמיר

היה היה איש שמו אמיר
שרתח: "היו מה גס החמשי".
הוא כל כך נעלב
שישב וכתב

גסויות בפרוזה — לא בשיר.

מספר 1110

כ"י טבת תשי"ט

המחיר 550 פרוט

החברה האנושית המציאה כבר לים, סורגים, דלתות פלדה ובתרי סוחר. היא המציאה אותם עבור האנשים שהפרו את חוקיה, שי סיכנו את שלומה. הם נכלאו כדי שלא יוסיפו לסכן את שלום הצבור. חוק יסוד זה קיים, כמו בכל ארצות העולם, גם בישראל. אזרחי ישראל חיים בכטחון כי יש מי שדואג, שפושעים אשר ביצעו את פשעיהם נגד החברה יושמו בי מאסר, או תחת פיקוח, כדי שלא יחזרו שנית לבצע את פשעיהם. אמהות ששמעו על פושעי מין שי ביצעו מעשי זוועה בילדים, נשמו לרווחה כאשר התברר להן כי הן פושעים נשפטו והושמו במאסר. אזרחים ששנתם נדרה לשמע מעי ללי כנופיות פורצים שהריקו דיר, רות, חזרו לישון בשקט כאשר נכלאו הפורצים.

אולם הכטחון, השלווה, והשקט בטעות יסודם. כי רוצחים, פורצי ציב, אנסים ובריונים, שנתפסו בי מעשיהם, הואשמו כחוק ונכלאו בצו החוק מאחורי סוגר ובריה, מסתובבים ברחובות ישראל, זמן קצר אחרי מאסרם — חופשים, ללא פיקוח, ככל שאר האזרחים. הם יושבים ליד בקולנוע, במגרש הכדורגל, הולכים לידך ברחוב, חופשים בתנועותיהם. אין איש שימנע מהם לחזור על פשעיהם.

השגעון הנורא

המישה אנשים עלו בשבוע שעבר לאוטובוס המוביל מבתיים ליפו. זה היה באמצעיתו של יום חורף בהיר. הקבוצה העליזה לא נבדלה בשום פרט שהוא משאר האנשים שישבו באוטובוס. הם היו לבושים כמוהם, מראה פניהם היה כשל שאר האנשים וגם שיחתם השקטה והרוגעת לא נבדלה בשום פרט שהוא מהאחרים.

ביפו, ירדו החמישה מהאוטובוס, טיילו ברחוב המרכזי של העיר. הם התבוננו בחלונות הראווה, החליפו הערות, נכנסו למסעדה של ויקטור דיין בשדרות ירושלים, כדי לגנום משקאות. אחרי שיחה משעשעת נכנסו החמישה לקולנוע נוגה ביפו, להציג גיה יומית של הסרט אפרודיטה. גם בקולנוע לא נבדלה התנהגותם מהתנהגות שאר הצופים בסרט. הם ישבו בשקט, עקבו ביטולו אחרי המתרחש על הבד, החליפו הערות על תוכן הסרט וטיב הביצוע. כשהסתיים הסרט עוד טיילו החמישה ברחובות יפו, עלו על אוטובוס שהחזירם לבתיים. בשעות שבילתה החבורה בחופשתה ביפו, נקרו בדרכה מאות אנשים, איש מהם לא העלה בדעתו שהחבורה העליזה אינה אלא קבוצת אסירים, שכל אחד מהם היה בשעתו, לפני שנים מעטות, מרכז התענינות ציבורית.

★ ★ ★
בית המשפט הרשיע
לפני שש שנים הוסערה המדינה כור לה מהידיעה על רצח מתועב שבוצע בי רמת-גן. רחל לוי, ילדה בלונדית בת 4, נעלמה מבית הוריה, נמצאה אחרי חיפושים ממושכים בין צברים ודוקינים, כשגופתה עירומה. החוקרים קבעו מיד: הילדה נאגה סה ונרצחה. כעבור חודשים מספר נמצא גם האיש שביצע את הרצח. היה זה ויקטור מיואן, חולה בבית-החולים לחולי-רוח שביטליה, ירושלים. הוא הודה בפשע, הוביל את השוטרים למקום הרצח ואף זיהה את המפתח השחדי, שבו בוצע הרצח.

משפטו של ויקטור מיואן, עולה ממצרים, עורר אף הוא סערה. היו שטענו כי ויקטור מיואן זיהה רק בדמיונו החולני את עצמו כרוצח (העולם הזה 820) ולמעשה הוא

מימין לשמאל: ויקטור מיואן (אונס ורצח), יעקב מזרחי (התפרצות), מרדכי ועקנין (התפרצות), דניאל רפאל (התפרצות) ואיש העולם התחתון החיפאי, שלמה ספרו. יש להם נושאים משותפים לרוב. במסעדה מרכזית בשדרות ירושלים ביפו, לאור היום, ללא כל פיקוח, חוגגים חמישה ניזונים את חופשתם בבתית טמפו ובירה. יושבים,

עם מפתחות ביד אינו פתרון לעבריינים בלתי שפויים, אולם תהיה זו גם הפקרות להניחם להסתובב חפשיים ללא כל הגבלה ופיקוח.

לארוחת צהרים, ובערב היינו הולכים לקולנוע או לים.

***

האחראי עסוק בישיבות

פני חדשים מספר הסעירה פרשת הבריחה מכלא שאטה את המדינה. לפתע התגלו סודי שמירה לקויים וחוסר כח אדם ומתקנים, שהיו קיימים שנים ואיש לא שם לב אליהם. אין ספק שגם הפרשה המפליאה של טיולי אסירים, הנמצאים תחת צו באישפוז סגור, תהיה מדהימה ומזעזעת אם יקרה אסון ביום מן הימים, וחולה יחזור על פשעו. רק לפני שבועות ספורים, אירע מקרה כזה, כאשר חולה בבית-חולי רוח בבאר-עקב קיבל חופשת חג, נסע לביתו, קיבל התקפת שגעון וגיסה לרצוח בסכין.

למקומות-בילוי אחרים בה. נותנים להם גם דמי כיס.

יצאתי דרך השער ושוב לא שאלו אותי מי אני ולאן אני הולך. בחוק, ליד השער, פגשתי אסיר שניידן בשעתו בעתון רצה, ועכשיו הוא יושב כאן. שאלתי אותו: אתה הולך היום לקולנוע? הוא ענה: היום לא, היום קרי.

***

חברות לשפתיים

אין פלא שהמשטר החפשי השורר ב"בית החולים בבתיים", קנה שם טוב בכל בתי-הכלא במדינה. אסירים שנמאסו להם תנאי הכלא, והחפצים בתנאים של חופשות יתר, עם בילוי בחברת נשים ורקודים מורעב, מוכנים לפעמים לשחק תפקיד של מטורפים, כדי שיביאו אותם לבתיים. לא מן הנמנע הוא שאחוז מסוים מקרב האסירים החולים, הם חולים מדומים, שביכרו להעמיד פני מטורפים כדי לזכות בטובות ההגנה הגדולות שמזכה אותם אישפוז בבתיים.

סיפר השבוע אסיר שהשתחרר אחרי שבילה תקופה ממושכת בבתיים, לכתב העולם הזה: "דנו אותי לתקופת-מאסר בעתון גניבה. הייתי בכלא תל-מונז. זה היה המאסר הראשון שלי. לא היה לי חשק לשבת. אחרי זמן קצר לימדו אותי איך אפשר לצאת משם. התחלתי לעשות שביחות-רעב ולהשיג תולד ולשבור כל מיני דברים. צעקתי כל היום, לא עניתי על מה שדיברו אלי. כשי נמאס לגנבתי, מנהל בית הסוהר בתל-מונז, העסק שלי, הוא העביר אותי לבית-הסוהר ברמלה.

"ברמלה שלחו אותי לאגף המיוחד לפסיכופטים בהנהלת ד"ר רוזנר. שם התחיל להיות קצת קשה, כי כל עובדי האגף הם פסיכופטים. אבל ידעתי שלמי שאין סבלנות לסבול מחזירים אותו לבית-הסוהר. המשכתי להשתולל. קיבלתי מכות וקשרו אותי במשך ימים שלמים למיטה. אבל בסוף נמאס להם יותר מהר מאשר לי. קיבלתי צו אישפוז משרה-משטרה ולקחו אותי מרמלה לבתיים. שם הכניסו אותי למחלקת המסוכנים.

החולים הוא בשעת הארוחות. פרט לכך אין איש היודע היכן נמצא כל חולה, מה מעשיו ומה עיסוקו.

למעשה רשאי חולה, אפילו אם הוא במחלקה החפשיה, לצאת מתחומי בית-החולים רק באישור רופאו. אולם בבתיים אין כמעט שמירה. גדר פרוצה מקיפה את בית-החולים, ובשער אין השוער שואל איש, לאן הוא הולך ומאין הוא בא. כך שכל חולה יכול לצאת באי-מפריע.

יתכן שיחס זה הוא מוצדק כלפי חולים שהבריאו, או שעומדים להבריא ולהשתחרר מבית-החולים. אולם רוב אוכלוסייתו של בית-החולים לחולי-נפש בבתיים, אינו מורכב מחולים רגילים. אחוז ניכר, הרבה למעלה מחצי, מתחולל 380 המיטות שבבית-החולים, הם חולים הנמצאים בסטאטוס של אסירים.

***

קדוננו? לא, היום קרי

זה לא נכון שהם מסתובבים חופשיים, זה לא יתכן, אמר הד"ר זאב ירמולוביץ, הפסיכיאטר המחוזי של מחוז תל-אביב, ומנהלו של בית-החולים בבתיים.

היחס אל אסירים חולי-נפש הוא אותו יחס כמו אל חולים רגילים, הסביר הד"ר ירמולוביץ, "אני אפשר שלא להתחסס אליהם כמו אל שאר החולים, הנמצאים איתם יחד במחלקות, אולם יש רק הבדל אחד. בעוד שחולים רגילים יש לנו רשות לתת חופש שות, הרי אין לנו רשות בשום אופן לתת חופש לאדם הנמצא בבית-החולים, בתוקף של צו-אישפוז מצד בית-המשפט". רק לפעמים, המשיך הד"ר ירמולוביץ, "מתכנסת הועדה הפסיכיאטרית המחוזית ומחליטה לייתר חופשות קצרות של שעות מספר, כשלב ראשון לפני השחרור. אבל במקרים אלה שולחים הוועדה לפרקליט-המדינה והפרקליט המחוזי והם יכולים לסרב לאשר חופשות אלה.

למרות הודעתו המפורשת של מנהל בית-החולים, מתגלה תמונה אחרת בבית-החולים

חף מפשע. אולם הוא נמצא חייב בדיון, למרות שהשופטים מצאו כי בשעת ביצוע הפשע היה בלתי שפוי בדעתו.

ביוני 1955, מצא בית המשפט המחוזי בתל-אביב את ויקטור מיוזאן, אשם ברצח רחל לוי, בפסק הדין נאמר: "בית המשפט הגיע למסקנה בטוחה כי הנאשם הוא שביצע את הפשע, אם כי יתכן ובשעת מעשה לא שלט בעצמו והאכזריות שבמעשהו מוכיחה כי היה חולה-נפש. אולם החוק אינו פוטר כל חולה-נפש מאחריות. ואין גם הוכחה כי אותו זמן לא ידע הנאשם ולא העריך את טיב מעשהו". על מעשהו נידון מיוזאן למאסר-עולם.

רק אחרי שנתיים, ב-1957, קיבל בית-הדין העליון את ערעורו. בית-הדין העליון החליט ברוב קולות, כי מכיון שמיוזאן ביצע את הפשע מתוך דחף אשר לא יכול היה להשתלט עליו, בגלל מחלתו הנפשית, אין הוא אחראי למעשהו. למרות שביצע אותו, ואינו בר-עיושין. מאסר-העולם של מיוזאן הוחלף בצו אישפוז בבית-חולים לחולי-נפש, לפי החוק לטיפול בחולי-נפש. מיוזאן הועבר למוסד אישפוז מתאים.

***

מוסד סגור רק בשם

אולם השבוע, כמו בשבועות שקדמו לו, טייל ויקטור מיוזאן חפשי ברחוב. הוא לא שוחרר. הוא לא נשלח לביתו. מבחינה רשמית הוא מוחזק במוסד סגור, לפי צו אישפוז. למעשה הוא חפשי לעשות ככל העולה על דעתו, ללא כל פיקוח, ללא הגבלה כלשהי.

ויקטור מיוזאן אינו מקבל יחס מיוחד. במצבו נמצאים עשרות אסירים ואסירות, שנידונו עבור עבירות שונות, נמצאו בלתי שפויים בדעתם ונשלחו למוסד סגור. רובם ככולם נשלחו לבית-החולים לחולי-נפש בבתיים.

אולם בית-החולים לחולי-נפש בבתיים הוא מוסד סגור רק לפי שמו. למעשה מוחזקים בו במעצר סגור רק מטורפים מסוכנים. ככל שמצבו של החולה הולך וטוב, הוא מועבר

קבוצת הנידונים למעצר במוסד סגור, מבקרת בקולנוע יפואי ללא פיקוח, מתבוננת בתמונות ובמודעות. הם נראים כאנשים רגילים מן-הישוב שאינם שונים בשום פרט משאר המבקרים בקולנוע.

ביקר בקולנוע

כין ילדה נכה. אף הוא "חולה מחלים". מעטים האנשים בישראל, שידרשו עונש חמור או כליאה מוחלטת של האומללים, שבגלל מחלת-רוחם ביצעו פשעים. אולם מקצועיות זו ועד חופש מוחלט ללא-פיקוח, עוד רחוקה הדרך. המאושפוזים במוסדות סגורים, המסתובבים חופשיים ברחובות, מהחיים לא רק סכנה לחברה, אלא גם הפרה גלויה של החוק המצוה להחזיקם תחת פיקוח וי השגחה מתמידים.

השגעון הנורא של מתן חופש כמעט גמור לאנשים אלה, שבכמה מקרים נתפסו בביצוע פשעים תוך כדי תקופת שהותם בבית-החולים, עשוי להתנקם באחד מן הימים. היה זה רק לפני להונחה בשטח זה, שכאשר התבקש נציב בתי הסוהר, אריה ניר, האחראי במידה רבה למצב זה, להשיב בראיון עם כתב העולם הזה על השאלות החמורות המתעוררות בפי הצבור כתוצאה ממנה, הוא התחמק בתירוץ: "אין לי זמן, אני עסוק בישיבות".

אחרי כמה שבועות, הפסקתי לשחק והעבירו אותי למחלקה חצי חפשיה. שם נמצאים החולים תחת פיקוח מתמיד של אח. קמים בבוקר בחמש וחצי, עובדים בגינון, אוכלים ארוחת-בוקר ויוצאים לעשות קצת ספורט. אחר כך מתחילים לעשות עבודות ביתיות. יוצאים אחרי-צהריים, יוצאת שיירה של חולות לדשא בהשגחת שני אחים. עושים קצת רומנטיקה. בחמש וחצי מכניסים אותנו לאכול ארוחת ערב ובשעה שש וחצי יוצאים לרקודים. שם אפשר למצוא חברות ולהסתלק לפינות חשור כות, או לשפתיים לחולות.

אחרי עוד כמה שבועות העבירו אותי למחלקה החפשיה. שם החולה חייב להיות רק בזמן הארוחה ובעשר בלילה בסגירת הדלת. אין שם פיקוח כלל. אני בעצמי מצאתי דרך נוחה. אחרי ארוחת בוקר הייתי יוצא עם החברה שלי לשפתיים, חוזר

זהו שער בית החולים הממשלתי לחולי-נפש בבתיים, ללא שמירה וללא כל פיקוח. אנשים יכולים להכנס באופן חופשי, והתצורים יכולים לצאת מבלי ימנע מהם זאת. ואמנם, רוב החולים מנצל עובדה זו.

שער פתוח

עצמו. מדוח כתב העולם הזה, שערך סיוור פתע בבית-החולים:

בבתי לבית-החולים בשעות אחרי-צהריים. הרופאים נסעו הביתה, ונשאר רק רופא תורן, מספר אחיות ואחים. נכנסתי דרך השער. ישב שם אדם אחד, אבל הוא לא שאל אותי לאן אני הולך. נכנסתי ישר לחדר-האוכל של המחלקה הפתוחה. האנשים ישבו ליד שולחנות פורמאיקה ואכלו בשקט. הם נראו גורמלים לחלוטין. אולם אפשר היה לזהות את רובם כאסירים פליליים לשעבר, שנמצאו בלתי-שפויים-בדעתם והועברו לי כאן.

הם הסתובבו בשטח בית-החולים בחפז שיות, ניהלו פלרטטים עם החולות והאחיות. כל אחד מהם יכול היה לצאת בכל רגע דרך השער הפתוח. והם סיפרו לי שהם עושים זאת לעיתים קרובות. הם לא מבקשים רשות, אבל חוזרים לפני עשר בלילה. בדרך כלל הם הולכים לקולנוע בעיר, או

למחלקה פתוחה. חולי-נפש, בשלבים של הטבה והחלמה, מוחזקים במחלקות פתוחות לגמרי. במחלקות הפתוחות, המיועדות בעיקר לחולי-נפש רגילים, לא חולי נפש שביצעו פשעים נגד החברה, שוררים תנאים מצוינים, לפי כל כללי הפסיכיאטריה המודרנית ה מצודת במתן חופש מקסימלי לחולה-הנפש המתרסא.

במחלקה הפתוחה בבתיים, גרים החולים בביתנים, שמונה איש בחדר. לרשותם עומד חדר אוכל מודרני וחדש, אמבטיה-שיש עם מי-חמים. במשך היום אין הם חייבים לעשות דבר. אלה שרוצים, מועסקים בעבודות ריטורבי-עיסוק כמו אריגת שטיחים ועבודות חיסוב-עץ. מי שאינו רוצה לעבוד, יכול להשתרע על הדשא, לצאת לתל-אביב, או לעשות כל מה שיש בחפצו לעשות. בערב מבליים אנשי המחלקה החופשיה בחב"ת הנשים והנערות הנמצאות במחלקה החפשיה באגף-הנשים. כמעט בכל ערב מתקיים נשף רקודים. הפיקוח היחיד הקיים על

● **אין זה מן הנמנע, כי האלופה משה דיין יפנה אל ברגוריון וידרוש ממנו לגלות את שמות האנשים שהציעו לו את תפיסת השלמון בכוח.** מקורביו של משה דיין מכחישים בתוקף כי הוא היה איש אשר העלה את ההצעה בפני ביגיי. כדי לטהר עצמו מן הרושם הכללי שנוצר במדינה ביחס אליו, יסען דיין כי הוא אינו מתנגד לפרסום שמות המציעים ואף ידרוש לעשות זאת.

● **אין לצפות להתנגשות מפא"י-אחדות העבודה, לפחות בעתיד המיידי.** אולם כמעט בטוח כי פרשות כמו אהרון כהן בסינית בנסוב יעבירו את החסיס בין שתי מפלגות הפועלים, מאחר ואחדות העבודה אינה מסכימה להזק את קשריה עם מפא"י על חשבון מפ"ם.

● **יוודע לך, כי ישראל הציעה לוואתיקאן לגבש הצעה משותפת, לפיה תיפתח גישה חופשית לבני כל הדתות למקדש מות הקדושים בירושלים העתיקה.** עד כה טרם השיבו נציגי הוואתיקאן על הצעה זו, אבל הם הודיעו כי ההצעה כשלעצמה נדונה על ידם בכבוד ראש.

● **ישראל תודיע, כי היא מוכנה לקלוט את אותו מספר של פליטים ערביים שתקלוט כל מדינה ערבית אחרת, וכמו כן היא תהיה מוכנה לפצות בצורה המנוחה את הדעת, כל ערבי שינפח לי-התיישב מחוץ לגבולות ישראלי.** החוגים הממשלתיים סבורים, כי אין לחשוש מהצעה זו, מאחר שמדינות ערב בין כה לא יסכימו לקלוט, לפי שעה, אפילו חלק מן הפליטים; אך מאידך עשויה הצעה זו להקשות את החוד של התעסוקה הערבית המחודשת, מטביב למחנות הפליטים.

● **יבוצעו מימורי פקידים בכירים במשרד הדתות.** למי רות הצעה, כי שר הדתות הרב יעקב משה טולידאנו יימנע מפיטורי הפקידות הבכירה במשרד, יש לי צפות לשורה ארוכה של פיטורים. רוב צמרת המשרד תתבקש לפנות את מקומה לפקידים חדשים ממקור רביו של הרב טולידאנו.

● **אחור אבריאלי, שגריר ישראל באנא, יבוא לביקור בישראל.** אבריאלי, שהוא מאנשי החצר של בי גיי, יגיע ארצה על מנת לברר את מעמדו בעתיד ולהביא טיח את מקומו במקרה של שנויים בהרכב הממשלה. כזכור נבחר אבריי

אל לכנסת השלישית מסעם מפא"י, אבל הסתלק לאחר מכן מתפקיד זה ובחר להתרחק עד לאפריקה. עתה מחכה אבריאלי לרגע בו יוכל לשוב ולתפוס את אחת מעמדות המפתח בשלטון.

● **יתחדש הסכמך מסביב לחלוקה של תנועת החרות בכספי השנור של המגבית היהודית המאוחדת.** לפני שנה איימה חרות בעריכת מגבית עצמאית נפרדת, אם לא יופרשו לה סה קערה הכללית חצי מיליון דולאר, התפרשה לבסוף על ארבע מאות אלף דולאר בלבד. הפעם תעלה הדרישה החדשה מיליון דולאר. אולם ראשי המגבית, הנמנים ברובם אל מפא"י, יתנגדו לתוספת כלשהי.

● **תידרש להכיר את יהדות אמריקה.** בלחצם של ארגונים יהודיים בארצות הברית, הסוענים כי ישראל קיים יחס של לזלזול כלפי יהודי אמריקה, תפתח הממשלה פעולת הסברה מקפת בסיסית: ידע את יהודי אמריקה. חלק מההוצאות של מסע תעמולה זה, יכוסס מכספים אמריקאיים רשמיים.

● **המפלגה הדתית הלאומית, תגביר את תעמולתה נגד המחלקה הדתית של ההסתדרות וראשה, הארמו"ר דוד צבי ברנדווין.** בקרב עסקני המפלגה הדתית הלאומית שורת הדעה, כי פעילותו של האדמו"ר בחוגי העליה החדשה, עשויה להזיק לאינטרסים של המפלגה בחוגים אלה. סכנת האדמו"ר נראית מוחשית יותר, ביחוד מאז הפסידו הדתיים לאומיים את השפעתם על חלוקת כספי משרד הדתות.

● **ד"ר זאב צלטנר, נשיא תורן של בית-המשפט המחוזי בתל-אביב, יתמנה בשבועות הקרובים לתפקידו של היועץ המשפטי לממשלת ישראל.** השופט צלטנר, יחליף את חיים כהן, שימונה מיד עם שובו מחוץ לארץ לשופט עליון.

● **שנת 1959 תהיה שנת שמע בלתי רגיל בייצור סרטים בישראל.** מלבד סרטו של לארי פריס, עמור האש, שיופץ בשבועות הקרובים, יופקו השנה לפחות 3 סרטים ישראלים באורך מלא, ועוד שני סרטים בייצור משותף עם ארצות-חוץ.

הבתולים, הגיע עליהם את דגל ישראל, המבצע הישראלי לא נעלם מעיני כתבים הזרים בחבש, והעזונוות הבריטית אף הק' דשה לו כותרות רבות. עתון כזה הגיע אף לידי המחלקה לתרבות-תורנית בגולה, וראשי המחלקה ניתקו את הקשר עם השליח הטפסן.

לרגע זה חיכו המיסיונרים. כשבריאודא גאלץ, מחוסר תקציב, להגור בזה אחר זה את בתי-הספר שבהנהלתו, מיהרו שליחי ישו, העמיסו את התלמידים ומוריהם על משאיות מוכנות, העבירו אותם לבתי-הספר שלהם. במקום תורת משה (בריאודא) שמעו עתה ילדי הפלשים, מחוסר ברירה, תורת ישו. מה שזרעה המחלקה לתרבות תורנית בגולה, קצרו שליחי התרבות הישועית.

● **כסף לסוכנות נסיעות.** לפני שלושה חודשים חזר בריאודא לישראל. דרכו הראשונה היתה לסוכנות היהודית. בידי היתה תביעה

הגדולה בהצגות תב

על הוצאות, פיצויים ונזקי צער ובושה בסכום של 6000 ל"י. אנשי הסוכנות, הרגיי לים כי שליחיהם חוזרים הביתה, כשבפיהם הצעה להחזיר את עודפי-הכספים שהוציאו מחשבון הסוכנות על צרכים אישיים. בתש' לומים חודשים, הופתעו. הם הציעו לכר' יודא בוררות, כבורר ביקשו לקבוע את שלמה זלמן שרגאי, החבר הדתי של הנהלת הסוכנות וחברו למפלגה של ראש המחלקה לתרבות-תורנית בגולה, דוד בן אריה. ברגע הראשון נטה בריאודא להסכים. אולם לכשידידיו הסבירו לו מה טמון מא' חורי ההצעה חזר בו, הגיע כבורר את סגן יושב-ראש הכנסת, ישראל ישעיה שרעבי, אותו הכיר.

אולם ישעיה, שידע כי כל סכסוך עם מנהלי מחלקת-השליחים, עלול להביא לגעי' לת דלת סוכנות הנסיעות הסוכנותית בפניו, הסתלק מן העניין. בידי של בריאודא עדיין נותר נשק הפרסום. מנהלי המחלקה, שחששו מפני פרסום הפרשה, הביעו בחשאי את הסכמתם להתפשרות. אולם בריאודא שלא ידע על כך, פירסם חלקית את הפרשה בעיתון-ערב. השבוע הכנו ראשי מחלקת השליחים התורניים את ידיהם בהנאה. בריאודא, פרוק הנשק, לא יכל להיקל להם יותר. 6000 הל"י שדרש, ישמשו עתה לשליחות חדשה.

העם

רק קצת יותר

1959 התחילה ברעש גדול, רעש מנועו של הלחין הסובייטי שחלף על פני הירח והמשיך הלאה, אל השמש. אולם עוד לפני שהספיק לגמוע את חצי מיליון הקילומטרים הראשונים, נדם קולו של הטיל והחלל התי' מלא ברעשים הקטנים של הימים האפורים: ● אחרי שלושה ימי הפוגה, לכבוד ה' שנה החדשה, חודשה ההפגזה הסניית העמי' מית על האי קמיו. 7000 פגז הונחתו ביממה. ● פידל קאסטרו, המורד הצעיר של קו' בה, הוביל את אנשיו מן ההרים אל עיר הבירה הבאנה. פולגנציו באטיסטה, הסמל המהפכן שתפס את השלטון לפני עשרים שנה והפך רודן עריץ, ברח.

● סגן ראש ממשלת בריית-המועצות, אנאסטאס מיקויאן, הגיע לביקור יידותי בארצות-הברית; בוגבה התחדשו השיחות הבינאישיות להפסקת הניסויים הגרעיניים. ● בישראל, קמה שעוריה כאשר גילה דויד ברגוריון כי לפני ארבע שנים, הציעה לו קבוצת הצעירים שלו לתפוס את השל' טון ולהכריז על דיקטטורה אישית — כאילו איש לא שמע עד אז על קבוצת היד השחורה של חצר ביגיי, אותה קבוצה של נערי-זוהר מוזקנים שהוקעה מזה שנים עלי-ידי העולם הזה כסכנה לדמוקרטיה בארץ. ● על הבמה הפוליטית, בתוך מפא"י, נערך דו-קרב ללא-סייג בין משה דיין לבין פנחס לבון, רצוף עלבונות אישיים. דויד ברגוריון, האיש שמשך בחוטי ההצגה, התי' נהג כאילו אף לא ידע על קיום המחלוקת. בכנסת הציע לוי אשכול את התקציב הגדול ביותר שהיה עד כה למדינת ישראל, בהכיר כי עול המסים לא יופחת, אלא להיפך.

בסיכום, נראה היה כי שנת 1959 תהיה כמו 1958, רק קצת יותר — לשמחתה ול-דאבונה גם יחד של האנושות.

הפזורה

תרבות ישוועית

לפני שנתיים החליטה המחלקה לתרבות תורנית בגולה של הסוכנות היהודית, לקרב את הפלשים ליהדות. ראשי המחלקה חיפשו שליחים שיחזיקו ביותר לקשור קשרים עם בני-השבט הנידח בהררי חבש, מצאו אותם בקרב קבוצת ילדים פלשים, שהגיעה לישי' ראל חמש שנים לפני כן, התחנכה בכפר הנוצר הדתי בתיה ברעננה.

הוברר כי כדי לרכז צוות שליחים פלשים אלה, דרוש לפחות שליח ישראלי אחד. הבחירה נפלה על בחור גבה-קומה ורחב-כתפיים בעל מרץ ובעל אמביציות, בשם משה בריאודא, ששירת לפני כן כקצין-דת בצה"ל. בריאודא החליף את הכומתה-הצבאית בכומתה-שחורה, קיבל תדריך קצר מפי מנהלי-המחלקה, ד"ר חיים גבריהו וד"ר חיים חמיאל ויצא לדרך.

● **יהודים או עובדי-אליזים.** בריאודא הגיע לחבש מלא כחות טובות. הוא מצא במקום עדה פלשית, הכממה להורכה ישי' ראלית והצמאה לכל מילה עברית שתצא מפי שליחיה מאידך גילה בריאודא במקום עשרות מיסיונרים, הסובבים בין הילדים הי' פלשים, עושים נפשות לתורת ישו.

בריאודא מיהר לרוח על מימצאיו למנה' ליו, דרש מהם תוספת בעזרה כספית וחומר הדרכה. דרישה זו הדהימה את שולחיה. הוא ידע כי שני החיילים ששלחו אותו לחבש לעשות-חיים בלבד, במקום הכסף והעזרה באו אך תשובות מתחמקות בלבד.

היה צד נוסף לבעיית הפלשים: אנשי המפלגה הדתית-הלאומית, שחבירה עמדו ב' ראש המחלקה הסוכנותית, לא יכלו לגמור אומר בנושא, אם העדה הפלשית משתייכת לדת היהודית אם לא. בעוד שהחלק המת' קדם יותר במפלגת המך בהתלהבות בהרצת התודעה היהודית בנחיה-פלשים, רטנו הי' שמרנים במפלגה כי הפלשים אינם אלא עוב' די-אליזים בלבד. ראשי-המחלקה חששו לה' כנים ראשיהם במחלוקת בין הרים, תייקו את מכתביו של בריאודא בסדר מופתי בתיקית המשרד, בלא תשובה של-משמש.

● **דגל בחזון-לבן על הר.** אט אט החל אף בריאודא ללמוד את תורת השליחות. כששמע כי קבוצת אירופאיים עומדת לה' עפיל על הרי האקסשה (גובה: 4,500 מטרים), גילחה אליהם כמטפס-הרים נלהב. הצעיר הישראלי הצליח באותה הזדמ' נות אף לכבוש את אחד משיאי ראס דארן

● שבט חבשי עתיקים, השומר על מרבית חילכות הדת היהודית.

צבא

מסיבת הניצולים

העובדים ושבים ברחובות עיירת העולים דימונה עצרו בהשתאות מעל לראשם טירטר וירד הליקופטר של חיל-האוויר הישראלי. טייס ההליקופטר תימרן בין בתי העיירה עד שהצליח לנחות בשדה בור, לא הרחק מהבתים הראשונים של הישוב. מתא הטיס קפץ חייל, לבוש מדי חיל-האוויר ו-מיהר אל מרכז העיירה. בידי נשא הזמנה נתונה במעטפה. הכתובת היתה: הגברת פאולין חנן, דימונה.

כמוני הזמנות דומות הביאו בשבוע ש-עבר מספר אורחים לבושי אזרחית, לאחד האולמות הנאים של בסיס חיל-האוויר אי-שם. היתה זו מסיבה שאירגנה יחידת הליקופטרים של חיל-האוויר, לאלה שטייט

ואני איבדתי את הכרתי. התעוררתי בבית החולים רמב"ם כשרחל-ישראלה כבר נולדה. שמה רחל על שם אמי וישראלה על שם טייסי ישראל שהצילו את חייה וחיי.

פחות התרגשות מן הכנס וגם מפרשת הצלתו גילה סגן אהרון. "זה היה אחרי מבצע סיני", סיפר אהרון, "יצאנו לסיור צפונית מזרחית לאל-עריש, נסענו בשיירה עם אבטחה. לפני נסע גייס מן האבטחה. אני יושבתי עם עוד מספר חיילים בקומנדוק. פתאום שמענו התפוצצות חזקה והופענו באויר. הגלגל האחורי של המכונית עלה על מוקש פלסטי כפול, והקומנדוק התהפך. אני יושבתי ליד הנהג וזה היה מזל. שני החיילים שישבו מאחורי נהרגו במקום."

"היה לנו מכשיר-קשר והתקשרנו מיד עם היחידה. עשר דקות אחרי-כן הופיע הליקופטר. המקום היה קשה מאוד לנחיתה ולחששנו שהוא לא יוכל לרדת. אותתנו לו

ניצולים קאופמן (מרכז) ומשפחת חנן

מציל ותולדת-הצלה רחל-ישראלה

מלביים ומממקי קניונים

היחידה הצילו את חייהם משך קומה הקצר ביחס. סיפרה פאולין חנן (36), אשה נחמדה ו-שופעת-חיים, על זכרונותיה מאותו יום בו הציל טייס הליקופטר נועז את חייה: "יצאנו את מצרים לאחונה בכונה לעלות משם לישראל. הייתי בימי הריגוני האחרונים. עלינו על האניה סטירוס, אף-על-פי ש-ידעתי כי אני עלולה עוד ללדת בדרך. רצינו מאד שילדנו הראשון יולד בארץ. ביום השני לנסיעה, זה היה ערב שבת, החלו הכאבים. רופא האניה טען שלידה באניה עלולה לסכן את חיי. הוא שלח מבקרים בזה אחר זה לחיפה. המברק הרא-שון נשלח על ידו בבוקר. ההליקופטר הגיע בשעה שלוש אחר-הצהריים."

סלי-הצלה ליוולדת. "השכיבו אותי על הסיפון והמטוס חג מעלינו וניסה לנחות. מלמטה צפו בו בפחד דג הגוסעים, שראו כיצד הוא מתקרב בצורה מסוכנת אל ה-תרנים של האניה. לאחר שאי-אפשר היה בשום פנים לנחות, הוריד הטיס סלי-הצלה כדי שיכניסו אותי לתוכו בזמן שהוא ירחף מעלינו. צירי-הלידה התגברו באותו זמן, כנראה גם בגלל המצב המיוחד שבו הייתי,

במראות וחלקי לבוש ובאמת אינני יודע איך הוא הצליח לעשות זאת, אבל עובדה היא שהוא הצליח לבצע נחיתה בשלום, במקום שאיש לא האמין שדבר כזה אפי-שרי. חובש שבא עם ההליקופטר החל מיד לטפל בפצועים והעלה אותם אל המטוס. הייתי פצוע קל יחסית אולם חיי חייל אחד לפחות ניצלו הודות לפעולה זו. שתי רגליו של אותו חייל נקטעו מן ההתפוצצות."

פצוע טיפס בשמיכות. כאשר נס-תיימה התכנתת האמנותית נתגלו באולם ה-כנס מספר צעירים, שאיש לא ידע מי הם. הבחורים ישבו כל העת בשקט ולא עוררו כל תשומת לב. כאשר נתבקשו לזהות את עצמם, התברר כי זוג-ניצולים גוסס לקח חלק בערב-היחידה, מבלי שאיש ידע עליהם. היו אלה יוסף קאופמן וציון וערור בני ה-21. שני החיילים החברים יצאו אחרי מבצע סיני לסויר-הכנה לקראת טיול גדול שעמדו לערוך. הסיור עבר בשלום. לפנות ערב פנו לחזור. לפתע גלש ציון, התחלק לעומק עד שנחבט באדמה. "הרגשתי את עצמי שבור", סיפר ציון. "היה בינינו הסכם שאם יקרה משהו למי מאתנו, האחר ילך להזעיק (המשך בעמוד 8)

דם היה אומר: "אתם... שאלתי לא תתן לי לבצע... כי רם פרנאי, צבר ילד ת-שתמיד היה חסר לו כפתור (1) למרות ראייתו הזקויה, עלידי כך שלמד את לוח המבחן בעליפה ובלבד להתקבל לצנחנים — היה גבר במלוא המוכן החדש של המלה. כשנפצע בפעולת קלקיליה (פגע בו כדור ששבר דרך האצבע האוחזת בידית האחזקה של ה"עוזי") רק אמר: "חבל, לא יהיה לי איפה לשים את טבעת הושוואי." בספר שהוציאו החודש-הוריו* לזכרו, הודפסו דבריהם של חבריו; אבל יותר משחבריו מספרים על רם, מספר רם על עצמו. הרשימות הכאות לקוחות מיומן הטיולים, אולם רשם בהיותו בבית-החולים אחר מבצע קלקיליה, מספרות על כמה ממסעותיו של רם.

ראיתי שהיא לא יותר גרועה ממשטחי החצץ של מדבר צין. היה לי מאוד חבל על הסנדלים ולכן התחלתי צועד יתף. ה-חברה, והמדריכים בראשם, עשו צעקות אר-לם את עצמי אני מכיר וזה לא עזר. פנינו בגיא הגמלים. השעה מתחילה להת-חמם, 10 בערך, ופרנאי היקר מקבל שחור בעיניים ומתחיל לחלום. חולם, חולם ופתאום שומע צעקות וגידופים ואיזה אחות נחמדה מיוזעאל רוצה לתת חלריאן. שונא תרופות מושבע אני ועוד ידוע לי שתרופה זו ל-חיזוק חלב היא ולבי חזק כאבן. אינסטינקט טיבית אני מסרב ושוב חולם ומתעורר, ב-אמת מתעורר, ערל סגור לאורכו של יס-המלת ולידי יושב קפלנסקי והוא שמח ועליו. מה התברר? ידיו פראי כמו שהוא נראה בצבעים טבעיים, 80 קילוגרם (כן, עם עצמות) ומאחוריו צרור טיולים — התעלה בדיוק כך! פשוט התעלפתי.

למצדה לא נתנו לי לעלות. חיפשתי את מנחם. הוא היה האדם היחיד שהיה מסוגל לדבר אתי בשקט. אותו מצאתי עם איוו נערה אחת ואם אינני טועה מרגולה. באמת הגיע הזמן שאחת תקח אותו בידיים. לא היה לי נעים להפריע לנער זה ופניתי ל-חברה. התברר מיד שאין מספיק אוכל. קפלנסקי ואני, אחר סריקה קצרה במכוניות, הבאנו שמונה קופסאות בשר.

בבוקר כבר השמש מעל לראשינו ואנו מתעוררים והנה כל החברה עומדים במסדר ומירון, מרכז הטיול, נובח שאלה שגנבו את הבשר מסולקים מהטיול, פנה והלך וכולם אחריו. ואני וקפלנסקי בודדים עלינו על המכוניות בדרך לעין-גדי. הטיול התחיל צולע וכנראה שכך ייגמר. על המכוניות שלנו אסור היה לנו לנסוע. הנהגים רצו לקחת. אולם אנו גברים ומלה זו מלה. עלינו ב-השכמה על מכונה של הצופים, כמעט ריקה, רק עם אחד ששמר על הפרודוקטים. בדרך הרעב גובר והוא מציע קופסה. אנחנו לא מסרבים. עוד קופסה ולחם ולקינוח — קופסת מישימיש. הכל כרגיל.

בערב, בעין-גדי, תפסו אותנו החברה מתנועת הצופים שטענו שגנבו להם שק פרודוקטים. אולם הפעם באמת לא גנבנו. כנראה שזה אותו בחר והנהגים.

למזלי הגיעו באותו רגע החברה ומנחם עם עוד כמה חברה הסבירו להם את המצב בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים. אילולי הוא כנראה שהייתי יוצא משם כגל עצמות. ... טרמפ אדיר למסמיה. קופצים עליו ואנו בדרך. עוברים וואדיות שהריהם רחבים מאוד. ממשיכים לסדום. ביקור במערה, בשתי הנקבות — זו תופעה נהדרת עד כמה המים מסוגלים לעשות צורות. כוח אדיר יש

הגלעד

שהוקם לזכר ארבעת ה-רוגי פטרה, בערבה. ב-מקום אשר ממנו יצאו למסעם האחרון.

מעבר להרים ולמדבר אומרות האגדות — ישנו מקום שאיש ממנו חי עוד לא חזר והוא נקרא חסע האדום!

יצאנו מתיאביב ובידנו 18 גרוש. (המגמה: מסע ממחלה עד אילת). טרמפ לחיפה, עכו, כפר-גלעדי. ברוך השם ש-לחברי ישנה שם דודה. ארוחה טובה, מק-לחת ושינה, אולם למחלה לא הגענו. אי-לכך, למחרת יורדים לכביש, לאחר חמש דקות נמאס לי לחכות לטרמפ ואני מחליט שהולכים ברגל... מחלה נראתה מסכנה בעיני, כמו בגלות. וממנה צפונה — ה-חרמון, מה נשגב מלבין הוא בכיפתו. חכה, חכה, עוד נחראה...

השגנו טרמפ בטנדר צבאי שעשה סיבוב בין כל המשקים. קפיצה קלה מיד ואנו בתל-אל-קאדי. פגשנו שם כמה חברה ש-סיפרו שבמים קרים אלה השיא בשהיה תחת פני המים 17 שניות. כמובן שאני בפנים 21 שניות. לאשרי לא היה גבול; אם להתודות על האמת, הדם כמעט והפסיק לזרום בי.

את הלילה בילינו בחיפה לאחר טרמפ במכונית משא מזדחלת. ישנו בגן ציבורי, רעבים ועייפים — למי זה איכפת? על הכביש נעצרה איוו מכונה תל-אביב, ללהב. שמחה וששון, לילה בשובל. קבלת הפנים נעימה: משק זה כבר לא גן-ציבורי. למחרת התמזל לנו מזלנו יותר. תפסנו טרמפ במ-כונה של סולל-בונה לאילת. עיני ניזונו בנוף הפראי במשך כל הדרך. עין-חוצוב ומימי הטובים. עוד כמה שעות ואילת נג-לתה לנו ומשמאלה עקבה. את 18 הגרוש שלנו גמנו. רחיצה בים וחזרה למעלה. את באר-שבע עברנו בחושך. הקור גבר עד לבלי נשוא ולנו שמיכה דקה לכל אחד. חשבתי שאני מת. מעין תל-אל-קאדי היה כלב לעומת זאת. ברחובות זה עבר כל גבול. ירדנו מהמכונה ומתים למחצה נכנסנו למלון אנד. בספסל האחורי. בבוקר השכם, מבסוטים עד הגג, אנחנו בבית, אבל איווה צעקות.

★ ★ ★

כייף עד גרביים

שלושה יצאו לדרך עם שקיעה מוגד להטו הרי אדום חלום ישן, מפה ומימיה לקחו הם אל הסלע האדום.

בנות, לא בשוין, הוא זה שאני הולך יתף. אמנם לא בדיוק יתף אלא עם סג-דלי, ולעתים בלעדיהם. את המסע הראשון שלי עשייתי כמו ילד טוב עם נעליים, אולם בכדורי הייתי תמיד הולך בסנדלים וכן גם הייתי מסתובב כך בסביבה. את הטיול שלנו להור-ההר, מנחם (חברו הטוב של רם, מנחם בן-דוד, שנפל עמו בפטרה) לא רצה לעשות עם סנדלים. היסס קצת. אולם אני — עם סנדלים.

לא בכל מקום אפשר. אולם ישנם מקומות שזה ממש תענוג ללכת כך. לאו דוקא ב-חולות. ללכת בין סלעים והרי ירושלים זה טרף. אולם לרדת או לעלות מצוקים זה האידיאל בכלל. מנחם לא הוריד את נעליו בנקב-אל-יהוד ובעליה מהמכתש ונצחוני שם היה שלם. בהור-ההר פשוט הרגשתי שעליתי יתף. כשאני מרגיש כל זיו אם הוא יאיב או לא, דבר שלא ייתכן או שזה מאד שטחי בעללים.

★ ★ ★

כל העיר ידעה

ראשון הלך גשש מרים פניו מבט לכוכבים שבמרום. אך המראה אשר ראו עיניו, היה מראה הסלע האדום.

בבוקר, בתווזה, היתה מהומה קלה. אני לחומי כמעט ולא שמתי לב. יצאתי עם סנדלים חדשים. מבט קל על הדרך ו-

* צבר ושמו רם — הוצאת ההורים — 148 עמודים + אלבום תמונות ומפות.

הוא היה גבור!

בקיילומטרים האחרונים לפני היכנסו לנחל מישאש. אפיקו ודפנותיו לא תלולים. למרבה תמיהה גיליתי שם כלניות בכמויות גדולות מאוד. קרוב למפגש האדמיות נמצא תל. בשפך נחל מישאש אפיקו רחב וחצאי ההליכה בו קשה מאוד ואולם במפה ראיתי שישנם כמה בורות מים בשטח ומאוד חפצי תי לבורם. בבור הראשון, ביר מוחמד אל-ביטאר, היו מים וכן בביר סלם. מצאתי עוד כמה בורות בצדי הנחל, אולם אלה כנראה זמניים וריקים בתקופת החום. עברתי את שפך נחל תיר והנה נבטים ליד. כמובן שהיה כאן לחם ונוסף לזה פגשתי בננות מבוטאות המושבים שטיפלו בי כבן משפחה. הרגשתי שם טוב מאוד. לפנות ערב טיילתי לנבטים הישנה עם המא"ז. מצאנו שם שק מלא מוקשים ונפצים ממלחמת השיחור. פתאום הגיע לאוזנינו רעש גדול. בתחילה לא הבנתי את פשרו. אולם כעבור שניות אחדות פתחתי בדהירה לעבר וואדי מישאש — לא טעיתי: שטפון! חלומי משנים היה לראות את כמות המים הראשונה מתקדמת. מראה אדיר. כמויות המים הן נטנסטיות. וואדי מלא על גדותיו. המים מתקדמים כקיר. מדי פעם מתנפצים גלים. השעה שעת דימומים והמראה לא נראה בכל הדרו. כמובן ששניתי מיד את תכניתי והחלתי להמשיך מחר עם החאדי בכדי לראות את הזרימה.

למחרת קמתי עם זריחת השמש. רחצה קלה על הפרצוף (הבנות הכינו לי תה וביצים. באמת אין מלים בפי להורות להן) ופתחתי בצעידה מהירה. בביר אליחמם לא התעככתי והמשכתי לצעוד לאורכו של הוואדי אשר בו ישנה זרימה, אולם זרימה חלשה. אני צועד בדרך המובילה לראס זויערה. הדרך עברה את הוואדי. במקום זה צריך להיות מעין. השטח ירוק. ממש מרעה נהדר. אולם למעין אין זכר. המשכתי הלאה והנה ביאר מישאש וחירבת אל-מישאש לפני. המעין מלא מים ואילו כאן בבאר האנגלית ישנם מים מעטים בקרקעית.

ואוי קובאכ כבר מאחורי והנה החורבנות של תל מליח. הנה הבית הבודד על הגבעה לפני הבאר וקצת מאחוריו מבנה גדול. ופתאום גשם. במטרים האחרונים שנישאר לי נרטבתי כמו דג. לבסוף הגעתי.

להפתעתי מצאתי טחנת קמח ובה עובדים קרוב ל-20 ערבים. הם נתנו לי מים. למרות הגשם הייתי צמא. הסברתי להם שאני רעב. הם אמרו לי שזה לא מנומס לדרוש. מפה לשם חיממו מים עם תה ושאלו אותי, אם יש לי בצל. נתתי לאחד מהם קצת גור והוא לקח אותו והוציא חצב מהארמה, תוך אותו כבצל. מה אני? המרק היה אדיר באמת. יש הרבה מאוד מה ללמוד מהם. בו בזמן שאני מעשן סיגריה, כרגיל אחרי הארוחה, מופיעה שורה של מכונות. פניהן מועדות למקום שם היה קורס של מ"כיות. לבי החל פועם בקרבי. זאת גם הסיבה שהלכתי אל הישוב הסמוך. עשרה חלומים רים בינינו זה שום דבר ושנית ללכת עם גדוד — זה חדאי לא בשבילי ואולם רציתי מאוד לראות אותה. הרבה זמן לא ראיתיה ומי כמוני יודע מה זה לא לראות הרבה זמן בת אותה אתה אוהב.

כמובן שעליתי על המכונה. נחללים עליו בים סתכלים בי כמו על משוגע. עברנו את הגבעה... עוד טור מסתדר ואני מסתכל ורואה אותה. לבי הפסיק לדפוק אולם החלטתי נחושה להיגור ממנה ויהי מה ולכן החלטתי להיות אדיש — ולשחק אני יודע היטב. פספסנו שטיות... למרות הכל עליתי עם קורס המ"כיות. שנינו עמדנו קצת בצד ודיברנו. השתדלתי להיות אדיש ועל נושאים שלנו לא דיברתי. הקור היה עז ובלתי ירוח בריאה. התארר גנתי לשניה. התברר שמכונות המ"כיות לא הגיעו. במחשבה ראשונה מוכן הייתי לתת לה את השק (שק השינה). לעצמי אני לא דואג. מכסים הייתי הולך בלילה — וכאשר הולכים, איכפת לי מהשם? אולם החלטתי לא לנקות אצבע.

את האליפים כיוון שהיה להם לקח מר מי השנה הקודמת כשהם קיבלו מכות, אבל אני חושב שאילו היו מנסים להכות, היה להם לקח מר כפליים, כיוון שהם היו נכנסים להיסטוריה כמחזור הראשון שקיבל מכות גם מהביתנים שלו וגם מהאליפים שלו. בכל אופן, זה היה הלילה הראשון ולילה כזה אף פעם לא עובר בשקט. לאחר פט פוטים, צחק ועוד מיני הפרעות, נרדמנו עד... עד ששמענו לפתע באפלות המרתף את קולו הגברי של האמורה: "אליפים, קומו! עולים על התבור!" בתחילה חשבנו שזו התגרות ומיד שאלנו "ומי שלא רוצה?" אז הוא אמר שזה שייך למסורת ומי שלא יכול לעלות שילך לעבוד ברפת. כמובן שאם זה שייך למסורת התלבשנו במהירות ובחצי ריצה, כשביתניק אחד בראש ואחד במאסף, עלינו על התבור. עם שחר הגענו למגור ווספקנו לראות את קרני השמש משתקפות לנו מבדע לזכוכית הצבעונית אשר בכותל המזרחי. בליל-שבת נערכה מסיבת הכתרת שמות. המוכתרים בשמות היו: זה שהכי נמוך ושמן היה פופיק. הכי גבוה — אמורה. בעל הישבן הכי גדול קונדוקטור. בעל ה' אוזניים המדוקרות — צמבו וכי. ההכתרה נעשתה לכל אחד בטקס לחוד. את הפופיק,

להם. באר-שבע, מסמיה. ירדנו מהסרמפ ול-תורתנו לא היה גבול... כמובן, שלמחרת כל העיר ידעה שרם התעלה. יה ביה!

★ ★ ★

גברים עם מורא

בוואדי עת חזו בין אבנים אמר אחד כמו מוכה חלום רואה אני: פניה לבנים ענו רעיו: הסלע האדום.

(בין מסע למסע הספיק רם לזמור בבית הספר כדורי):

כשהגענו לכדורי שמנו את כל המדחות ליד המעבדה ויצאנו לשבת על הרשא. אז הופיע אחד גדול כזה עם אוברול כחול ושאל: "מי מבין בחקלאות?" כל מי שהבין משהו הרים יד, והוא שלח אותם לחפור בתי-שימוש... עם ערב ירדנו לי מרתף. ירדנו שעות לא נגמר ולפי המסורת חדאי מבשלים הביתנים (אנשי כיתה ב') משהו. אך היתה בנו איזה הרגשה של ליכוד וליכוד זה כוח. ישבנו על המיטות וקוקלה ניצח עלינו כששרנו "וינמנן ישר לנו סולו!" ויינמן שר כמה פעמים בקול הבס שלו את השיר איף יו קאם טו נאבלוס

רם, קיצוני משמאל, צועד עם אנשי יחידתו בצעדה השנתית הגדולה בדרך לירושלים. כולו מיוזע מן המאמץ. יחד עם חבריו קיוה לזכות במקום הראשון בצעדה מפורסמת זו. רם היה בן 19 בלבד כאשר מצא את מותו בפרטה.

הצעדה

למשל, הכתירו כשהוא עומד על השולחן, כלבויניק על ראשו ונר דולק על הכול. בויניק הוא מכריו שלוש פעמים: "שרה בילה מיל דב הובי". לקונדוקטור אמר: "גמדד הישבן לאורכו ולרוחבו בהיקף ובפרופיל ובסוף נאמר לא גבוה, אך נפוח כאילו שמלאוהו רוח. הוא יותר שמן אפי' לו ממלכה של הונולולו. מכנסיו מספר שבועים, מעיו אף פעם אינם שבועים. ברוב דעות לכן נקרא קונדוקטור, יא-שמן".

★ ★ ★

כלניות בכמויות גדולות

גלגל השמש על ראשם הלם וחס נוסמים אבק, חדרו וחוס ולפתע כמו קפא בהם דמם וראו הם את הסלע האדום.

אני ישן כשלידי מוכן התרמיל. הורי העירו אותי בדיוק בשעה שהזמנתי ואת פני מקבל בחוף גשם. פשוט חוסר מזל. עליתי על האוטובוס. חבל היה לבי בזמן... עובתי את עומר ונכסתי לוואי חליל,

טיי (אם תגיע לעיר שכם). וכל פעם היה מוזיק בבית השני והחברה היו מבסוטים. בסוף באו הביתנים לקרוא לנו למי סיבת היכרות או משהו דומה לזה. באנו וישבנו מצד ימין של חדר האוכל ועוד לפני שהביתנים התארגנו פתחנו בשיחה כדוריסטית. ויינמן נתן את הטון ומאחר שהיו אצלנו הרבה כדוריסטים בדם שידעו שצריך לרפוק על השולחנות, זאת היתה בומבה של שירה עם ליווי. הביתנים נדמו. חשבו למצוא פרגיות רכות ומצאו גברים עם מוראל גבוה. בקיצור, השתלטנו על המצב. בסוף שרו הביתנים צאנה, צאנה הבנות וראינה. רק את השורה הראשונה עשר פעמים ואז יצאו כל המורים.

כשנשארו לבד, קם שליפין וסיפר לנו על מסורת כדורי. הוא לא גילה לנו שום דבר חדש אבל בעיקר עשה רושם כשאמר שמי שצחק בבחינות, ישנו לו את ה' טופוגרפיה של הפרצוף, כך שאפילו האמא שלו לא תכיר אותו (אגב, זה באמת כמעט היה ככה)... הלכנו לישון אבל היתה לנו מין הרגשה משונה שמשוה צריך לקרות. אמנם הביתנים הבטיחו שלא יכו אותנו, וזאת היתה החלטת הכיתה שלהם שלא יכו

הצנחן

רם פרגאי, גאה במדי הצנחן ניס שקיבל עם התגייסותו לחיל זה. מיהר להצטלם באחת מחפשותיו.

בשבילי היא תהיה בת רגילה. ישנתי ככל היותר רחוק ממנה. אולם אודה על האמת, כאשר עצמתי את עיני ניסיתי לחלום שהיא נותנת לי נשיקת לילה טוב ולו רק אחת.

★ ★ ★

לראשו כובע אדום

מטח היריות היה קצר גזוז אחד: נפצעתי, וידוע ענו רעיו בפה חלל עפר הגענו אל הסלע האדום.

משפחתי חמשת המטיילים הראשונים בדרך לפטרה. החל רם מתעניין במקום. קולו היה נרגש בשעה שהיה מספר, איך ילך בתוככי פטרה, ימשש את חיות ארמון הנורדוס או יעלה במדרגות האמפיתיאטרון. רם הודיע לי בתגובה רבה שיש בידו נשק, מזון, מפות וחברים למסע לפטרה. התקשרתי מיד למשטרה... קצין משטרה גבוה שוחח עם רם וסחט ממנו הבטחה לא לצאת מגבולות הארץ וביחוד לפטרה. אולם זאת היתה הבטחה מאוד לא מ-חיבת. אחר מבצע סיני היתה השתלטות העניינים כזאת שרם, שלא השתתף במבצע קדש (הואיל והיה עדיין פצוע ממבצע קדש) (קליה), וכאחד מן החברים שתמיד ראה קצ' מו ראשו לפעולות ולמעשי גבורה, נפגע מקיום מבצע קדש בלעדיו. ניכר היה ש-שללה בו ההכרה כי את אי-השתתפותו יכפר רק במעשים של אומץ לב וגבורה אשר גולת כותרתם תהיה ההליכה לפטרה.

כשנראה לאחרונה, הלך בראש חבריו לבוש חליפת עבודה של מלחים בצד וחגור חגור עזוי ותרמיל קרב. העזוי חלוי מי מינו ולראשו כובע סרוג אדום. הוא וחבריו ממש דהרו לעבר פטרה (הנמצאת 17 קילור מטרם מעבר לגבול) ובטרם יאיר השחר היו במקום. כל לפני הצהרים שהו שם. הם יצאו אחר הצהרים. אולם הבדווים הציבו בחאדי חושיבה, נתקלו הארבעה במארב. ה' בדחים, שהיו מוויינים היטב, ישבו בצוקים למעלה ושלטו ללא מיצרים. המלחמה היתה עקשנית וקצרה מאוד. הם אף גרמו שני קרבנות לתוקפים למרות מצבם האבדוני... "הם היו גבריים!" אמר קצין הלגיון שהחזיר את גופות הארבעה — דן גלעד, קלמן שילבסקי, מנחם בן-דוד ורם פרגאי.

אחד התלמידים מסכנה ברחתי

מאת

דוד טרושניסקי

פ' חרנו. ממש פחד מחד. ישבנו ליד המדורה והעלינו כל מיני השערות. אחד אמר: "הביתנים ישרו לנו את העצמות". שני סיפר על התכנסות סודית של הביתנים קים לתכנון הנקמה, כעונש על גרוש חבריהם מהמוסד. כולנו היינו מבולבלים ואף אחד לא היה יכול להציע משהו הגיוני. המוצא היחיד היה: בריחה.

הכל התחיל ממגרש הספורט. יש לנו בבית הספר מגרש ששטחו אינו נוח ל- עריכת תחרויות. הוא מלא סלעים קטנים ואבנים המפריעות למשחקים. במשך הקיץ צמחו בשטח קוצים. בתחילת השנה, בלי כל הוראה מגבוה, התחילו האלפים — זה אנחנו, התלמידים החרשים של כיתה א'

המורה חיים אולמן (55). בא לכדורי לפני חמש שנים. לעתו: הבריחה היתה מעשה ילדות חסר-טעם.

גוריון שונא פרטוס, "אף על פי ששני הייתי כמעט היחיד שסבל ממש מכל הענין, כשהוחלטו בחזרה."

סמית חבר ועד חלופים ודובר. נקרא סמית בחיותו "קרח". מדבר אנגלית, אוכל מסמרים ושוחה נפס.

צה, שמסורת לוד ביקשה אחריו, מצא מקלט בפרס, וחפץ אחר דרך להמלט. כש- ראה את משמרות השוטרים, דקר ביאוש את השוטר הבריטי. היה זה המומנט הי- דרמטי ביותר בכל הפרשה.

המשדר היה זעיר. מאוחר יותר הת- גלה כי המשדר שנמצא בפרס לא היה אלא משדר-טנק זעיר, שקוטר שידורו חמישה קילומטרים בלבד. גם השוטר הבריטי, ש- נדקר במצב החיפוש, מת מאוחר יותר בבית החולים.

הכשלוך עורר בירושלים רוגז רב. נקראתי באורח דחוף למפקד הבולשת הבריטית והוא לחץ עלי למסור לו את שם המודיע שלי. עמדתי במצב לא נוח. ידעתי כי פרושו של דבר סכסוך עם האצ"ל. ביקשתי מגילס בק שרות של יום אחד להרהר במצב. הוא הסכים.

מיד כשהגעתי לתל-אביב, פתחתי בחיפוש שים אחר חילביץ. גיליתי אותו בקפה ג'נתי, ליד מגדלור, בשעות הערב המאוחרות. ביקשתי תיו להתלחח אלי למכונית. נסענו בכיוון לתערוכה ובדרך סיפרתי לו על דרישתו של גילס. הוא נרעש מאוד, בקשני לחכות זמנמה וחזר מיד. אחד מאנשי האצ"ל, כך הבטיח לי, יפגוש אותי מאוחר יותר, בש- דרות בן-ציון, ליד הבימה.

בעשר ועשר דקות פגשתי ליד בית- הבימה את איש הקשר של האצ"ל. סיפרתי לו כי הפרשה הגיעה עד הנציב העליון עצמו, הרולד קמייקל, והלה ציווה למצוא את האחראים למותו של השוטר הבריטי. בקשתי ממנו שיגלה לי מי היה המודיע הערבי שלהם. כי היה זה מודיע ערבי הייתי בטוח, מאחר וכל התרשומים היו בשפה הערבית.

איש האצ"ל סירב למסור לי כל פרט שיכול היה לסמך בידי. הוא טען כי הי- ידיעות שבידיו היו מוסמכות ביותר ורק הבריטים, שאינם מרוצים מהקשר עם הי- אצ"ל, חפצים להפוך את התגלית לקלת- ערך.

המפקח היה מרוצה. למחרת נקראתי שוב לירושלים. הפעם, טען גילס בק, מוכי- רח אני לגלות לו מי הוא המודיע שלי, שהביא לכשלוך הפעולה.

התניתי עם גילס בק כי לא יאונה כל רע לאדם זה. לאחר שהבטיח לי לקיים תנאי זה, מסרתי לו את השם: יעקב חילביץ.

כעבור ימים מספר פגשתי את קיטלינג, ראש המחלקה היהודית במטה המשטרה ב- ירושלים ויריבי משכבר הימים. הוא נראה שבע-רצון ביותר. ללא כל שאלה מצידו סי- פר לי כי נפגש עם חילביץ, וכי בהתאם לבקשתי לא אונה לו דבר. חשתי כי הוא מרוצה מאוד מפגישה זו, וכי היו לו סיבות מיוחדות לכך.

מאוחר יותר התברר כי מכשיר הקשר הגרמני הוטמן בפרס על ידי ערבי, תושב לוד, שהיה יריבו של בעל הפרס. הוא מסר על כך לידידי, אנשי האצ"ל, וקיווה כי יצליח בצורה זו לסכן את יריבו כמעשה ריגול.

פגשתי את חילביץ שנית למחרת ליל החיפוש והמעצר של מנהיגי האצ"ל, חודש לאחר תגלית מכשיר-הקשר. הוא בא לעומתי במדרגות קפה פלטי ונראה נרעש ונפחד. "מר רוזנשטיין", פנה אלי כנאחז בקש, "הציל אותי. תאמר לי היכן אני יכול להת- חבא" בחגתי את פניו לרעו והסלסתי: "לך לאן שתאה רוצה".

כעבור כמה ימים נודע לי כי הבריטים הסיעו את חילביץ למצרים וסיעו לו לי- המלט.

החפצים היו ארוזים. אולם לפרשה של חילביץ יש סיום נוסף, פרטי שלי. יום או יומיים לאחר מעצר אנשי האצ"ל, בא לחדרי מפקד המשטרה קיטלינג עם ארבעה שוטרים בריטים וביקשני להילחח אליו. כשיצאנו אמר לי כי חפצו הוא ש- אמסור לשוטרים את כתובת חדרו של חילביץ.

הלכתי עמם בעצמי. בידי השוטרים היו מזוודות גדולות. רק כשהגענו למקום הוב- רר לי פשר הדבר. הבריטים פתחו את דלת החדר, והחלו ארוזים את חפציו של חילביץ במזוודות. החפצים, ארוזים בסדר מופתי, הועברו לבנין הבולשת המחוזית ביפו, ומשם לירושלים. הסתבר לי הבריטים דאגו לאיש שלומם עד הסוף: יחד עם חילביץ הובאו למצרים אף חפציו האישיים, כשהארוזים והסבלים הם אנשי משטרה בריטים.

שבוע לכתב "העולם הזה" את העדות המרשיעה הראשונה נגד חילביץ. סיפר רוזנשטיין, נגד פמוקיסנים, החי כיום על פנסיה מנדורית:

באוקטובר 1942, בהיותי A.S.P., סגן מפקד משטרת תל-אביב, פגשתי בבית הקפה פלטי בתל-אביב את יעקב חילביץ. הכרתי את חילביץ כבר קודם לכן. ידעתי כי הוא גובה כספים למען קרן החזית האומית. הוא מסר לי כי בידו ידיעה חשובה על רגול גרמני-נאצי בארץ. הוא הבטיח למסור לידי פתים שיובילו לתפיסת רשת הריגול, תמו- רת סכום כסף ניכר. נדברנו כי יתקשר אתי כאשר יהיו בידו כל הפרטים.

לילה אחד, כעבור שבוע בערך, צילצל הפעמון בדירתי. השעה היתה שלוש לפנות בוקר. בדלת עמד חילביץ. הכנסתי אותו לחדר-ההמתנה. הוא סיפר לי כי בידו כל הפרטים והתוכניות של הרשת. הסתבר כי המדובר היה במשדר-רדיו, הטמון, לפי התרשומים שבידי חילביץ, על אחד העצים, בפרס הנמצא ליד לוד.

הרקטות היו גרמניות. חילביץ הע-

רוזנשטיין וחילביץ (1944)

לה על השולחן תרשים משורטט היטב ומ- להה דבריהם סכר בערבית. ראיתי כי הפרס נמצא בדרך לוד-רמלה, לא הרחק משהי- התעופה לוד.

לא ישנתי כל אותו לילה. למחרת, השכמ בבוקר, עליתי במכונית ירושלימה. גילס בק, ראש הבולשת הבריטית בארץ, נרעש לשמע הידיעה שהיתה בפי. הוא מיהר להת- ייעץ עם הממונה עליו וחזר והודיע לי כי הושג אישור לפעולה נגד הרשת. נצטחיתי לחזור לתל-אביב ולהמתין שם להוראות חדשות.

למחרת, השכמ-בבוקר, יצאנו כמה עש- רות שוטרים, יהודים ובריטים בלבד, בכיוון לפרס. לפי הצעתי נבחרו אנשי הבולשת היהודיים ביפו, כשבראשם עמד יצחק שטיינ- ברג, כיום מפקד גפת רמלה. כשהגענו למ- קום נפרשו האנשים בזוגות, שוטר יהודי ושוטר בריטי, ופתחו בחיפושים. לאחר דקות מועטות נמצאה על גג בית-השאיבה בפרס חבילה חשודה. בתוכה נמצאו כדורי אקדח- רקטות מתוצרת גרמנית, וכמה תרמילים ריקים. התאריך על הכדורים היה 1942. מימצא זה הביא אותי להאמין כי אכן היה אמת בדברי חילביץ.

משך שעות אחדות לא נמצא דבר. לפתע הופיע שוטר יהודי בריצה. הוא מסר לי כי התגלה משדר גרמני על עץ. מיהרנו אחריו. על אחד העצים היה מונח משדר בעל גוף מתכת, ולידו חבילת חוטי-סלפון. לפתע נשמעו צעקות באנגלית: "הצילו! הצילו!" השארתי משמר ליד המשדר ומי- הרתי למקום. על הארץ, ליד תעלת השקעה חרבה, שכב שוטר בריטי מתבוסס בדמו. שני שוטרים אחרים נאבקו עם אדם שלישי, שנתגלה מאוחר יותר כערבי.

השניים התגברו עליו חיש מהר. על גופו נמצאו אקדח ופגיון חמוץ עדיין מדם. אחד השוטרים, חיים ויטנבוסקי, כיום סמל במשטרת ישראל, סיפר לי את שהתרחש. נראה כי הערבי, שמאוחר יותר התגלה כרו-

(המשך ממסוד 6) עורה, ואמנם יוסף עוב את חברו וחזר לתמוך.

תחילה רצו לשלוח כתה לשטה, אולם לבסוף הוחלט להמתין לבוקר. כשרק עלתה השמש יצא יוסף עם ההליקופטר למקום. אולם לכשהגיע למקום — נחרד. ידיו נעלם מן השטה.

מאוחר יותר התברר כי ציון, על אף ש- שבר שלוש חוליות בגבו, הצליח לעלות בכוחות עצמו, בעזרת שמיכות שקשר זו לזו, מן הבור ולהתקדם לעבר תמוך. אמנם שמעתי פעם אחת רעש של הליקופטר, ש- מספר ציון בחיור, אולם לאחר שלא שם לב לנפגעים שלי החלטתי ללכת לבדי. שבע שעות הלך ציון באותו יום כשהוא סוּצָה, בדרך, בהיותו קרוב כבר למטרה, גילתה ההליקופטר, אספו והסיעו לבית-חולים. לאחר שסיימו השניים את סיפורם נתגלה ניצול נוסף. אריה לאופר איש הנח"ל, ש- הוצא פצוע ליד ארמון הורדוס בשעת טיול של יחידתו. אריה לא רצה לספר שוב-דבר ממה שאירע לו. יש לי נסיון מה- הודה הוא, "מיד אחרי המקרה היה אצלי אדם אחד, ביקש שאספר לו מה קרה. אמרתי לו שאסור לי לספר, והוא אמר לי כי הוא

מאנשי החברה לחקירת ארץ ישראל ועתי- קותיה. סיפרתי לו את הסיפור כדי לעזור לו בחקירותיו — והסיפור התפרסם בעתונות. **המפקד עמד בצד.** בשעה שאנשי היחידה ואורחם חגגו ונהנו, ניצב ליד שולחן ההגשה מפקד היחידה, התבונן במבט אבהי בסייסי-הקצינים הצעירים. מפעם ל- פעם היה מישור מהם מעיף מבט לעברו, כמתנצל על המהומה. המפקד השיב לו חיוך מרגיע.

הוא היה מוכן לספר על הרפתקאותיו עם ההליקופטרים זמן רב לפני שסייסי- הצעירים הכירו בכלל את כלי-הטיס הזה. היו לו סיפורים רבים, אך היום כבר איש לא מבקש לשמוע אותם.

היסטוריה סיפורו של המיג'ור

גבר שחור-שיער ורחב-פנים חדר בשבועים האחרונים לחדשות, סתל שסטה ממסלולו לחלל, חזר והסעיר את הרוחות. 16 שנה לאחר שארגון מחתרתי רב-עוצמה גזר עליו פסקדין מוות, סדרת מאמרים שפירסם ד"ר הרצל רוזנבלום בעתונו, ידיעות אחרונות, החזירה את יעקב חילביץ, ביתרי, גובה קרנות אצ"ל והאדם השנוא ביותר בארגונו, לחדשות. כי חילביץ, לראשונה מאז בריחתו הדרמטית משהו, שב וטען, ורך עטו השנונה של הדין: "אינני בוגד".

טען יעקב חילביץ, הנאשם על-ידי חוגי האצ"ל בהסגרת מנהיגיו ליד הבריטים, באוני עורך עתון הערב ידיעות אחרונות: אינני בוגד. למרות העובדה כי הושמצי כפי שאיש טרם הושמץ בארץ-ישראל, אי- אפשר להוכיח שמצות אלה. לא נתפסתי בשעת מעשה. שום מסמך לא התגלת נגדי ושום אדם לא העיד לרעתי.

שלמה רוזנשטיין (56), לשעבר מיג'ור במשטרה הפלסטינית וסגן-מפקד נפתלי-אביב, מסר ח-

מדוע נאלמה כיתה שלמה אחוזת היסטוריה מכדורי בחצות

זה? מה אתם בכלל לומדים בכיתה אלה?

ריצת-בוקר לחיבת פרות

שתקנו ביצענו את העבודה. אבל הביתנים לא הסתפקו בזה. למחרת שמענו כי אנחנו נצטרך מעכשיו לקום בכל בוקר בארבע. התרוץ: התעמלות-בוקר. כשיאלנו אותם, מדוע אנחנו צריכים התעמלות בוקר, כשיש לנו שיעורי ספורט אחרי הצהריים, הסבירו לנו כי זו היא מסורת בית הספר. גם אותם הקימו בארבע בבוקר לריצת-בוקר. "מה יש?" אמרו, "תחשבו שאתם קמים לחלוב פרה".

מסורת זה מסורת. עוד לפני שבאנו לכוור הלעיטו אותנו בסיפורים מסמרי שיער על שיטת-הרכיבה הכבדה של היתנים. זה היה עוד לפני מלחמת-העצמאות. היתנים הכינו לאליפים הפתעה מיוחדת במינה. איך שהאליפים באו, פנה החעד של כיתה בית, אל האריות שבחבורה, סיפר להם כי מאחר ועומדים לגייס את כל האליפים להגנה, יחסרו ממ"כפים להדרכתם. הוא ביקש מתנדבים לקורס ממ"כפים קצר. ההענות היתה מלאה. אותו לילה, בחצות, הוביל משמר של ביתנים עשרה אליפים, קשורים-ענינים, במסלול ארוך עד לבריכת הגוי של המוסד. כאן, ליד הבריכה מלאה הירוקה, צו על האליפים להרים יד ולהשבוע שבועת-אמונים. באותו רגע דחף כל ביתניק את האליף שבהדרכתו לבריכה.

יורקים ורטובים דורבנו האליפים הגויים בריצה-קלה לחצר בית-הספר, כאן חיכו להם הביתנים עם צנורות-מים של מכבי-אש בידיהם, חגגו את טכס כניסתם המפואר של המתנדבים להגנה, בורם אדיר. לאחר שאחדים מהנשטלים הצטננו, נערך כירור, והמחזור כולו גורש לשבוע ימים. הסכמנו אפילו לריצת-בוקר, שבוטלה מיד לאחר מכן. אולם הקש ששבר את גבנו, היה עונש פרטי של ארבעה ביתנים לשני אליפים. קיים נוהג אצלנו כי האליפים אינם מעשנים. גם לביתנים מותר לעשן רק כאשר הם מביאים אישור מהבית.

ארבעה ביתנים גילו כי פסח-הפסח ריגלו עוברים על חוקי-העזר של המוסד, הקובע את מגבלות העשן. הם לא סמכו על תהליך המשפטי הרגיל של בית-הספר, הכניסו את השניים לתוך חדר, וללא כל אישור של החעד שלהם, לימדו אותם לקח, והזחילו אותם תוך איומים על הרצפה.

מבחן כוחות במקום מתימטיקה

הכונה לא היתה לפגוע בעברייני החוק, אלא להעליבם וזה עוד יותר גרוע. לא פסח-הפסח ולא גולינו לא הלשינו; אולם המקרה הגיע איך-שהוא לאוזני ההגלה והיא החליטה לסלק את המתעללים. באותו שבוע עמד להתקיים מבחן מתימטיקה לכיתה ב', בו לא הורשו המגורשים להשתתף. פחדנו כי הביתנים, שעמדו לשבות לאות סולידריות עם חבריהם, ינצלו את הזמן למבחן-כוחות אחרי. בערב, אחרי שגמרנו לנקות את מגרש-הספורט, הדלקנו מדורה וישבנו סביבה רועדים. ישבנו שם מבלי שידענו מה לעשות. פחדנו עד מות. פתאום עלתה ההצעה לברוח. לא יכולנו להחליט. המשכנו לשבת עד שעה אחת בלילה ליד המדורה. אחר כך עלינו לחדרים. כמה חברה, שהחליטו לברוח, עברו בין החדרים והודיעו לכולם כי הם בורחים. זו היתה מחלה מדבקת. כל אחד מיהר להכניס שמיכה אחת לתרמיל, ויצא מן החדר. בהתחלה חשבנו כי נצטרך לרדת, מהקומה ה' שניה, דרך החלונות. מתכנני הבריחה הציגו בו מבעוד לילה סולם ליד הקיר האחורי של בנין הפנימיה. רצינו לעשות רושם דרמטי בבריחה זו, ותיכננו להשתלשל למה, עד הסולם, בעזרת חבלים. אבל לבסוף ראינו כי הביתנים ישנים כמו מרמיטות, ויתרנו על הרעיון ויצאנו דרך הדלת הראשית. שלושים אליפים השתתפו בבריחה. רק אחד נשאר, שלמה חיואן. הוא טען כי קיבל התכחצות-שרירים פתאומית. יצאנו במהירות משטח המוסד לעבר הכביש, בכיוון מוסף גולני, המרוחק שמונה קילומטרים מכדורי. מצב-הרוח היה מרומם וגם אלה שבתחילה התנגדו לבריחה, חיכו עתה את הצעד הזה. בבוסתן שליד המיסעף הדלקנו מדורה,

לסקל את המקום ולהכשירו. הקדשנו לעבודה שעות רבות משעותינו הפנויות. החלטנו אפילו, נוסף על מגרש הכדורגל, להכשיר שטח נוסף למגרש כדור-עץ. הכל הלך בסדר עד שהביתנים, תלמידי כיתה ב', החליטו לקחת את הענינים בידים.

שבוע לפני הבריחה הטיל עלינו החעד של כיתה ב' — לגבינו הסמכות העליונה ביותר — להכשיר את המגרש המסוקל לתחריט אתלטיקה, שעמדו להעריך במקום בעוד כמה שבועות. היה לנו בדיוק מבחן בחקלאות, שהוא המקצוע בה' הידיעה בכדורי. התמרמנו. הלכנו, שלושת חברי החעד של כיתה אלה, אל החעד של הביתנים והסברנו להם כי לא נוכל להספיק להתכונן למבחן, שיערך בעוד יומיים.

אמרנו לביתנים: "זה לא צודק להטיל עלינו עבודה שאפשר לעשות גם אחרי הבחינות". החעד רק צחק מאתנו: "זה מבחן

השכם בו מוענקים שמות חדשים לאליפים ההולמים יותר את אישיותם. המועמדים חובשים כלבוש-ניק.

חגי הביתניק, חבר ועד כיתתו, טוען שבכל הרעש אשמים האליפים חסרי הנסיון. אבל "הזמן יעשה את שלו".

יפופיה הוא מרדכי ארנון (17), גם הוא חבר ועד כיתה ב'. כל ענין שסיפת הראשים ב'ית-השיחוס — שטות.

דרך הבריחה

נקבע תחילה החלון האחורי של הבנין, בעזרת סולם וחבל שהיו צריכים לשלשל מן הקומה השניה. ראשית, כדי לתת הרגשה טובה לחברה שזו בריחה של ממש; ושנית, כדי למנוע מהביתנים להרגיש בבריחה. סאחר שהם ישנו, לא היה טעם לכל ההצגה והסיון שהיה כרוך בה ויצאו בדלת הראשית.

ולפי מיטב המסורת הכדוריסטית ישבנו שם וביילנו את הזמן, עד הבוקר, בהעלאת ציוד בטיח והשערות על ההפתעה, שתתחולל כאשר תתגלה הבריחה. חשבנו כי ירדפו אחרינו, אפילו עם סוסים וטרקטורים, אבל לא פחדנו. אף אחד מהביתנים לא הגיע עד הבוקר.

בבוקר נסענו כל אחד לביתו, לאחר ש'קבענו מפגש ביום החמישי בעפולה. אני לא נסעתי הביתה, הצטרפתי אל גולינו שנסע לביתו, בנהח-איתן. כשהגענו לעפולה, בדרך לעמק בית-שאן, פגשנו שם את גולני ומיקי, שני הביתנים, שסיפרו לנו כי נש' לחו לאסוף אותנו ואין לנו ממה לפחד. חזרנו איתם ועם עוד שלושה בורחים ש' נאספו בדרך, סומסום, אבישי ועמוס-חכם. הוא יודע גם תנ"ך, חוץ מזה שקוראים לו ככה.

במוסד קיימנו שיחה עם המנהל, ד"ר גיסים משיח. הסברנו לו מדוע ברחנו ומדוע לא פנינו אליו. אנחנו כמעט שלא מכירים אותו בכלל. כמובן שהוא הרבין בנו מנה הגונה; מזה אי-אפשר היה להימלט.

הזמן יעשה את שלו ידענו כי הוא צודק. הזמן יעשה את שלו: המסורת של כדורי לא תפגם על אף הרעש והצעקה שכל מיני עתונים הרימו סביב העסק.

מאז עבר רבי יצחק לוריא, (1534-72), הידוע בשם האר"י הקדוש, בהררי הגליל, סימן מקומות בלתי ידועים כמקום קבורתם של קדושים, תנאים ואמורים, ממשיכים יהודי צפת, עיר מגוריו של האר"י, לחשוף בפעם לפעם מקומות קבורה קדושים בגליל. בהתאם למסורת העתיקה הופכים מקומות אלה למרכזי תפילה ופולחן.

בשבוע שעבר שוב נחשף קבר בין הרי הגליל. פועלים שחפרו ליד קברו המקורה של רבי שמעון בר-יוחאי, במירון, גילו שלדאדם, מיהרו לצפת להודיע על מציאת קבר קדוש נוסף. בצפת עצמה נחלקו הדעות: בעוד שאחרים ממנהיגי הדתים של העיר נטו לחשוב כי התגלה מקום קבורה של תנא או אמוראי, טענו הספקנים, כי השלד אינו אלא שריד גחיתו של תושב ערבי שנהרג במלחמת העצמאות.

היתה אך דרך אחת להכריע בין המתווכחים: להעביר את הממצא לבדיקת המכון הפתולוגי. אולם כאן אמרו מצדדי הקבר הקדוש לא. משום כבוד המת אסור לסלט את שרידי הגויה ממקומה. רבה של צפת, שמחה הכהן קפלן, הפקיד אפילו שני שומרים ליד הקבר, אסר בכל חומרת האיסור להעביר את השלד לבדיקה.

בעוד הרוחות בצפת סוערות, כשהספקנים בחבורה נעוצים בגילוי דומה, שנערך בי מערה בקרבת מקום, בה נמצאו עשרים שלדים של פליטים ערביים ממלחמת העצמאות, הגיע למקום שרידות עצמו. הרב, יעקב משה טולידאנו, שסייר בצפת, התבקש לסור למקום התגלית. לחתת את דעתו כשרא לאחר שהתבונן בשלד חייה טולידאנו דעתו כדאם מן הישגיו. אמר הוא: כל הסימנים מוכיחים כי הגויה נקברה במקום לפני עשרת-חמש עשרה שנה לכל היותר.

אולם הרב הצפתי נשאר תקיף בדעתו. השבוע, בעוד המלחוקת בין מצדדי הקבר הקדוש ומתנגדיו רתחה במלוא עוניה, הכריעו בבנייה מתיישביה בסביבה. עשרות רבות של מתיישבים, מעולי תימן, צפון-אפריקה ועיראק, עלו ברגל למקום הקבר, כיסו את המחסה הזמני באבני גזית דולקים, קבעו קדושה קיימת.

עולים

תא המוות

כשעלה יוסף אוגילבו מצרים בשנת 1950, מנתה משפחתו חמש נפשות: הוא, אשתו ושלושת ילדיהם. כמקום מגורים קיבלו חדרון בגודל שלושה וחצי על שלושה וחצי במחנה ישראל שליד לוד.

השנה מנתה משפחתו של אוגילבו 12 נפשות. לאחר שנולדו לה עוד שבעה ילדים, הם התגוררו עדיין באותו חדרון זעיר.

התרוצצותו הרבות של אוגילבו אחר שיכון לא הועילה. הסוכנות אמנם היתה מוכנה להעביר את המשפחה לדירה גדולה יותר, אולם לעולה ממצרים, פועל-ריצוף העובד לעיתים מומונות בלבד, לא נמצא הסכום הדרוש לרכישה זו. כל בקשותיו לדירה בשכירות חודשית נדחו.

בחורף שעבר, חלה הבן הצעיר של המשפחה, יואב בן חמשת החודשים, בדלקת ריאות. לאחר שבוע נפטר בבית החולים אליו הובא. האב, שחשש כי גורל ילדיו האחרים לא יהיה טוב יותר, חידש את רייתו צותי ממשד למשרד. בכל מקום הביעו הפקידים את השתתפותם בצער, הודיעו לו באורח חד-משמעי כי דירה יוכל אך לקנות. אוגילבו פנה ביאשו במכתבים אל שר העבודה, ראש הממשלה ונשיא המדינה. שום תשובה לא נתקבלה.

השבוע חלה ילדו ישראל, בן שלושה חודשים. הועבר לבית החולים בתל-אביב. שם נקבעה מחלתו: דלקת ריאות חמורה.

תאונות

פנייה אישית

שמואל הרשקוביץ (60) מיהר לדרכו. הזמן היה ערב שמחת-תורה והיה עליו להספיק להגיע למושב עין-אילנה, המרוחק שמונה קילומטר ממקום מגוריו, כדי שישלים את מלאכת יומו: הספקת הסיפונים ובקבוקי את סודה לקניוני בוכרון יעקב וסביבתה. למרות התנועה ההומה מאוד בכביש חיפה-תל-אביב (המשך בעמוד 12)

שליחת "העולם הזה" עונה על השאלה: מה באמת קורה

רק עובדות, בלי מס

- מאת רותי ורד -

מספרות על ילדיהן, קצת רכילות כמעט בלתי מוזיקה. ברגע שמגיע גבר לסביבה, מתחילה מלחמה נוגעת-ללב של קוקסיות נשית, חיובים ומבוכה.

מאוחר יותר הגיעו גם צעירות יותר, כמו אותה אשת חברה תל-אביבית ידועה, שקבלה בפני ידידה שמצאה במלון (כי ה"עולם" בעיקר של מבלי-חופשות במלונים מפוארים, הוא בכל זאת קטן): "כבר לא יכולתי יותר. הרגשתי שאני פשוט מוכרחה לצאת לחופש. אני הרוגה. מתה. סחוסה. יש לי עורה רק שמונה שעות ביום, ואח יודעת כמה ענינים יש לי". היא ידעה.

לבושן של רוב הנשים היה רחוק מלהייר קרא הדור — פטל לליל שבת, כאשר מוצאים את המלה ההדורה ביותר מן המודעה לסעודת-הערב.

וכמעט כולם עד אחד מסתובבים במרפסת שטופת השמש, הנמצאת מעל לכניסת — עם דיר זיוואנו ביד. באנגלית — מה ה"שאלה. אתה יכול להבחין מרחוק בעטיפה החולה והצהובה. לא שהם קוראים אותו חלילה. הם משתרעים על הכסאות הנוחים, מניחים את הספר הצידה ומשוחחים עם השכן. אולם הם באמת יודעים שפסטרנאק זכה בפרס נובל ועשו לו בגלל זאת צרות ברוסיה. "את יודעת שהוא יהודי?" שאלה אותו, בהטית חסה, דודה אחת. "לא. ברצ" נות?" שאלתי. "כן", הבטיחה לי, "כל ה"גאונים הם יהודים".

הגבריהם הם הרבה יותר מעמיקים בנושא: "מניין מאד... רציני... בעיות אקטואליות... השתייכות לקו... לא מבינים או תו... איזו העזה... מפני שהוא יהודי... הם מחזיקים את הד"ר המסכן זמן רב כל כך — שנדמה לי שנעשה בינתיים פרופסור.

★ ★ ★

מי היה אומר

הם באים כמעט כולם עם מכוניותיהם, עורכים טיולים בסביבה ומחליפים רשימים מגיעים כולם למסגנה העצובה ש"עצוב מאד בשביל החקלאות שאין גשם.

התיירים, רובם בגיל העמידה, מסתובבים עם מצלמותיהם, פולטים קריאות התפעלות על האקלים הישראלי הפנטסטי, מתרחצים בכנירת וקובלים על יוקרה-מחיה בארץ.

כמו בכל מקום, משמיעים הגברים משי פטים בגללים כמו: "היד קרה — סימן שהלב שלך חם". ו/או "אין דבר — גב יפה גם הוא מקסים". שלא לדבר על הצהרות פילוסופיות עמוקות כמו: "כאלה הם ה"חיים... מה לעשות... העיקר הבריאות... ככה זה... משונה אבל נדמה לי שאני מכיר אותך כבר זמן רב... אכול ושתה כי מחר נמות... אפשר לפעמים להתידד עם אדם בשלושה ימים, יותר מאשר במקום

האחירה של התפרקות, הרפתקות ומים גנובים. המים הם כהחלט קנויים, אני מבי טיחה לכס.

הסיזון הוא, בסיכום, די תמים.

עשירים, אבי יפים

א"י תספרו לאיש, אולם היתה זו הפעם הראשונה שהתאכסתי בגלי כנרת. מרשים מאד, אם תשאלו אותי. חימום מרכזי גם בימים החמים בהם ציפו כולם לטיפת-גשם, אורות דולקים גם ביום, שסיים מבליעים נקישת עקבים, רפרורקציות ענק של רחל לאלב פאן וכ"9000 וריאציות בציור על הנושא כינרת. המלצרים אדיבים, מדברים כמעט בלחש. האוכל — הנפלא כי יותר שאכלתי מעודי. טבח המלון הוא בעל נשמה של משורר, ואם אחת מפקידות ה"מודיעין לפעמים אינה הכי סימפטית, הבה נייחס את העובדה לכך, שהיא קרבה לי עשור השלישי שלה ועודנה מצפה למראל. בימים הראשונים לשהותי במקום נגבו את ההצגה זוג צעיר בירח דבש, עשירים אבל יפים. היא דוגמנית ידועה ונחשו שלוש פעמים למי הכונה. פשוט כואב לי לומר, אולם כשראיתי בגודל טבעי ועקבתי אחריה מקרוב, מצאתי את עצמי מוכרחה להודות שהיא חביבה מאד. אינני יודעת, כמובן, מדוע — אולם קל לי יותר להודות שגם הוא נחמד.

באיזו אלגנטיות שיחקה בקלפים כמעט כל הזמן! כיצד סידרה באצבעותיה הארוכות ארוכות, הנראות כטבולות בדם — את ה"קלפים. הרגשתי כל כך בורה, כשמעתי אותה אומרת כל-אחרית מלים שצלצלו כי אוני כפשוטות אך היו מעבר להשגתי כי "פריש", "אני יורדת", "נשארת עם האנד נהדרת". תקנו אותי אם אני טועה. כשי היתה עליצותה גוברת, בגלל נצחון קלפני קטן, היה הבעל הצעיר אומר לה: "האני, מה יש לך?", "דארלינג! אני כל כך האפיו!" השיבה לו. והיא היתה, כנראה.

הם שהו זמן קצר במלון וכאשר נסעו — נשמתי לרווחה. נשאיתי הצעירה היתידה. אני מקבלת כל מיני דיפרסיות, קלאוסטרופוביות וסתם מאניות ופוביות כאשר אני נמצאת במחיצת חתיכות. מתפוצצת מקנאה, כמובן.

★ ★ ★

זיוואנו עז כד יד

ידן הממוצע של הנשים, בתחילה, היה של באלואק וקונסי — ארבעים-פלוס. הן היו מתחממות בשמש, לחוצות רובן היטב במחזיקים טובים, משות מי נסעה יותר לחץ-לארץ וכמה שהתה בכל מקום,

אחרי הפצרות מרובות, נעתר הבעל ל"התיר לאשתו לנסוע לטבריה. טוב, בסדר", אמר, "לא איכפת לי אפילו שתפלטטי קצת. אבל זכרי: עד ביריית הגרביים". היא אמרה טוב וכשהוא בא לבקרה ביום ששי, מצא אותה מתהלכת עם ביריית גרביים על הצוואר.

גבר אחד שואל גבר שני: "האם אתה שולח את אשתך לטבריה?". "לא", משיב הלה, "השנה אני רוצה בעצמי (להלהלה) את אשתי".

וככם מכירים את הבדיחות החבוטות האלה על טבריה בעונה. כיצד היא רוחשת חטא בכל פינה; על בעלים הבאים בסופי-שבוע לבקר את נשותיהם, ההופכות לפתע לנשים סורגות עלי מרפסת; על נשים הבאות לבקר את בעליהן, ושומעות מפייהם גניחות ואנחות על מיתושי הלומבאנו שלהם, וכיצד נטרפים כל הקלפים ברגע שבני-הזוג חוזרים העירה.

כולם מצפים לעונה. קציני צה"ל הבאים לחופשה מהדורת ביותר והמקרים לחטוף מציאות, פועלים ופקידים המתאכסנים מטעם מקומות-עבודתם בפנסיונים למיניהם, והמתאמצים מאד להיות גאלאטיים אל חסיה או בלומה, אלמנת-קש שכאה כאילו להתלקח והמתקשת ללבוש דחקא מכנסיים-ארוכים, לענוז סיכת בצלאל בסחור האפור ולטעון ש"באמת היא לא יודעת מה יהיה הסוף-אבל-היא תשמין-מכל-האוכל-הזה". היא מקבלת, במה שצריך להיות חן, את תשובתם האדיבה של הגברים ששם-פיגורה-כשלה-באמת-אין-לה-מה"לדאג.

מצפים לעונה, כמובן, גם בעלי המלונות הקטנים והגדולים, בעלי חנויות המזכרות, בעלי מקומות-הבידור — אם אפשר לקרוא להם כך — קציני-האוו"ם, הצלמים ובית הקפה שבעין גב.

אולם האמת המעציבה — או המשמחת, כרצונכם — היא שרוב הבאים לעונה, באים באמת כדי להתרחץ בחמי-טבריה, להשמיין קצת בפנסיון ולהרגיש את עצמם מאוד מושחתים אם הם מפלרטטים עם השכנה או נושקים לה על האוזן בשעת ריקוד טאנגו מסכן.

בבתי-האירוח הגדולים יותר מופיעים — עד כמה שיראה הדבר מוזר — זוגות נשואים יחד. חלק גדול מהם בא אך ורק לנוח ולא תמצא, אם גם תחפש, את אותה

לא ידוע אם אמנם הושיטה הנברת את לחייה השניה לנשיקה בבית-הקפה של אלי עבאדי, אך נראה שהיא נהנית גם כשאנינה רוקדת. זוג זה אופייני לחלק גדול מאורחי טבריה בעונה ומחוצה לה, הבאים באמת להתנפש ולנוח. נמצאים אף זוגות נשואים הבאים לבלות יחדיו.

רוצים את ה"כיסים"! כיסים! התלי להב אלכסנדר יהלומי, בתוצרת האופנה, כא שר הדגימה נעמי קלוגר מערכת בגדי-צמר.

דן שנים... מה שהעין לא רואה, כואב... מי היה אומר... מה... אינכם רוצים שאפרט את מה, האין זאת?

אינטימים או אפלטון

ההרברים המפליאים בעיר זו, שאתה יכול להתהלך בה שעות גוש נערה נאה לרפואה. למעשה, גוש כמעט בכלל בנערה. פרט לבהן הן יוצאות בקבוצות. אינני דוע, אולם המעט שראיתי בעיר דמו אשה לרעותה כטוויזל די וי אס: אותו השיער השחור הפרוע הו'אקט השחור-לבן, המכנסים ה'הרחבים מדי, ואפודות האורלון או החרודות.

מקומיים רואים קצת יותר. הם פה ושם בקבוצות, מפליטים ה' קצניות על העוברות ושבות, רובן "סתכל עליה, יהרבי! בואי... אפשר לעזור לך במשהו?" בהז' אני רוצה לשאול: מדוע מגדלים אבל כולם — שפמים?

דמויות הטברניות הצעירות הוא שביקץ הוא משמש גם מציל שחיה בליו. חנותו הטכנה מלאה יטנים באים לברר אם התמונות בקיול כבר טובות. לביקץ, העובד, זה גם על הסוסיטא. סירת-המנוע פעמיים ביום עם מטיילים לעין-גב, חדה למתרחש. כיצד הוא מבחין, אם זוג בטויל הוא "טבעי" או

הוא אומר. "אני יכול תיכף לר' יו' הוא רוצה להתחיל אתה ואיך. ג'ד לה, יעני, במרפק, לעלות על גוגע לה ביד לא בכונה, מזוי אותה לפה ולשם. תמיד נדחף על ידה ים. וכשהמדריך מסביר, הוא אומר ו'א' פה. יותר מענין. תראי את ה'אלה'. שואל אותה אם קר לה לתת לה את המעיל והיא צוחקת

סרות, בחנותי. גם נשים מקומיות. יוני שמעתי אחת אומרת: "בחיך, גם אני אצא קצת שחורה — תלין תתקן לי גם את התסרוקת — אתה כר איך."

להפסיק אותו כשהוא מספר על

רוקדת חתיכה תל' אביבית, מצוידת עם אחד אשר הבז עליו כי הוא אחד מאנשי האו'ס.

יחי טבר'י

של הנוף והאדם, משתקף היטב בתמונה זו. נוף טבר'יני לא כל כך עתיק, אס כי מושך ומעניין לא פחות. ואולי יותר.

לשניה: "יום אחד ראיתי ברחוב דיוגנוף בחורה אחת עם האות ב' על הסדר שלה. שאלתי אותה: שמך בתי? לא. בלה? לא. אז מה שמך? חנה! או למה הביז, זה סימן: בתולה! מה, את בתולה? לא, אתה מבין, זה סדר ישן." או אני שואלת אתכם.

בסוף בסוף, כאשר צעדו כולן יחד, שוב למגנינת הגשר, והספיקו לעשות קילומטראז' גדול על הבמה הצרה, עשתה אילנה בראשה תנועה לחברותיה — והתהלך יורדת על דעת עצמה.

מאוחר יותר, בחדר ההלבשה, מצאתי אותה רותחת: "זו לא תוצגת. זה קירקס". היא צדקה, דווקא.

יהלומי לא הסכים לדעתי, כי עבר את הגבול: "תשמעי, אני יודע מה שאני עושה. הקהל אוהב את זה. אני יורד אליו. אני עורך-דין, אני יודע בדיוק מה לומר". למה התכחז?

★ ★ ★

דאן?

מקומות הבידור בטבריה הם, כאמור, מוגבלים. על שפת-הכנרת ישנם שלושה בתי-קפה שהיו עד עתה ממש ריקים, וכל פעם שהיה מיששו עובר בסביבה, היו מלצרי כל בתי-הקפה מתאחדים, ויוצאים החוצה לפתות את הלקוחות הפוטנציאליים להיכנס. המקום המלא יותר בין שלושתם הוא גלי ים של אלי עבאדי.

אלי הוא טיפוס. הוא עובד קשה לרכוש ידידים ולהצ' ליו בחברה, מתהלך בין הלקוחות, נופח על שכם, מתחכם אל הגברות, רוקד אתן, מזמין משקאות על חשבון הבית. פעם, כשהייתי שם, הראה מיששו לאלה את תצלום אשתו ואמר לו: "בשנה שעברה היא היתה בטבריה. בטח באה הגה המון, כל פעם עם גבר אחר." אלי התבונן בריכוז בתמונה, החזירה ואמר: "אף פעם בחיים שלי לא ראיתי אותה." זהו מה שקוראים טאקס, בלע"ז.

ישנו, כמובן, ארבל בקרית שמואל, שהוא ההדור במ' קומות, בעל תזמורת ריקודים טובה וזמרים המתחלפים לעיתים קרובות. בעונה מרבים לרקוד שם לצלילי המנגינות האוטלקיות הפופולאריות כנל-בלז די פינטו די בלו. הרוק דים הם בעיקר בני גיל הצעיר ביותר לרומנטי. גרישחפים במקצת. ואם אתה פוגש סטינגר טוב, הסיכויים הם שהוא טבר'יני.

המקום המענין והיפה ביותר, בשביל הכסף שלי, הוא ה' מועדון של מקסים סלומון, ליד הלידו, שכה הירבו לדבר עליו. מקסים ואשתו הנאה לוצי, סיימו עתה את הכנות, הפכו את המקום לבעל צביון ואחירה מיוחדים. המקום עצמו יכול להפוך את הצעיר ביותר לרומנטי. גרישחפים, דמדומים או ירה כרצונכם, עלים מתנפנים ברוח קלילה — כמו לפי הזמנה.

המועדון, הנקרא בשם מינוס 206 (206 מטר מתחת לפני הים) מקושת ברשתות דייגים, מצויד בבאר עשוי מסירת דייג פשוטה ושולחנות מגוועי עצים. לוצי ומקסים מתפארים בנכס החדש שרכשו: בן-דוד של אחד מהם, אינני זוכרת מי — אמריקני שהיה באר'מן בגריניח' וילאג, והיודע, לדבי יהם, להכין את המשקאות המופלאים ביותר.

המקום מלא כתובות וציורים של ידידים ואויבים, שהיו באים למקום עוד בקיץ. לרשות אלה הרוצים לשחות או לני סוע באופני המים של מקסים, עומדות גם קאבינות הלבשה. מקסים מבטיח לחברה גם סירת-מוטור.

וכשבוע הבא: רות' ב' צרחצאות

פוצ'יני, וליאונקאלה. מנדלבאום ותזמורתו עשו למדאם באטרפליי תראקירי עוד לפני המערכה הראשונה, וכשניגנו את צחוק הליצן רציני לבכות.

זה עבר, איכשהו. דודה אחת, גניח שהיא בחדאי טובה, נגשה למיקרופון ואמרה כמה שנים לה לפתוח את הערב. הכל טוב ויפה, אולם כלום מוכרחה היתה ללבוש שמלת קטיפה אדומה זו, עם הזנב הגורא מאחור?

המנחה היה, אני מצטערת לומר, אלכסנדר יהלומי. הוא לקח את המיקרופון, העיף מבט כבש-עור-זאב בעסקנית ואמר בפולנית בניב עברי: "בשביל אם כזאת — כדאי לעבוד". מיד לאחר-מכן החל בשורת בדיחות תפלות, הציג את התזמורת כשהוא מצביע על מנצחה, מנדלבאום: "הלהאי שהיו לנו אלף כמוהו. אבל יש לנו מיליון." הקהל התמוגג.

★ ★ ★

ב' בשביל בתולה

רתוצגת החלה סוף-סוף. על המעבר הצר החלו צועדות: אילנה, כתמיד, מל' כותית וגאה, מחייכת בעיניה בלבד; נעמי קלוגר, דוגמנית צעירה, שחורה לא מכבר מארצות-הברית, ואשר כבשה את הקהל מיד בהופעתה הפשוטה והמלבבת; גורית רונאי, עצבנית ומעושה מדי, דבר שיש אולי לזקוף לחוסר-ניסיון; ורות שרון, דוגמנית חדשה אך לא בולטת במיוחד.

הדגמים, כאמור, היו נאים ביותר ואין לי כל חשק להתחיל לפרטם. את צעדיהן של הדוגמניות במעבר הצר ליווה יהלומי ב' הערות שהיו מתאימות יותר להופעת דחליל מאשר לתצוגת אופנה: "הממ... הייתי רר צה להיות במקום השמלה...". כאשר הר' פיעה עדנה, בשמלת צמר בעלת שני כיסים על החזה ועליה מעיל קצר, שאג יהלומי: "את הכיסים! רוצים לראות את הכיסים!" כשהוא מפלבל בעיניו וממצמץ בשפתיו. הוא הריץ אותן רצוא ושוב — להנאתו של הקהל.

גורית, שהיא בעלת גוף מקסים, היא נאה מאד; אולם היא מעכסת מדי ומנענעת מדי את מותניה. דבר שאיננו הולם תוצגת אופנה מאופקת. יהלומי תפס מיד את ה' עניין, וכל פעם שנעצרה כדי לעשות משהו במותניה — היה צועק לה, "הופ!" הוא הריץ אותה כל הזמן כשהוא מלווה בקולו את התזמורת במארש הנשר על נהר קווא: "להילה, להילה! הופ! הופ! הופ!" גורית בלעה את זה בשקט, ניסתה אפילו לחייך. אולם הוא לא העז להתחכם עם אילנה. כל פעם שהיה משהה אותה מדי, היתה זו זורקת לו מבט כחול קר, שהיה מרסן אותו מיד.

כאילו לא הספיק כל זאת, סיפר את הבדיחה הבאה, בין החלפת תלבושות את

כיבושיו הפרטיים! פילוסופית החיים של ביקץ, שנשא החדש אשה: "את מבינה, זה ככה: או אינטימים — או אפלטון. אם אין תיכף אינטימים — אף פעם לא יהיה. תמיד יהיה אפלטון. או צריך תיכף להחליט: אינטימים או אפלטון ולפעול מיד!"

★ ★ ★

אחרי 2011 שנה

אתם יושבים שלווים ושאננים ב' בתיכם, מבלי לדעת אפילו שלפני שבו עיים נערכה בטבריה תוצגת האופנה הרא' שונה אחרי אלפיים ואחת עשרה שנה! זה היה גדול, פשוט.

היו כאלה שטענו שהתוצגת היתה יפה ומענינת ועתונאי מקומי כתב אפילו באחד העתונים, כיצד נהנו הגברים שבמעמד מן המאורע. אם הם נהנו, אז הם בהחלט ראוים לכך — אם תשאלו אותי. גם אם לא תשאלו אותי, בעצם.

כאן המקום להכריז שהתוצגת נערכה ב' ארבל, מקום הבידור הפופולארי ביותר בטבריה, בחסות או מטעם ארגון אסמות עובדות וכי כל המוצגים היו של בית ה' אופנה שדר בטבריה וחנות הנעלים חן, כשסיסמת הערב היא: תושבי טבריה — תקנו בטבריה!"

לפני שאני מתחילה להשמיע, אני מוכרחה לציין שהדגמים היו מפתיעים בחינם.

טבריה ציפתה במתיחות למאורע. מודעות ענק בישרו על בואן של הדוגמניות התל' אביביות: אילנה רובינא, קטי מסמור-רודר (לא הופיעה) נעמי קלוגר וגורית רונאי. התצוגה נועדה ל-8.30. וכמובן שאיש לא ציפה שבאמת תתחיל בשעה זו. זה קורה גם בתל-אביב. מה שלא קורה בתל-אביב: שורות צפופות-צפופות של כסאות, רעש גיהנומי ועסקניות מתרוצצות כאילו רודף אחריהן שד. וחבל שלא.

הקהל, שכלל מספר בלתי מבוטל של גב' רים, נחלק בצורה חדה ביותר למקומיים ולא. את המקומיות יכולת בקלות ל' זהות: כאילו נדברו ביניהן הופיעו כמעט כולן בשמלות צמר אדומות, רדידי צמר לבנים, נעליים שחורות עבות-עקב, ומערכת מסובכת של עדיים מזויפים איפה שרק אפשר — על הצארה, הידים, האזניים וה' ראש. האורחות הופיעו רובן בשחור.

תזמורתו של מנדלבאום, המנגנת במקום גם בשאר ימות השבוע — תזמורת ריקודים טובה, בדרך כלל — פצחה לפתע ברעש מחריש. ואם ניתן היה לחשוב לרגע שהרעש הוא רגעי, כדי להתגבר על רעשו של הקהל, היתה זו טעות. משך עשר דקות רצופות, אם לא למעלה מזה, השמיעה בתרועות של יום הדין פו'טפורי מאד פורי' של ורדי,

* רקוב, בצרפתית.

סירב לתת לו אותו. אילו היה גם עמנואל דהאן טיפוס אנדוני יתכן שהיה מזמין את החתן הצעיר לזריקת אבל הוא היה הרבה יותר סבלני. אמר הוא השבוע: "לא ביקשתי מולדר כסף. ציפיתי שבועצמו יבין שהוא צריך לקיים את הבטחתו. אבל הוא שכח מזה. אני לא שוכן ולא עוסק בזה, אבל אני מרגיש שהוא בעל יכולת ואני עשיתי שירות בשבילו. מה שנשאר לי לעשות הוא לכתוב לו מכתב ולהזכיר לו את העובדות, מי היה הגורם לחתונה זו!"

משטרה

דרכו של שוטר

דרכו של חיים סנדרוביץ (35) כשוטר, לא היתה סוגה בשוטנים. כשהתגייס למש"ט, לפני כשש שנים, קיבל תפקיד של נהג. מאוחר יותר, הועבר כנהג לחוליה הפלילית בנפה הצפונית. בשנת 1956 עלת בדרגה. הוא הפך לנהג בלש במדור הביטחון.

לכאורה היתה זו דרך שוטרי מקובלת. אך למ סנדרוביץ, להחזתו, היה אדם שידע לעי מוד על שלו. באחד המקרים, כשהנהג במכונית הבלשית בחוצות תל אביב, הצטווה על ידי סמל-הסיוור לעקוב אחר גיפ שנסע לפניו. סנדרוביץ, שהכיר בנהג הגיפ את אחד מקציניו, סרב למלא את הפקודה. למחרת הגיש סמל הסיוור דוח נגד פיקודו, התלונן כי הלה סירב למלא פקודה, בלי לפרט איזו פקודה היתה זו. ראש מדור הביטחון, פקד דוד פאר, לפניו הועמד סנדרוביץ לבירור, לא היה מוכן להסכים לדבריו של השוטר הפשוט. פקודה של סמל היא פקודה, אפילו עם הוא מצוה לעקוב אחר קצין. פסק הדין היה: העברה מתפקיד.

דרך פתוחה. עד להעברתו מהתפקיד הצליח סנדרוביץ לצאת לסיוור נוסף עם אותו סמל. במקרה זה דרך סמל-הסיוור אחר גיפ שסרב לעצור, ירה בו מאקדוחו וגנב את מושב הנהג. משום-מה לא פרט הסמל אירוע זה ביומן-הלילה. סנדרוביץ הגיש תלונה על המקרה לממוניה. סמל-הסיוור נקרא למפקח אהוד ספורטה, נח"קר למאורעות הערב. בפיו לא היתה כל תשובה סבירה. הוא הועמד לדין בפני ניצב

(המשך מעמך 10)
אביב, נהג הרשקוביץ בבטחה בעגלתו, ששני פנסים דלקו בצדדיו.

הוא לא שמע את המכונית המתקרבת. רק חריקת הבלמים והזעזוע שהניפו מעל מור שבו, הבהירו לו את המתרחש. מכונית פריטית שבאה במהירות מאחוריו, היכתה בו עגלה בכוח. ניפצה את מיכלי הסודה שי בעגלתו, רכשוו היחיד עלי אדמות.

לפני ארבע שנים, השיג הלוחה מבין אחותו, קנה מכונית למילוי סיפונים. בעזרת עגלה וסוס הצליח לשרת קונים, לא רק בזכרון יעקב, מקום מגוריו, אלא גם במור שבים הסמוכים.

מכתב בעתונות.

המכונית הדורסת לא הצליחה לדרוס את הרשקוביץ עצמו. הוא מיהר לקום והתעלה, אליה הועף בכוח ההתנגשות, החל צועק לעבר הנהג לעצור, לסייע לו להחליץ ממקום התאונה. הנהג הדורס אפילו לא האית את מהירות מכוניתו. הרשקוביץ החל חש בכאבים רק למחרת. הוא היה רתוק שבועיים למיטתו, וכאשר גם ממנה נוכח כי נשבר מטה לחמו. החלו פרשת גביית העדויות והחיפושים אחר הנהג הדורס, אולם למרות מאמצי המשטרה לא נמצא האיש.

השבוע, לאחר שהתיאש מהסיכויים למצוא את שובר מטה-לחמו באמצעות המש"ט, פירסם הרשקוביץ מכתב מועזע בי עתונות, תיאר את כל פרשת סבלו. הוא טיים מכתבו בפנייה אישית אל הנהג הדורס: "אולי יקרא אותו נהג את מכתבי זה וית עורר בו איזה רגש אנושי לעזור בשיקומי."

דרכי חיים

שכר טרחה

סיפורי סינדרלה הולכים ונעשים יותר ויותר נדירים. גם הנסיכים שבאגדות אלה אינם עוד הנסיכים שהיו פעם. היום אין הנסיכים טורחים לסובב עם נעל בידם ברחבי המדינה ולחפש את הרגל שתתאים להם. במקומה הם משתמשים בשליחים. שליח מעין זה היה עמנואל דהאן, מדרך במשרד נסיעות י.ט.ס. כאשר פנה מיכאל

מקלט רדיו הראל

גם בשעות הנסיעה אל תהיה מנותק מן העולם —
רדיו "הראל" עם חמשה כפתורי בקורת ינעים לך הנסיעה ויפיג כל מתיחות!

לפנות בדבר פרטים:

"קפריש" ת.א.ת.ד. 1757, חיפה ת.ד. 35

פרסום אלי

המינוי —

קיבלת חשבונך לשנה החדשה, נא פרע אותו בהקדם. עקב הביקוש לעיתון, לא נוכל לאפשר כל משלוח ללא תשלום.

בקשי לראות את חליפות הטוויד ליצוא של "תלוה מודל" בסלוני האופנה המובחרים

מדריך דהאן, מיכאל ונורית ואלדר

כסה שוה הנעל

עמוס בן-גוריון, זכה בנויפת ועוכב יציאתו לקורס קצינים.

בינתיים הועבר סנדרוביץ מתפקידו, מונה כשוטר-סיוור ביפו. הורדה זו בדרגה פגעה בשוטר הרגיש, הביאה אותו לחישוב דרכו במשטרה. התוצאה: הבלש המודח הת' חבר עם קבוצת פורצים ערביים, שבראשם עמד אחמד אנואני (העולם הזה 1109).

החבורה ביצעה שתי פריצות בלבד. מדור הביטחון היה הפעם זריז מהרגיל. בליל יום ה' חייכה לסנדרוביץ, אב לשלושה ילדים, הפתעה. בדלת דירתו ניצבה קבוצת הבלשים אתם עבד, בראשם הסמל, שתלונתו הביאה להדחת סנדרוביץ. בחיפוש קצר שנערך בדיר רה נמצאו פריטים החשודים כנגובים.

השבוע הועמד סנדרוביץ בפני ניצב עמוס בן-גוריון. הוא הודח מתפקידו ונעצר לעש' רה ימים. בפני סמלו לשעבר נפתחה הדרך

ולדר, עורדין אמריקאי עשיר וממושקף מקליפורניה אל המשרד, ביקש למצוא עבד רן את סינדרלה שלו, אותה ראה מעל דפי חוברת תעמולה ישראלית, הבטיח למוצא הישר פרס כספי. עמנואל דהאן התנדב למצוא את היפהפיה שמאחורי התמונה. היתה זו נורית פילצר, 19, חילת ודוגמנית. עמנואל אל הפגיש את השניים, דאג שיכלו יחד וי' כיור זה את זו.

בשבוע שעבר התגשמה אגדת סינדרלה המודרנית כמלון דן. במסיבה צנועה, נשא מייק ולדר את נורית פילצר לאשה. אלא שהנסיך מקליפורניה לא היה כל כך אביר כנסיך שבאגדה. הנעל שמצאה עבורו את סינדרלה שלו לא היתה שוה בעיניו את הכסף שהבטיח.

עמנואל דהאן בא לחתונה, בירך את הזוג וחיכה לפרס, אולם המיליונר האמריקאי

Telva

אופנת "אורלון" דינל" של

תלוה מודל

מבוקשת בכל רחבי תבל

מעיל לוקסוס לשמוש מעשי עשוי מבד פלאיס "אורלון" דינל", הקמטים נעלמים בהברשה לחה. מחיר 153 ל"י

גורדון לבינסון אילון

80 שנה נסיון
בכל העולם בהוראת

• אנגלית • צרפתית

עברית, גרמנית,
פורטוגזית, ספר-
דית, רוסית וכו'.
הכנת לכל הבחי-
נות. לפני הצהרים
קבוצות של 3-5
א י ש ב ל ב ד.
אחרי הצהרים -
קבוצות מרוכזות
ועזרה לתלמידים.

ביס ברלין

רחוב נחלת בנימין 2
תל-אביב, טל. 62347

במה מתגאה כל אשה?

אחד הדברים שעליהם גאות
עקרת הבית - הגשת האוכל
לאורחיה החשובים במערכת
כלי חרסנה מהודרים.

לכבוד המאורע רצוי לנקות
ולצחצח כלים עדינים כאלה
באמצעי המיוחד שנועד
למטרה זו - "ברקת" התכ-
שיר החדש מתוצרת "פז
הימיקלים" המנקה ומבריק
בנקל גם חלונות, כלי זכר-
כית, פורמאיקה ואמאיל.

מספר טיפות "ברקת" על
מטלית יבשה מספיקות
למטרה זו.

להשיג בכל חנויות המכלת,
בתי המרקחת וחנויות הצב-
עים.

תמרורים

נודד. לאלוף-משנה הלל אלדאג, 39,
קצין הנדסה ראשי (ו.א. מפקד חיל הנדסה),
בן אלדאג הוא מהנדס, בוגר הטכניון
בחיפה, שהספיק לשרת כסגן בצבא הבריטי,
להקים, אחר מלחמת העצמאות, בין השאר,
את בית-החרושת של נשר למלט ברמלה,
עלייד מסעף הדרך לירושלים.

נודד. לאלוף מרכזי לימון, לשעבר מפקד

מתאבד קסלמי מרים כוסית במסיבה

מה שווה סעיף י"ח?

חיליהם וכיום ממונה על הכנת המשק
לשעת חירות ולרעייתו רחל, שהתפרסמה
בזכותה ב-5000 דולר בחירון סלבויה באר-
צות הברית. בן אלוף מרכזי לימון שרת
לפני מלחמת העצמאות בפלוגה "י" של
הפלמ"ח, עסק בניחוט אוניות מעפילים
לחופי הארץ. את נסיונו הימי קיבל על
אניות-מסחר, עליהן עבד מיום סימו את
לימודיו.

נודד. למפיק סרטים נורי חביב, 43,
ולרחל טטרק, לה נישא כסתר לפני שנה,
ושהיא כוכבת סרט אחד מול רבים, העומד
לפני סיומה, בן בכור.

נתארס. רביטון ירוחם (הנייני) כהן,
38, שלישי לשעבר של מפקד הפלמ"ח יגאל
אלון, שהתפרסם בפגישתו עם או"קצין
נצור גמאל עבד אל-נאצר בשטח ההפקר ליד
פאלוג'ה בחורף 1948, ושהשתלם מאז באר-
צות הברית, ירושלים ואוקספורד והמיועד
להיות נציג חברת ספנות ישראלית בלאגוס,
ניגריה, עם ירפאה לונדונית ד"ר יעל חרדי,
32.

נישאה. דוגמנית, יפהיפה ורביטוראית
צה"ל נורית פילצר, 19, ליהודי-אמריקאי
מייק ולדר, 30, שהתאהב בנורית ממבט
ראשון עת ראה אותה על תמונת שער של
חוברת פרסומת בהוצאת חברת התיירות
הממשלתית במשרד נסיעות באמסטרדם,
הולנד (ראה במדינה).

נחוג. יום הולדתו ה-70 של פרופסור
(להיסטוריה) יצחק פריץ (תולדות היהודים
בספרד הנוצרית) בר, ליד גרמניה, יו"ר
החברה ההיסטורית הישראלית ואף ההיס-
טוריון היהודי הראשון שחקר את תולדות
היהודים בספרד בארכיונים ספרדיים בספרד
גופה.

נחוג. יום הולדתו ה-76 של הלורד
קלמנט אטלי, מי שהיה ראש ממשלת ברי-
טניה בעת פינוי ארץ-ישראל עלידי הברר
טים, תוך ניתוח פומבי (מעל הסלבויה
הבריטית) של אופיים של כמה מאשי
הדור.

נפטר. רביחובל אלפרד רדן, זקן הימ-
אים הישראלים, בגיל 97, בחיפה. רדן, קצין
ימי עוד בצי האוסטרו-הונגרי, היה לאחורונה
רביחובל ומפקח טכני בצי-ים, הניח אחריו
שני בני-ימיאם, האחד קצין בכיר בחיל-
הים, השני רביחובל א/ק אליים.

• בין דעותיו של אטלי - על דה-
גול: "בחור טוב." איזנחאואר: "לא חייל
גדול." טרומן: "למד מהר." סטלין: "בעל
חוש הומור מסויים."

לקורס הקצינים ולקריירת מזהירה במשטרה.

דרכי אדם

מות לפי סעיף י"ח

מכונת חברת האשלג עצרה בפתח המפ-
על, פלטה עשרות פועלים למשמרת הבוקר.
עובדי בית-המלאכה שפתחו את הדלת נתקלו
במחזה מוזעזע: בתוך בית-המלאכה החשוך
למחצה, נראתה גופת-אדם תלויה על חבל.
הראשונים שהגיעו אל התלוי גילו לתר-

המתם את אחד מתבריהם האהודים ביותר:
גבריאל (גבי) קסלמי, בן 22, מפרנסה
היחיד של משפחה בת 13 נפשות. התגלית
הקימה סערה במפעל. "ידענו שזה יקר,"
טענו הפועלים המזועזעים. "בכל אשמה ההר-
לה שלא קיבלה אותו חזרה לעבודה. הוכח
כי ההאשמות נגדו לא היו נכונות."

ההאשמה שבטעיה סולק גבי מעבודתו
במפעל האשלג לאחר שנתיים של עבודה,
היתה בתחילה נסיון לאונס, שונתה לאחר
חקירה לנסיון פריצה לבית זר. גבי, שגר עם
משפחתו הגדולה בשכונ ב' בבאר-שבע,
הכיר לפני כחצי שנה את אשת ידידו ליאון,
העובד גם הוא בסדום. לפני כשבועיים
הופיעה האשה מלכה (20) יחד עם בעלה
בתחנות המשטרה בבאר שבע, טענה כי גבי
ביקש לאנסה תוך כדי פריצה בכוח לביתה.
גבי נעצר עוד באותו ערב.

הצעיר טען כי היו ידידים משך חדשים
ארוכים ואת ענין הנסיון לאונס בדתה ה-
אשה מליכה. בתום החקירה שוכנעה המש-
טרה כי לא היה כאן נסיון לאונס, האשימה
את גבי בפריצה לבית זר.

חיים תלויים על חוק. גבי שוחרר
בערבות, הורשה לחזור לעבודתו. כדי לא
להפסיד אף יום עבודתו חזר מיד למפעל.
האחראי ליצור בבית-החרושת, שלמה גדל,
קיבל פניו בארשת מבשרת רעה. בידיו היה
הסעיף בחוקה העבודה הקובע כי "אין
להעסיק במפעל אנשים המואשמים בעבירה
פלילית." גבי נדחם. הוא ידע מה פרוש
הדבר למשפחתו התלויה רק במשכורתו,
לאחר שהאב איבד את כושר עבודתו.
הבחור, שהיה ידוע בקרב חבריו כבעל גאחה
עצמית ורגיש ביותר, התחנן בפני ההנהלה
להרשות לו לחזור לעבודה. התשובה היחידה
שמע היתה: סעיף י"ח.

אחרי המשמרת, אברהם בוהר, ידידו
הטוב, הסביר להנהלה כי הדבר עלול להס-
תים באסון. איש לא הקשיב לדבריו. "זהו
החוק," נאמר לו. "אם נותר לו, מי יודע
מה עלול להתרחש כאן מחר." גם ועד
העובדים פרש ידיו באי-אונים.

אשליה אהבה. יום לפני מותו איים
גבי כי אם לא יוחזר לעבודה לא תהיה
לפניו כל ברירה אלא להתאבד. "אניני
יכול לראות את אבי החולה הולך לחפש
עבודה בעוד שאני, החוק והברי-א, אסתובב
בטל." איש מהאחראים לא האזין לדבריו.
מיד אחרי המקרה הקים המפעל ועדת
חקירה פנימית. מסקנותיה הצדיקו ללא ספק
פוק את צעדי חברי ההנהלה. קבעה ההעדה:
"שני האנשים לא יכלו לעבוד במפעל, או
הבעל או גבי חייבים היו לעזוב." לאחר
שיקולים הוחלט שיהיה זה גבי שיוצא מן
העבודה. "צנוע, ביישן ומסוגל," קבע
הדו"ח. "עובד מסור ביותר לעבודתו, שעבר
עליו משבר נפשי, לפני נסיון ההתפרצות.
אשליה אהבה, מעצרו על ידי המשטרה
והפסקת עבודתו עוד החמירו את המשבר.
על רקע אופיו הסגור התאבד."

Rondo 1959
קטן בצורתו
ענק ביכולתו

5 מנורות
4 גלים
אנטנה סבוכית

רפ"ו
שוניידר

מפעלי רדיו קליפר בע"מ

זה עתה יצאו לאור

כיצד גליתי את אירופה
כיצד גליתי את אפריקה

מאת
שמעון צבה

הראשונים בספרי מסעותי על פני שתי היבשות.
הלבנה השחורה בלווית שפע של רישומים

מחיר כל כרך 3.800 ל"י
שני אכרכים יחד 6.600 ל"י

ש

הוצאת שוקן, ירושלים ותל-אביב

משאונה ספרותית

עד מחר (אורי אורלב — הוצאת עם עובד — 209 עמודים) אם כי ייתכן ש"המספר העברי הצעיר, בן הקיבוץ" אורי אורלב שוב איננו מטיל, אם לנקוט בלשון עדינה, את מ"מיו בכל הזדמנות, הרי הוא נותן לעשות זאת לגיבור ספרו, לא רק עד מחר, אלא עד בלי די. פיפי ושתן מציפים את עמודי הספר.

כמובן שאלה הם רק זכרונות הילדות של גיבור עד מחר ("אני עושה במיטה!"). "היא" ובוגדן שוכבים על מחסי אורן יבשות בסמוך לדרך החוצה את היער. בוגדן מחזיק בידו בק"בוק. שניהם כבר מילאוהו שתן במאמצים משותפים. הבקבוק כמעט מלא... מה נעשה בו. אולי... נשים אותו ליד העץ ועיבור משהו בדרך ויחשוב: תה ששכחו.

אז: "...הוא נכנס לבית השימוש. הוא צריך גורא. הוא יכול לעשות..."; "עושים הת" חרות השתנה? מסכימים"; "ה" משוגע נעצר ליד עץ ועושה את צרכיו..."; אילולי בוש להראות לה, היה משתין עליה; "הוא מפשיל מכנס ומראה ל" יהודי את הפיפי שלו."

יש מספיק בקבוקים? האמת חייבת להיכתב כי אין זה הכל. לחבריו של גיבור ה"ספר יש אחיות קטנות. לא. לא. אין להבהל: "יש לי אחות קטנה. את יודעת, אמא, הוא מושב אותה בעצמו על הסיר ומלביש לה את התחתונים. הוא הראה לי איך הוא יודע איפה לפנים ואיפה מאחור..." אבל מיד חוזרים לנושא ה"חביב (הם פתחו את מכנסייהם והטילו מימיהם על הנייר ה"מודפס") וכו' וכו' וכו' וכו'. אפילו כשהולכים להסתתר ב"בונקר מפני הגרמני השאלה ה"חיונית היא: "יש לכם די בק"בוקים לעשות פיפי?" התשובה, שיתכן והצילה את גיבור ה"ספר והעלתה אותו ארצה, בה הפך לחבר קיבוץ ומ"מ ב"נחיל: "יש לנו!"

יש די חזיות? הגיבור עובר אח שלב הבקבוק בכל זאת. בברנקי-בלון הוא כבר מ"אונן. לאחר מכן הוא, פחות או יותר, שוכב עם אחיו, שר"מט חזיות לנערות ולאט, אבל לבטח, מתחיל לשכב אתן — אם כי זה לא כל כך פשוט כמו להשתין ("תראי, עשרה חודשים נלחמתי אתך עד שהר"שית לי לפתוח לך את החזייה. עכשיו את נהנית. נכון? תביני, כך יהיה גם בעניין זה...").

אשר לעלילת ספר מעניין זה שזכה לראות אור בהוצאה ה"הסתרות המכובדת עם עובד, אינו חשיבות לה? הלא אפילו שם הכלב באחת הבדיחות ב"ספר הוא — סיפתשתן.

כסותרים ושומניה

בתוך רוסיה כיום (ג'ון גאנר — 450 עמודים — ספ"ריית עתה ע"י הוצאת מחבר"רות לספרות) הוא דו"ח של עתונאי אמריקאי ג'ון (אל גאווה, המוות, גאנר, על ברית-המו"עצות, 1957. גאנר, מחבר סד"רת ספרי בתוך אירופה, אפריקה וכו', דחק לתוך 450 עמודי ספרו האחרון את כל מה ש"לדעתו, לפחות, הקורא הממוצע חייב לדעת על רוסיה. כולל ה"עובדה שרוסיה יצרה בשנה ש"עברה, בין השאר, גם 203 ביל"יון סיגריות, 27 מיליון בקב"קים שמפניה ו-43 אלף סנ"תרים.

המרק שכולם מבקשים

ויטה

מרק עגבניות

המרק הטעים והמחמם לימי החורף מעגבניות מובחרות, בשלות ואדומות. מזין ועשיר בויטמינים. מרק קרם פיקנטי, אהוב על כולם. את בעצמך יכולה לבשל אותו במטבח שלך תוך חמש דקות.

כשר • מחיר השקיק (2-3 מנות) 280 פרוטה

האם כל העם הגרמני אשם בפשעים וכל הגרמנים היו נאצים? האם היתה או לא היתה מחתרת אנטי נאצית בגרמניה בתקופת המלחמה ה"עולמית? האם ישראל צריכה או לא צריכה לק"שור יחסים דיפלומטיים עם גרמניה ה"נוכחית? כיצד יש לנהוג בבעיית הצגתם של סרטים גרמניים בישראל? ...! חוברת (שדנה בפרשת 1933-45 בת"ר ככי גרמניה!) תורגמה לעברית ו"יצאה לאחרונה לאור (64 עמ'). לשם קבלתה בדאר שלח 500 פרוטה בכסף ניר או בכולים במכתב רגיל ל"ת. ד. 4627, תל-אביב.

פקידים! תלמידים! סטודנטים! הרשמו עוד היום לקורס "קצרנות עברית ו/או אנגלית" (שני חודשים, פעמיים בשבוע) ב"אולסן גרג" (GREGG). המנהל: ח. בריקמא (קמפינסקי), תל-אביב, רחוב גורדון 5. הצלחה מובטחת!

רצונך לערוך תכניות "כבקשתך"?

תכניות "כבקשתך" למוסיקה קלאסית הן פופולאריות ביותר. מאזין, הנמשך אחרי יצירה זו או אחרת ורוצה להכירה היטב, מזמין, איפוא, תור בתכנית "כבקשתך". אלא שלהשמעת היצירה המבוקשת בתכנית זו יש לח"כות בדרך כלל זמן רב. יש אפשרות לערוך תכניות כבקשתך ממש, לפי טעמך ובשעה הנוחה לך. מפעל הפצת תקליטי מוסיקה קלאסית של "הארץ" מציע לך רשימה ארוכה של יצירות נבחרות בבצוע מעולה. הרשם עוד היום ותרכוש את התקליטים החביבים עליך. פנה לאחת מחנויות התקליטים, לאחת מתחנות ההרשמה או ישר ל"הארץ", והרשם לרכישת תקליטים של "12, במחיר מוזל והזדמנותי של 10 ל"י.

אלופי הכדורגל מלפני דור לא נמשו עדיין את המיגרש ומאשימים לבעוט בכדור

סבא הכנים גול

נגד ותיקי הפועל שיחקה בנחרת משרד הבטחון, שהיו שם שחקנים צעירים ומלאי מרץ שידעו טוב לרוץ. אבל כמו שאמר פנחס לבון למשה דיין: להיות צעיר זה לא מספיק. שחקני משרד הבטחון יכולים לחכות עוד עשרים שנה. אולי כשהם יהיו זקנים, הם ידעו לשחק.

למרות שהמשחק היה קצת איטי, ראו שכל הותיקים יודעים לשחק, והכדורגל אצלם בדם. הגיל עשה את שלו, אבל המסירות נשארו מדויקות, השליטה בכדור והתמצאות במגרש היתה אצלם כמו אצל שחקני הליגה הלאומית.

והיו להם בעיטות לשער, פחד להסתכל. אפילו חודרוב היה מתקשה לעצור אותו.

בחצי הראשון הובילו האולד-בויס ב-0:1. בהתחלת החצי השני הישור אנשי משרד הבטחון. אלולו, שגם הוא היה פעם שחקן הפועל תל-אביב, בעט לשער, הכדור קפץ כמה פעמים בין הקורה לרצפה ובסוף נכנס לשער של מליקה. אברהם ברגר, השוער שפעם פארוק רצה לקנות אותו, עמד אז במילואים. אתם חושבים ש הוא אמר: איזה גול טפשי? איפה! הוא אמר: כבר קיבלתי גולים יותר גרועים.

לא עבר הרבה זמן וברגר נכנס למשחק. אחרי שאנשי משרד הבטחון נגעו בכדור ב-רחבת ה-16, (הם תמיד שולחים ידיים בכל מיני כדורים) פסקתי פנדל. וברגר, כמו ב-ימים שהיה שוער מהולל, בעט בדיוק לפינה.

לפני שהמשחק נגמר הספיקו האולד-בויס לתת עוד שני גולים. אחד גול עצמי ואחד נגדי, והמשחק נגמר בתוצאה 3:2 לטובתם. בשבילם משחק כזה הוא במקום גולות-שינה. אחרי משחק כזה הם בטח ישנים טוב.

★ ★ ★ שופט יש תמיד מקום

קראתי בספרים שתמיד טוב לשמוע לעצות של זקנים. אז הלכתי לשמוע מה חיים דוליצקי, פעם מקשר שמאלי ו-היום מקשר באוטובוס של אגד, מה דעתו על הכדורגל היום. דוליצקי, שהוא היום בן 50, שיחק עוד בשנת 1935 בהפועל תל-אביב. הוא היה בנבחרת ארץ-ישראל ששיחקה נגד ארסנל במצרים בשנת 1930.

דוליצקי אמר לי: "פעם היה כדורגל יותר טוב מהיום. היה יחס חברי וגם כדורגל. אז היו תוקעים לשער. היום עושים קונצנים. קודם צריך להבקיע גולים ואחר כך לשחק."

הרבה שחקנים עומדים כבר בתור כדי להכנס לקבוצת האולד-בויס הזאת, ובחיי שאני לא יודע אם זה לא יותר כבוד לשחק שם. אבל לי בטח תהיה פרוסקציה. אחרי שראו איך ששפסתי בצדק וביושר, אז בתוך שופט תמיד יהיה לי מקום.

אגודה, היו ממורמרות במיוחד על השופט. הן מצאו דרך מקורית לנקמה. בתום המשחק, התנפלו עליהן קשרות לקורת השער.

שני סיפורים אלה לא נלקחו מתוך אגדות הברון מינכהוזה, למרות שהיו ראויים ודאי להכלל בהן. הם נלקחו מתוך המציאות של מגרשי הכדורגל בישראל, תשי"ט. המקרה הראשון אירע בנגב במשחק בין בית"ר באר-שבע להפועל שובל. המקרה השני אירע בין שתי קבוצות בית"ר במחוז המרכז, בליגה הנמוכה.

במסלול

ארבה על המגרש

עקיצה שזי דבורה גרמה מזה שבו עיים לנפיתות בעינו של שוער הפועל תל-אביב יעקב חודורוב. למרות שחודורוב כמ עט ואינו מסוגל לראות בעין שנעקצה, הוא עלה בשתי השבחות האחרונות למגרש ו-שיחק כרגיל. **ארכה** איים לחסל ב-יום השישי האחרון את הדשא של מגרש הכדורגל באצטדיון באסה ביפו. למזל של הקבוצות המריא הארבה לפני שהספיק לכרסם את הדשא.

הגווארדיה הישנה
קבוצת הכדורגל של וותיקי הפועל תל-אביב. עומדים, מימין לשמאל: יוסל ויסברג, שייע גלזר, לזר בירמן, שלמה פוליאקוב, חיים דוליצקי, שלמה דורן, אברהם נדלמן, יהודה פילוסוף, מאיר (מליקה) אהרון, אברהם ברגר, כורעים, מימין לשמאל: אברהם (בוציקה) פלמן, פרי נויפלד, מוססה פוליאקוב, זלמן (דדמפה) פרידמן, אהרון גבאי. רובם השתתפו במשחק.

בראש
פרי נויפלד, המהולל של מכבי תל-אביב בשנות השלושים, שולט בכדור גם כיום.

ברגל
מוניה גושן, מותיקי הפועל תל-אביב, בבעיטה אקרובתית במשחק שנערך השבוע נגד משרד הבטחון.

מאת שייע גלזר

עם, כשהייתי עוד קטנציק, הייתי משור גע לכדורגל. הייתי גר על יד איצטדיון המכביה בצפון-העיר, ותמיד אחרי השיעורים הייתי רץ לראות איך הגדולים משחקים כדורגל ואוסף להם את הכדורים. לכל משחק שהיה בשבת, הייתי מתפלח.

אז היה כדורגל לגמרי אחר. שיחקו בלי רץ מרכזי ולא כל כך עם כוח. לחלוצים היה יותר קל להתקוף ולהבקיע שערים. גם התוצאות היו אז אחרות. לא היו בעיות. הייתי יושב או על-יד השער ומסתכל על הגדולים איך שהם בועטים בכדור. שמות כמו פרי נויפלד או אברהם ברגר, היו אז בשבילי כמו אלוהים. היום כבר לא זוכרים אותם כל-כך. מי זוכר את הותיקים, שנתנו את השנים הכי טובות שלהם על מגרשי ה-כדורגל, כדי לשעשע אתכם? רק כשהם מתים, נזכרים: זה היה פעם שחקן כדורגל. שמעתי אבל, שאמרי הקהל שכתב כבר את הותיקים, בכל זאת הותיקים לא שכחו את הימים הטובים, שהיו משחקים כדורגל. והם ממשיכים עוד לשחק כמעט כל שבוע. גמרתי ביום ששי מקדם את העבודה והלכתי לראות אם זה באמת נכון.

★ ★ ★ "ילד, לך מפה"

אתי לבאסה ביום ששי אחרי ה-צהרים ופתאום חשבתי שאני חולם. מתוך חדר-ההלבשה התחילו לצאת בריצה ברגר ונויפלד, מליקה ובוציקה, נדלמן ו-מוססה פוליאקוב, עם חולצות אדומות ונעלי-כדורגל, ומכנסים מכל מינימינים. כמו עט לכולם היו כבר קרחת, וכמעט לכולם היו כרסים גדולות וילדים קטנים שבאו לראות אותם משחקים, אבל אלה היו אותם השחקנים שהקהל היה משתגע מהם אז. והחברה האלה לא עושים מהכדורגל קרקס. יש להם קבוצה מאורגנת, אותה מנהל יוסל וייסברג, וכל שבוע הם עושים או אימון או משחק, והם לא מבקשים כסף בשביל לשחק, ולא דירה או עבודה, רק שיתנו לשחק. בא לשם גם מוישה מלמה, המגן המפורסם של הפועל תל-אביב, שרק לפני כמה שנים הפסיק לשחק. הוא רצה להצטרף אליהם. אבל הם אמרו לו: "ילד, לך מפה."

★ ★ ★ משחק במקום גרודות-שינה

מה שצריך להגיד הוא כי לוקנים ה-אלה יש חוש טוב לצדק. רק ראו אותי, אז אמרו לי: אתה תהיה השופט. לקחתי את הצפצפה ושמתי אותה בכני. שופט טוב זה שופט שלא מצפץ הרבה וגותן למשחק ללכת לבד. בצורה כזאת אף פעם לא עושים טעות. אמרתי לשחקנים: רק שלא תרכיזו לי, והמשחק התחיל.

ספורט

כדורגל

אשה הרה על המגרש

על משחק הכדורגל שנערך ה-שבת, בו הפסידה מכבי תל-אביב להפועל תחתיתקה בתוצאה 0:1 כותב שייע גלזר:

ככה זה בכדורגל, לא תמיד מי שחזק מנצח. הנה, לפני ש-בויע שיחקו נגד ה-פועל חיפה, והיה מגיע להם לתת לנו שתיים או שלוש ח-תיכות. ומה יצא מ-המגיע הזה? ניצחנו אותם 0:1. לעומת זאת השבת היה ב-דיוק ההיפך. עלינו למגרש עם פור של שלוש נקודות, עם הרגשה טובה, ועם המון מרץ, שיחקנו את אחי המשחקים היפים שלנו בעונה, ומי שהיה לו שעון יכול היה

משוגעים כל המשחק כדי להשחת או לפחות לנצח. תיכננו התקפות, פריצות, בעטנו לי שער. אבל המשחק הלך ונגמר ושום דבר לא יצא מזה. פעם אחת בעטתי כדור מקרן שעבר את ויסוקר והגיע לשער. אנשים שיסבו על יד השער אמרו שראו את ה-כדור עובר את הקו, אבל השופט לא ראה. השופט גם לא ראה שתי בעיטות אחת-עשרה לטובתנו ואחת לטובת תחתיתקה, אבל בדרך כלל הוא הוביל את המשחק בסדר.

הפסדנו, אז הפסדנו. כדורגל זה לא אשה הרה שאפשר לדעת תמיד מה יצא בסוף.

סיפורי הברון מינכהוזה

משחק הכדורגל בין שתי הקבוצות הירי-בות היה חם וסוער. הוא היה גם מהיר. שער דרך שער. במחצית הראשונה למשחק כבר היתה התוצאה 6:3. הצופים חיכו ב-קוצר רוח לראות מה יקרה אם-כן במחצית השנייה. אבל המחצית השנייה לא היתה אוהדי הקבוצה המפסידה, פשוט הלכו וניסרו את קורות השער, אמרו: "לא רוצים יותר גולים", והמשחק הסתיים.

משחק כדורגל שני היה סוער לא פחות. שתי הקבוצות, שתיהן משתייכות לאותה

בקלות לראות שרוב הזמן אנחנו שלטנו במגרש. בכל זאת הפסדנו.

הכל היה בגלל גול טיפשי שקיבלנו שלוש דקות אחרי התחלת המשחק. הפועל תחתיתקה הביאו אתם למגרש את כל הנשים שלהם, האמהות וההמוות, רק את הכלבים שכחו להביא. הם הושיבו אותן מסביב למגרש, ועוד לפני שהספקנו להסתכל עליהן כבר היה לנו גול בפנים. אברהמליה בני דורי, השוער שלנו, תפס כדור. אבל הוא עמד מול השמש וכנראה היה נדמה לו שהוא לא תפס את הכדור, אז הוא השמיט אותו. במקרה עמד שם מזרחי מהפועל תחתיתקה, שנתן את הגול האחרון שלו לפני שנה, ודחף את הכדור לשער.

אחרי זה נסגרו הפועל תחתיתקה כל הזמן בהגנה. כל השחקנים שלהם שיחקו בהקרה ובאמביציה. הרצנים שלהם בכלל לא עלו למעלה ועזרו להגנה הצפויה. הם הגיעו עם ארבעה חלוצים לשער ואנחנו עם שבעה לשער שלהם, ובכל זאת ההת-קפות שלהם היו יותר מסוכנות. כי כשיש מולך הגנה צפויה קשה מאוד לפתח משחק. גם השוער שלהם, ויסוקר, תפס יום טוב, והוא למעשה שהביא להם את הנצחון. **הכדור עבר את הקו.** עכדנו כמו

ולתלבושות המושלמות ברגע האחרון...
החזרונות האחרונות מחזית ויזה שפיר
 רודן, הוליבור, קאליפורניה: ויזה קיבלה
 תפקיד ראשי בסרטון טלביזיה בן מחצית
 השעה, הנקרא בשם מאחורי זמנות נעולות
 ואשר בו היא מופיעה כסוכנת ישראלית,
 הלוקחת חלק פעיל באינטריגות הנועזות
 הנערכות מאחורי הקלעים של המהפכה
 האחרונה בעיראק. במסגרת תפקידה זה,
 מצליחה ויזה להימלט מידה של חבורת
 רוצחים ערבית — אולי מפני שהרוצחים
 הללו לא ראו אותה אלא כבושה...
בעיקבות משחקי הכדורגל הבין-לאומיים
 ניים, שהפכו כבר למסורת, צצה עתה בי
 הבימה הצעה לערוך גם אליפות שחמט בין
 תיאטרונים. אף כי מתאטרונים אחרים טרם
 נתקבלה תגובה, הרי שחקני הבימה החלו
 כבר באימונים, בפיקודו של האמן יצחק
 אלוני. מעניין מת כבר יצחק הרעיון הגאוני
 ניו — לארגן בין התאטרונים התחרות על
 טיב ההצגות... **ישראל** עתידה להיות
 בקרוב אחד המרכזים החשובים בעולם לאור
 ספריאמנות של המורח הרחוק. לאחר שי
 מוזיאון חיפה קיבל לא מכבר במתנה אוסף
 חשוב של אמנות יפאנית, שיגר עתה המלי
 יונר היהודי יחיאל נהרי 220 מוצגים וחפצי
 אמנות סיניים ויפאניים למוזיאון רמת-גן.
 בו יוצג גם אוסף הקודם של נהרי, ש-1000
 מוצגיו הוצגו לפני חמש שנים בתל-אביב
 ועשו על צופיהם רושם רב. המוצגים
 החדשים, שרבים מהם הושאלו לפני כן על-
 ידי נהרי למוזיאון וויקטוריה ואלברט בי
 לונדון, כוללים עבודות שן-פיל, חרסינה,
 כדים ויריעות מצויירות... **האלמנה**
העליונה, האופרטה המפורסמת של פראנק
 ליהאר, שהאופרה הישראלית רוצה להעלותה
 על בימתה עוד באביב זה, עלולה לעורר
 בעיות: מחברה של האופרטה הואשם בשי
 תוף פעולה עם הנאצים, והסרט שזולם לפי
 האופרטה שלו נאסר בשעתו להצגה בישראל
 ראל מסיבה זו... **הוצאת ספרים**
 ישראלית מעיינת עתה בתוכנית להוצאת
 ספר-עוד שחטרונו בעברית מורגש: אנציק
 קלופדיה לאמנות-התיאטרון... **תפילת**
אשכנז לזיכרה, המחזה שאלבר קאמי
 עיבד על-פי ספרו של חיליאם פוקנר, ואשר
 הבמאי פיטר פריי סבב אותו ללא הצלחה
 בכל התיאטרונים בישראל — ימצא סוף
 סוף את גאולתו. עם פתיחת המחלקה לאמי
 נות התיאטרון באוניברסיטת תל-אביב הש
 בוע, פריי שניהל את המחלקה, יכין עם
 תלמידיו מחזה זה כהצגה ראשונה, לסיום
 שנת הלימודים... **עין-החור**, כפר
 האמנים, נתקף כמעט בשבוען גדולות, הסיבה,
 כפי שסופרה על-ידי הצייר מארסל יאנקו:
 „אדם קיבל מכתב מחשיגנטון ועל המעטטה
 היה רשום: חיפה, על-ידי עין-החור...
הצעות להפעלת טלביזיה בתערוכה-היובל
 של תל-אביב, העומדות להיערך עם חגיגות
 יובל ה-50 של העיר, הגיעו להנהלת התערו
 כה מכמה חברות בתוך-לארץ. המכשול
 העיקרי: העדר אישור ממשלתי להפעלת טל-
 ביזיה בארץ.

תדרוך

אלה מאורעות האמנות ותבדור העי
 ריים שהעולם הזה ממליץ עליהם:

קונצרטים

● **הרקוויאם של וורדי** (תזמורת הפילהארמונית) — התזמורת ביצעה כבר בעבר גרסה מעולה יותר של יצירה זו, אחת המרהיבות ביותר בשדה המוסיקה הקירית, אך גם הביצוע הנוכחי, בניצוחו של קארלו מאריה ג'וליני, אינו ראוי להחמצה.

הצגות

● **ליזיסטרטה** (הבימה) — אריסטופנס הוא היחיד המשחק היטב.
 ● **הערב אימפרוביזציה** (התיאטרון הקאמרי) — הערב משחק אברתם חלפי במחזה והצגה בלתי מגובשת.

אופרה

● **מאדם במרפלי** (חאופרת חישי ראלית) — מיציקו סונאהרה שרה ביסאנית ובעדינות. שאר המשתתפים — בעברית וללא עדינות.

תערוכות

● **אקווריום יפאניים** (חמוזיאון לאמנות חזישה, חיפה) ו**יצורי ילדים יפאניים** (המוזיאון האתנולוגי, חיפה) — מבחר קטן של ציורי-מים מהמאה ה-19, בעלי אופי יסאני מובהק, ואוסף ציורים של ילדי העובדים במספנות ביפאן.

הצגות

מי אמר שהיא שחורה?

השבת השחורה (אהל) היא תשובה ניצחת לכל אלה שתמהו מדוע הסתפק עד כה יגאל מוסיגנון בשכר-הסופרים מספרו דרך גבר, ולא הפך אותו גם למחזה, כנהוג אצל כל סופר צעיר ראוי לשמו. עתה נעשה הדבר.
 הסיפור הוא סיפורו של רפאל הובר החורש באשתו — בצדק — והסובל משום כך דרך השבת השחורה, המעצר בלאטרוני וחקי רתו האכזרית של החוקר הבריטי. תפקיד זה ממלא יגאל מוסיגנון עצמו, ההופך בכך בדיחה ישנה למציאות חדשה: הוא מתגלה כשחקן הטוב ביותר בין הסופרים, וכסופר הטוב ביותר בין השחקנים.
 פרט לכמה מחזיקי אהל, הנראים על הרקע הכללי של ההצגה והמחזה כשחקנים ממש, הרי רמת המשחק הכללית מזכירה מאד את תיאטרון הבובות פיקולי.
 בסך הכל, הצגת השבת השחורה אינה הצגה גרועה. היא הצגה מעוררת רחמים.

שחקנים

שניים אותים כדורון

כשחזרה דינה דורון-פסקין, השחקנית בת ה-27 בעלת העיניים הוורודות, מהשתלמותה בארצות-הברית — מקום בו זכתה להצלחה ניכרת כמחליפתה של סוזאן שטראסברג בתפקיד אנה פראנק — תוליה אותה דרכה הראשונה לתיאטרון הבימה. סוף-סוף, בתיאטרון זה קיבלה את ראשית תינוכה התיאטרוני ועל בימתו אף הופיעה בטרם צאתה למסעה.

אלא שדינה דורון-פסקין הגיעה להבימה בשעה לא טובה. בהנהלת התיאטרון הכינו באותה שעה את רשימות הפיתורים והקי ציצים. היה ברור, כי אין זה הרגע הנכון לנסות להיכנס מחדש לרשימת מקבלי המשכורת של התיאטרון.

דינה פנתה לתיאטרון הקאמרי. גם בי קאמרי הוכנו באותה שעה עצמה רשימות פיתורים, אולם הנהלת התיאטרון ערכה אותן מתוך ההנחה, שעליה לפנות ברשימת מקבליהמשכורות מקומות לשחקנים טריים יותר. דינה דורון-פסקין נתקבלה, אי שם, והחלה בהופעותיה בהצגת הערב איס פרובוצציה, שעליהן זכתה לשבחי הביקורת. **חזרה בתשובה**. השבוע התעוררו בי הבימה רגשי חרטה. התיאטרון פנה לדינה, הציע לה לחזור לחיק-האם, הבטיח תפקיד נכבד בהצגה הקרובה של הסוחר מוונציה — תפקידה של פורציה, בתו של שילוק. דינה עמדה בפני הפיתוי. היא החליטה לשמור אמנים לתיאטרון הקאמרי. את תפקיד פורציה תמלא כנראה מרים זוהר. אלא שדינה דורון-פסקין החליטה מה ש' החליטה, כשהסיכון הוא כולו שלה. שכן, הנהלת התיאטרון הקאמרי מצידה, החליטה השבוע החלטה עקרונית: בעונה הבאה לא יוצגו בתיאטרון זה מחזות שמספר משתתפיהם יעלה על 15.

אין לדעת עדיין במי יפגעו מאמצי-החיסכון החדשים והקיצוניים של הקאמרי.

מאחורי הקלעים

הם יציגו אחר

התיאטרון הקאמרי החל כבר עתה בדיונים על תוכנית ההצגות לעונה הבאה, דבר שכרגיל אין עוסקים בו בתיאטרונים ישראלים לפני הקיץ. ההצעות — שעליהן טרם הוחלט סופית — כוללות את בית ספר לרכילות של שרידאן, מריה טטיוארט של פרידריך שילר, אביזנים ואצילים של פאברג, הדוד וואניה של אנטון צ'כוב ופרשת פינדוס של פאולו לוי. המחזה הי מקורי היחיד המובא לפי שעה בחשבון הוא מחזה — חסר-שם עדיין — שמעבדים במשותף דן מירון ומשה שמיר על פי כתביו של יוסף חיים ברנד. בהבימה הוצע לפי שעה לעונה הבאה רק מחזה אחד — עיבוד של איפליגניה מאת אורוויקס, אותו רוצה לביים הבמאי היחני מיגוס חלונאקיס, במאי ליזיסטרטה. עם תנה רובינה בתפקיד הראשי... **הירוש נוסף** שעומד הקאמרי להנהיג החל מהצגת היליה ה-12 של חיליאם שקספיר: מהצגה זו ואלו היו התפאורות יתלבושות של כל הצגה מוכנות מראש, עוד לפני התחלת החזרה הראשונה. בדרך זו יש בודעת התיאטרון לחסוך זמן יקר, המתבזבז ערב הצגת הבכורה על הסתגלות השחקנים והצחת הטכני לתפאורות

כולן מאמינות בי

כי רק טקסטיל שמפו מנקה דברי צמר, משי וכל האריגים העדינים באחריות, בעדינות וביסודיות.

טקסטיל
שמו

תוצרת נקה תוצרת איכות
המפיצים חברה נורית בע"מ

דור-צבי שמוי בשור ונקניקים כשר

היחידים בארץ ברמה בינלאומית

מעלה תדושי רק תוצרת דור-צבי

אתה סובל מזה?

שיטתנו הבדוקה מאפשרת

★ מניעת נשירות שערות
★ הצמחת שער חדש

אחריות גמורה

במקרה של אי-הצלחה יוחזר כסף

„רובינס קוסמטיקום“

בהנהלת מר א. רובין ביאוקוסמטיקאי מדומסל
 תל-אביב, רח' פינסקר 2, טל. 22128. חיפה, הרצל 1

תוכניות

מרוץ בידור

רק לעיתים רחוקות מסוגל קול-ישראל לגרום הפתעה למאזיניו. אחת מעיתים רחוקות אלה חלה בשבת האחרונה. בצנעה, ללא פרסומת יתרה, שודרה אחת המבדורות והמשעשעות שבתכניות קול-ישראל. נוסף לעצם ההפתעה שבתכנית המשעשעת, היתה צפויה למאזין הפתעה נוספת. הוא גילה ארבעה קומיקאים מצויינים, שהסתתרו עד כה במסווה של סופרים, שתוך חצי שעה של שיחה מרובעת, עצבו בקולם דמויות מעוררות צחוק עד למעצת.

התכנית נקראה אמנם בשם הרציני הניחויס בספרותנו, וארבעת הקומיקאים חברי אגודת הסופרים, שהשתתפו בה, היו צריכים להגיב על הרצאתו של הסופר ס. יזהר על הנושא: נגע הניהליוס שפשה בחיים ועבר לספרות. אולם השמות המופוצצים היו רק הסחאה שנועדה למנוע את הגילוייה-מפתיע מכל המאזינים.

ניהליוס לפני המיקרופון. שיטת ה"שעשוע היתה פשוטה ביותר. מנחה הניכוח גדעון כצנלסון היה מציג שאלה בפני המתכחים, כמו: "האם קיים ניהליוס בספרות, ואם הוא קיים מה הם סיבותיו, ומה הם הדברים המאפשרים לנו לראותו כתופעה חריגה?" המאזין התמים היה מצפה בקוצר רוח לשמוע תשובה לענין. איפה! כל אחד מהסופרים שהשתתפו בוידע, ויחנן טברסקי, בנימין מיכלי, ועזריאל אוקמני, היה מדבר על משהו אחר לגמרי בלי כל קשר לשאלה. אוקמני אמר כמה גרועה יצירתו של יוהר בכלל ובפרט, וכמה הוא אנרכיסט; טברסקי דיבר על תולדות הניהליוס, ומיכלי הקסים בהברקות כמו: "איני רוצה להתעלם מגילויים-שליאוש בספרות, אולם אי אפשר לראותם כניהליוסים... אבל יש גילויים ניהליוסיים".

כשהתקרבה התכנית לסיומה היא הפכה למעין מירוץ בפני המיקרופון. המנחה היה שואל שאלה, אבל הנשאל היה עונה: "השאלה באמת חשובה מאוד אבל אני רוצה להגיד..." והוא אמר מה שאמר, למרות שלא היה לו כל קשר לנושא השידור.

תדריך

מסדרים אלה מתוך מסדרי השבוע הבא עשויים להיות מעניינים. שינויים אפשריים:

- **במדע הרפואה** (קול-ישראל, יום ד', 20.25) — תכנית שבמרכזה תעמוד בעית ההפלה המלאכותית, אשר מאז ומתמיד עוררה מחלוקת בין הרופאים, כפי שהיא משתקפת באנגליה ובארץ.
- **קול אחד ואחד** (קול-ישראל, יום ה', 21.30) — ויכוח בין עורכי התכנית, אנשי רדיו ומבקרים סביב חטטנותה של התכנית, ששודרה לפני שבועות מספר, על החרשי-אילמים, ושלדעת רבים היתה בניגוד לכל טעם אסתטי.

- **בניחותא** (קול-ישראל, יום ו', 20.00) — שושנה דואר מגישה דיוקנו של אמן — הצירית קטה קולביץ, בדמותה המצטיירת על פי ספרה.

- **בשרה האמנות והתרבות** (קול-ישראל, שבת, 17.35) — ארבעה מבקרים חריפים לשון יעשו שחורה ליגאל מוסינזון, השחקן והמחבר, על הצגתו השבת השחורה.

- **המסך עולה** (קול-ישראל, יום ב', 21.30) — מריאנה פינדה, מחזתו של פדריקו גרסה לורקה, שהוא סיפור אהבה על רקע התרחשויות הסטוריות בספרד, מבזים ביד רפאל צבי, בהשתתפות חנה רובינא וצוות שחקנים. מוסיקת היקע, המלחמה והתסכית היא פרי-עטו של הקומפוזיטור הישראלי הצעיר נועם שריף.

המאזין הזהיר לא יפתח את הסקלט בתאריכים ובשעות הבאות, פן יטבע בגלי השעמום:

- **שודחן עגור** (קול-ישראל, יום א', 20.00) — דעות משעממות על ביטוח-בריאות העשויות להחלות את המאזין הבריא בגופו ובפניו.
- **בעזומה של ספרות** (קול-ישראל, יום ג', 22.10) — אפרים שמואלי דיבר על "יהודי-אמת והכללות-מטועה על יוהר שבצל"ה". רק לבעלי מילון גור ואולי אף בן-יהודה.

השחקן והפרסומות

שעה שהארץ כולה סביב הופעתו תיו של עסקן מפא"י משה דיין והתקפות-הנגד שבאו בעקבות הופעות אלה, זכה דיין בפירסום עולמי נוסף, כאביזר פרסומות של כוכבת-הקולנוע הצרפתית **פרנסואז ארנוול** שסרטה החתולה, עדיין מוסיף למד שוך קהל בתל-אביב, מאז ביקורה בארץ. התברר כי את פגישתה עם האלוף בחופשה, ניצלה הכוכבת כמתוכנן לסידרה ארוכה של תמונות-פירסומות בדירתו של האלוף, באולי-מות-הרצאות באוניברסיטה בירושלים, ועל רקע נופים ירושלמים. דיין, שאינו שונא פרסומת בכל צורה שהיא, הסכים לשחק לצידה את כל התפקידים שנדרשו ממנו. בסידרת תמונות המכילה 20 פוזות שונות, שהפצה יוניפרנס, מפצת הסרטים הצרפתים, ברחבי העולם, נראה דיין כשחקן קולנוע מושלם... בפירסומת לא פחות גדולה זכתה גם בתו של האלוף-הנואם, יעל דיין. בביקור בקברט קטן בפאריז, נפגשה יעל עם **פרנסואז ארנוול**, הסופרת היצרית שיעל דיין מוגדרת כבת-דמותה הישראלית. אחרי שסקרו זו את זו בהתעניינות נפגשו השתיים לשיחה ארוכה... בעוד ישראל שלחה לצרפת את יעל דיין, שלחה צרפת לישראל את הבמאי **כריסטיאן ז'אק** שבשהותו הקצרה בארץ, אחרי גרו-שיו **מרטין קרול**, הספיק כבר לחזר אחרי בתו של תייר יהודי מדרום-אמריקה. כאשר הופיע כריסטיאן בהצגת הבכורה של סרטו החזק הוא חזק, המוצג בקולנוע אופיר (ראה מדור קולנוע), סרט המטפל בבית הגבולות, סיפר ז'אק סיפור משעשע על גבולות באוני הצופים. אמר הוא: "אספר לכם מעשיה של ממש, מפני שכל מה שהריתי בסרט הוא אמת ורק שיניתי את השמות. ובכן, סיפורי התרחש בגבול הצר-פתי-הבלגי. בכל יום היה מופיע בגבול צעיר רכוב על אופניים ועל האופניים שק' חול. כל יום היו פקדי המכס שואלים את הבחור: מה יש לך בשק? וכל יום היה הבחור עונה: חול. בכל יום בדקו שוטרי המכס את החול, ומצאו שהוא באמת חול פשוט. הם סיננו את החול, בדקו אותו במעבדות כימיות, העבירו אותו דרך קרני רנטגן, אבל תמיד היה זה חול פשוט. כעבור שנה גילו שוטרי המכס כי הבחור הבריח אופניים. בעת ביקורו בארץ, בו הוכיח רח לאכול דגים מלוחים וצונן בשדה-בוקר, גילה מזכיר האו"ם מר **דאג האמרשילד** כי הוא מתעתד לעסוק בקרוב בעבודה ספרותית גדולה. העבודה: תרגום כמה מכתבי פרופסור **מרטין בוכר** — לשד' דית. האמרשילד, שנפגש עם בוכר לשיחה בת חצי-שעה על הנושא: איך יכולים פילוסופים ורוחניים להשפיע על מדיניות העולם? גילה כי יתחיל במלאכת התרגום כשעומס העבודה יוקל מעליו. "זה תלוי במצב העולם", אמר... בויכוח בכנסת, נאם ח"כ הצי"כ **ד"ר כרציון הראל** והציע בין השאר, להקים כפרי-עבודה בשביל חולירוחו של העסיקם בנשיעת פרדסים. הגיב על כך חברו לסיעה **ישראל רוקח**: "שחולירוחו יני

דיין, ארנוול וכתובת צרפתית מול השמחות לבון —

דיין, ארנוול וכתובת עברית * פרסומת בינלאומית —

המערכת ממתינים לו יום-יום קבצים ומבקשי נדבות, המבקשים ממנו פיצויים על שזול את פרנסתם. אנשים לא נותנים לנו יותר נדבות, הם טוענים.

★ ★ ★

קרב על גלי האתר

הצגת המאה של הופ... עברנו, בתיאטרון בצל-ירוק, שנערכה בערב השנה החדשה, היתה הצגה מטורפת מאוד. השתתפו בה מלבד השחקנים גם הפיליטוני **אפרים קישון**, **דן בן-אמון**, הבמאי **שמואל בונים** ו**שאול ביבר** שמילא את מקומו של חיים חפר שאינו נמצא בארץ. בתלבושות רגילות הסתובבו אלה על הבמה, שיחקו חלק מהתפקידים, הגישו באמצע תכנית שירת פזמונים, משקאות חריפים לשחקנים על הבמה. הגדיל מכולם לעשות דן-בן-אמון. במערכון מי לא בבית? הציץ במקום ראשו של **חיים טופול** מהחלון, ראשו של דן, אלא שהלצצה נוספה עוד תנועת יד מורחית גסה. הקהל כמעט ולא הבחין בה, אבל דן זכה ב-15 ל"י, דמי-התערבות... פרטים סודיים מאוד ופיקטיביים מאוד מאחורי הקלעים, על מה שהתרחש בועדות השיפ' סים של פרס ביאליק, גילה השבוע המבקר **ד"ר ברוך קורצווייל**. קורצווייל גילה כי בהיותו הוא שופט פרס ביאליק, ולא היתה דלתו כדעת שאר השופטים, הוא הוחלף באמצעות מברק בו היו חתימות מזויפות, שעליהן ידעו מזכיר אגודת הסופרים **אבי ראהם ברזיירס** והסופר **דב סדן**... קרב מילולי מעל גלי-האתר, התנהל לאחרונה בין קריינית קול-ישראל **רבקה מיכאלי** וקריין גלי-הז'ל **עמנואל אל דודאי**. אחרי שרבקה שידרה בתכנית כבקשתן שבהגשתה את הברכה: "למשפחת דודאי, ברכות לרגל הכנסתו של הבן עמנואל בבריתו לא אברהם אבינו", השיב לה עמנואל אל דודאי כגמולה, ובתכנית כבקשתן לפרקי חזנות שיר לרבקה, שהיא רחקה עדיין את הברכה: "לרבקה, ברכות מאליפות להולדת התאומים, אחים לעתליה, יורם, וזכריה".

* שתי תמונות מתוך סרט שזולס בעת ביקורה של השחקנית הצרפתית בקריית האוניברסיטה בירושלים. לאחר שבתמונה העליונה כתבה ארנוול "תודה" בצרפתית על הלווה, מבקשת היא שדיין יכתוב אף הוא משהו. דיין (תמונה שניה) כתב: ד"ש מהשחקנית הצרפתית.

פסוקי השבוע

● **מזכיר אחדות-העבודה ח"כ יצחק בראהרן**, בתגובה על ידיעה ששענתו הוצע לביג'י לתפוס את השלטון: "אני מניח כי בימי הקריירה שלו שמע ביג'י לא מעט דברים מחוג החצרנים שלו, פצצירים שהם בחלקם פרחחים ובחלקם נאשי-אכלים".

● **מזכיר ההסתדרות פנחס פנחס** בלימוד בין תענית-אסתר ופורים, לפני יותר שיעשו ניתוח יסודי לשם הבנה מדויקת של הבעיות עליהם מדברים.

● **מנהיג מפ"ם מאיר יערי**, על הצעת ביג'י לשביתת-נשק בהשמצות בין מפלגות-הפועלים: "כאשר מתנהלת בצבור, ואין בוחלים בשום אמצעים, לשפור בנימוסים ובהליכות? כלום אין הבאים מתוך זעזועים פנימיים, עלי-ידי תחבולות של קוסמטיקה?"

● **המבקר שלמה גרודזנסקי**, במאמר ב"דבר": "עד היום תוהה אני לסובלות מיוזרה הרחוקה אצלנו לגבי מופעי-נפש, ובמיוחד אלה הפועלים במגנונינו המוסדיים, המפלגתיים או הממשלתיים. בישראל, כשאדם אומלל נתון בסטאדיות האחרונות של סכיופריה, אומרים עליו: "איש קשה, אבל בחור מוכשר".

● **ד"ר ברוך קורצווייל**, על הסערה שקמה סביב אימתן פרס ביאליק לסופר ס. יזהר: "זה למעלה מעשר שנים מקטירים כהני-הפולחן של 'תמיד אנחנו' נביאי 'נוער הפלאים', אבירי המסדר של 'ככה ככה' הקדוש ושל 'הלא כלום' החנוני להתגלמות מיתוס חדש... יש חוגים ויש עסקנים ספרותיים המעוניינים בעסקנות ולא באמנות... את התגלמות המיתוס הכוזב, את הסופר 'הגאון' יזהר ומורה הדור הצעיר הם הכתירו עכשיו בכתר הקוצים של הקדושה-המעונה".

אכתקיוס ארותי

פשוט מותק, אותו נער ששמעתי אומר לחברתו בחושך, באולם הקולנוע: "כל פעם שאני מתקרב, את אוסרת שאני הולך רחוק מדי".

הנפש הטובה מחוייבת

כך חותם (1110/109) ששכח, או לא רצה, לתת שם וכתיבת. הוא כתב משהו משעשע למדי, וכיון שאני בטוחה שהוא מת לראות את זה מודפס ומאחר והדבר חוסך לי המון מרץ ועגמת נפש להעתיק, סתם כך, את מכתבו, הריהו לפניכם:

כשאדם צולל מתחת לפני המים — הוא מוכרח — ככל שיתאפק — לפרוק בסופו של דבר מעל פנייהמים. מה עוד שהמים מעופשים, ודאי תשעה קבין מן הדואר המתקבל במדור — אינו זוכה לאור. כזה הייתי רוצה לראות גם את מכתבי. סתם טפחיה על שכם לאותו מדור אומלל מכתבים לרותי.

אפתח בחמש דקות דום לזכר "הנוער" שכיום נותר ממנו רק ... (השלמה) — ראה כל דברי שפירא הוקן).

"ועתה, כמו שביסוף-האם עוסקים כל הילדים בעיסוקות הבית? אקח גם אני לרצע את תרדח מדורך אנסה להלעיטך ממה ש'אני זוכים לו מדי גליון."

סוג ראשון: **ולנטינו שנים ליתו:**

ל"רתי" שלום, מי פילל ומי מילל כי אני (ואפסי עוד) אודקק איפעם למדורך ה... הזה. אנכי, היפה בבנים (מוכיר נורא את הבדיחה עם ברנארד שאו שקיבל הצעת-נישואין משה קנית בנימוק-שילדים-ירש-את-יופיה-מחר-שכ' לרמאדיו-ושהוא-ענה-לה-מה-יהיה-באם-ילדנו-ירש-ממני-את-ההרומך-את-האידך).

"ערימה עצומה של בנות מאותו סוג של מדורך מעלה-הריר כבר מאחורי. התחלתי את משחקי עם המין החלש בגיל 17.5. כיום אני בן רבע-לשמונה-עשרה. אולי תמי צאי לי שמה, בין שפע סחורותיך — אחת פקחית (ובכל זאת תלאביבית) או עליזה (ובכל זאת ירושלמית) שתחבב בין השאר ספורטילימחזותסכיתיםמוסיקהמוריקודים. חיצוניותה אינה חשובה. פרט לכמה פרטים צדדיים: רוחב זהו 85, שקדים 90, גובה תואר משקל וכו' — ראה פרטים אצל ב.ב.

"לבסוף, רק למען הנימוס, משהו על עצמי. אני משהו פנטסטי. כמה מלים על חיצוניותי. גוף שכוה, שרירים שכללה, שער בלוני שכוה. בכלל, מה יש לדבר (זהו, שתוק!) אני גם נכון מאוד. חברותי וצנוע. סוג שני — **משורר לירי:**

"קדור קדור פני השמים/צפור חיי פסקה משיר/העץ לא מלבלב ענפים/פח לבן פסק משרוק (אין חרוז? מה זה חשוב, העיקר הפרינציפ).

רע לי מר, חריף מאוד/כבשתי הלכה מאוד/ואני כמו על הירח ג... (חרוז למאד). "סעדיני נא, הו רותי, גלגול המואבית אתי, כי אם לא כן אשלח היד בנפשי. התרצי כי אתאבד. מצאי נא לי בת ישראל בלתי מחונכת (שלא חנכו אותה) שתאהב כמוני משנה, קרעפך ואת עצמי.

"גמרת. אפשר להתעורר. כן, זהו גורלנו אנו, הקוראים שצריכים לאכול ולעכל מט' עמים כגון אלה. מדורך הוא רק פינכה בין ציהסירים הגדולים של מסב העולם הזה... ידוע לך מה זה מזבניה? זהו העונה בה עודפי העגבניות הולכים למזבלה. האם צריכים אנו הקוראים להשתתף בצערך על כי אין לנוער שלנו אף זית ערבילחך של תבונה, של בגרות?

... מופלא בעיני איך לא קיבלת אולקוס או כל מארה אחרת, משפע זה של סטור דגמים עליונים, טפפשורה המודות וסמור כומתות. (את הראשון והשלישי אף אני עברתי, ומעולם לא נייער בי החשק לכבס מדים אלה של סטונט או צנחן — קבל עם). האם אין בידך להושיע לנו?..." עשיו אמור לי: מה גותן לך לחשוב שאתה חכם יותר מן האחרים? הסיבה שפירי סמתי את מכתבך היא שהוא ממלא לי

בדיק טור וחוסך לי לעבור על עשרה אחרים.

אין זה אומץ

(1110/110) איננה נמנית על מחנה המת' יליות בלא תיארתי לי שיבוא יום... "כי אם על זה של "משעמם לי נורא... ולכן או למרות זאת, היא רוצה להתכתב, סלחו לה על הביטוי, עם גבר כבן שלושים. יש בה מספיק גדלות לא לפרט תכונות נדרשות.

על עצמה היא אומרת שהיא אוהבת לחיות. "יש ברירה?... לא, אין לי האומץ". מכתבים מעניינים, הצגה טובה, סרט וכל שאר הירקות, כולל, אני משערת, בצל ידוק. היא רואה חובה לעצמה לפרט גם מה שהיא שונאת, וזה שחיצרים וצינים וטפשים המתימרים להיות חכמים — או חכמים המתימרים להיות טפשים — אינני זוכרת. יודע מה? כתוב אליה והטו שניכם יחד את הפועל להשתעמם והניחו לי, בשם אלהים.

דא תמימה, דא מבושרת

מכתבו של (1110/111) הוא לאקוני מאד ולעניין מאד: "גבר בן 24, לא מוצלח ביותר וחסר מכר גית, מבקש להתכתב עם נערה לא טפשה, לא תמימה ולא מבושרת". את תהיי אולי מוכנה להודות על הדרישה

נערת השבוע

החברה אומרים עליה שהיא חתיכה בומ' בה והיא בלונדית ועיניה חומות והיא מש' תגעת אחרי גיסרסטים ויודעת לקלל כנהג' משאית ולא איכפת לה להתערטל מדי פעם בשביל החברה. חוץ מזה יש לה שגטון גדלות. נדמה לה שהיא בריגיט בארדו.

הראשונה והשלישית, אך מה יש בדעתך לע' שות עם השנייה?

דרגה בסדן

היא תלמידת שיטת ומכירה אומרים אתם יודעים כבר מה, "מפני שאני סימפטית ויודעת להסתדר יפה בחברה. נוסף לכך אני גם גבוהה, בעלת צמה שטינית ועניינים תכ' לת". או מה? או היא רוצה להכיר צעיר גבוה ונחמד ובעל חוש הומור ותלאביבי ובן 21, "רצוי בעל דרגה צבאית, הקשור עם איזו שהיא חברה-סלונית". מה שאת זקוקה, (1110/112) מותק, הוא מורה לעברית.

עם העקב

(1110/113) הם צמד-חמד מחילהים ואני מוכנה להישבע שהם גיבויקים. מכתבם היה מודפס להפליא. הם מעדיים על עצמם שהם נחמדים ותלאביבים ויודעים לבלות יפה ורוצים להכיר שתי תלאביביות, בע' לות הופעה שגובהן, יחד עם העקב, יגיע ל-1,70 מ'. איכפת לך שאחד מהם מכונה בשם המ' תוק "בייבי"?

מעל 20, מתחת ל-30

כלב זה שלא כתב אל (1110/114): "...האדם שאני רוצה להתכתב אתו צריך לכאורה להיות בחור רגיל בהחלט, ובכל זאת, מסתבר שלא כל כך קל למצוא אחד כזה. אני רוצה להתכתב עם בחור יהודי או ערבי, שלא צריכה להיות לו מכונית ולא צריך להיות מבין גדול במוסיקה קלאסית או בפילוסופיה. אני רוצה ש' יהיה בחור עם ידיים חזקות שידע לעבוד בהן, משום שאינני סובלת אינטליגנאטים. חוץ מזה צריך להיות לו קצת ראש על הכ' תפיים, כדי שאוכל לשתף אותו בדברים ש' אני חושבת עליהם, בעיות שאני מנסה לפ' תור בעצמי ולהבינן.

"אני רוצה שהוא יהיה אדם נאבק השואף לשנות משהו בעולם שלנו, להיאבק למען משהו יפה וטוב יותר. לזה כמובן דרוש שיהיה לא דתי ולא מפא"יניק. זה בערך כל התכונות. את השאר כבר אספר לו עצמו. הוא לא צריך להיות בחור יפהפה, אבל ש' יהיה גבר, וכדי שאדע גם אל מי אני מד' ברת. אני רוצה תמונה". זה רגיל אצלך, לא? "ואשר לעצמי, סתם בחורה רגילה שמנסה בעצמי להגיע לרוב התכונות אותן אני רוצ' צה למצוא בו. אצלי הכל הולך על מצב-רוח. ואילו מצב-הרוח היה שונה קצת. היי תי אולי כותבת לך מכתב עצוב יותר על השקפת עולם שהכזינה, על חברים שאינם עוד ועל התלבטויות בחיפוש דרך בחיים. את כל זה אני רוצה לספר לאדם עצמו. פרטים טכניים אחרים: עליו להיות מעל 20 ומתחת ל-30. אני בת 17,5, חיפאית בינתיים, ורוצה להיות מורה למלאכה."

ציפור קסנה לחשה לי

הנהג שהסיע את **גולדה מאיר** בסיורה במשקים שנפגעו בהפגזות בגליל מת לבקש אותה משהו, אך לא העז. הוא לשט את עיניו לעבר קופסת הגפרורים של השרה ה' סימפטית. קופסה מתקפלת פשוטה שנאשה את השם "גולדה מאיר". ... למשוררת **שולמית הר"אבן** יש בעיות. היא מוכ' רחה להרחיב את שמלת הקוקטייל שלה, אם היא רוצה להגיע למסיבת הקוקטייל שתיערך בעוד ימים מספר. לא שהיא משתגעת כל כך אחרי מסיבות קוקטייל, אולם הפעם ה' מסיבה היא פחות או יותר לכבודה. בימים אלה יצא בתרגומה הספר קונרד ולנרוד לי אדם מיצבקין וטפרייט הפועלים רוצה לקק' טייל כמה אנשים לכבוד המאורע. שולה מת' פארת, לא בלי סיבה, שהיא היחידה והרא' שונה מבני הגחאריה הצעירה שתרגמה יצירה קלאסית ישר מן המקור. ולמה היא רוצה להרחיב את השמלה? היא מצפה לילד שני ... **הצחק איש כסית** שוב אינו מציץ מבטים וזועפים בצירת **חנה אשל**. היא החלה נראית יותר ויותר בחצאיות קצ' רות וצרות, גילתה שחוקא גם רגליים, דבר שחשקל חשד בו כל זמן כששהיתה מסתובבת במכנסים ארוכים ... **ריקן זראי** (אינכם מתארים לכם שאפשר שבוט בלעדית, לא כן?), נהנה אף היא. ומנית, את שורות מכנסיה ההדוקים והצבעוניים. היא החליטה להיראות כמו יתומה בסיפורי די' קנס, מתהלכת בשער פרוץ, הבעה תמימה וגרביים שחורות. ותתפלאו כמה רבים מר' ננים להתחיל לרחם עליה.

הווי

לא זו הדרך!

רמת גן, ירדה רחל מקידש, בת 35, מהאוטובוס בשעות הערב, ביקשה מי צעיר אלמוני, שנקרה בדרכה, כי יראה לה את הדרך למחוז חפצה, נלחחה לצעיר ש' התנדב להראות לה את הדרך, התנפל עליה אחרי מספר צעדים, היכה אותה וגנב את ארנקיה.

בשעה טובה ומוצלחת

גבעתיים, פירסמו תלמידי הכתה החמישית בבית הספר המקומי, מודעה בעלון הקיבוץ בוזו הלשון: "אנו, בני כתה ט', מודים לכל חברי-המשק על שקיבלנו סוף-סוף את השעונים, ומבטיחים לא לנדנוד יותר בשאלות "מה השעה?"

מסך עשן

ירושלים, פרצו גנבים למחסן-המוזון של ישיבת חברון, גנבו משם מצרכי מזון, הופרעו במלאכתם על ידי טבח-הישרי בה, הטילו לעברו פצצת-עשן, וגמלו בחסות העשן עם שללם.

והידים — ירי יעקב

בראש, מדינת קולורדו, ארצות-הברית, כאשר הובל העסקן היהודי הרי ויסברט לבית-החולים, הרחוק מהעיר כמה עשרות קילומטרים, החליט בנו יעקב לטוס במטוסו מדי בוקר לבית-החולים כדי לגלח את אביו במו ידיו כל יום.

מלחמת אחים

תלאביב, ישב צעיר על ספסל ב' גינת רחוב פלורנטינ, נעצר על ידי אדם שהציג את עצמו כשוטר, נילחה אליו לתחנת המשטרה, שילם לו 10 ל"י תמורת שחרורו, מיהר להעזיב שוטר במדים שצער את השוטר בכגדים האזרחיים, העביר אותו לכלא.

תראה איך שאתה הולך

ירושלים, פרצו שני גנבים לדירה, גנבו כסף, חפצים שונים ושני כרטיסים להצגת הקומיקאים דוויגאן ושומכר "זיי חי דו גייסט" (תראה איך שאתה הולך), הלכי להצגה, נעצרו על ידי שוטרים שחיכו להם במקומותיהם.

משחקים אסורים

האג, הולנד, הוציא בית-הדין העליון צו האוסר על יצרני-צינורות פלסטיק, לשחק את מוצריהם לתעשיית הישיגן הולח' הופי אחרי שתנועת-הבנין הכללית בהולנד נפטקה בגלל מחסור בצינורות פלסטיים לצרכיבנין.

עשן בלי אש

תלאביב, פירסם למרחב כתבה מאת כתבו על סיור שערך בליל הסילבסטר בתלאביב, ובה תיאר הדלקת עצי-אשוח לכבוד החג.

אין דבר העומד בפני הרצון

ירושלים, פירסמה הנהלת מלון הנשיא מודעה, הבטיחה כי כל חדר מחדרי ה' מלון מצויד באמבטיה, רדיו, טלפון, ורצון.

שכר-האימה

ראשון-לציון, קרא האורח א. ג. כי שרה-אוצר לוי אשכול מתגעגע לחזור אל מאחורי המחרשה, שיגר לו מכתב בו כתב: "אם השר יחזור אל מאחורי המחרשה, תהיה שמחת-העם שלמה", וזה לתשובת מזכירו של השר שכתב: "השר ביקשני להודותך על הבעת מחשבותיך האצילות ורגשותיך העדינים אותם ביטאת במכתבך", קיבל בצירוף למכתב תביעה ממסיה-הכנסה על סכום של 2898 ל"י.

* כיודע מדליקים עצי אשוח בכריסטמס ולא בטילבסטר.

די.ו.ב.ק.

הנדרשת ביותר בישראל

תשבץ העולם הזה 1110

9	8	7		6	5	4		3		2	1
			14		13		12	11			10
		19		18	17		16		15		
			24			23	22			21	20
	28			27			26			25	
		33			32			31	30		29
			38			37		36		35	34
	43	42				41			40		39
47			46				45		44		
				52	51			50			48
		58			57		56	55		54	
				60							59

מאונך: 1. בת יעקב; 4. גיבור מגילת אסתר; 10. נושא לספר של ד'אמיצ'יס; 11. בדלת; 13. אוני; 14. אריג תוצרת הארץ; 15. מעיל; 17. בדחן; 19. תאר שם ה' הולם את החורף; 20. הסכמה רב-נית; 22. אתר-אה; 25. מקור אור; 26. בעל מקצוע חקלאי; 27. סגן ראש עיריית ירושלים; 30. קדם לצה"ל; 32. לחם; 33. סיי-מן; 34. חברת דלק; 36. טולידאנו; 37. בחלון; 39. עורק; 41. אחד משלושת הכ"פים בהן ניכר האדם; 42. מלת התפעלות; 44. עליו מציבים את המקלע; 46. זמן; 48. מין; 50. בראש; 51. ריקוד עם; 53. ראה!; 55. קרס; 57. תערוכת בולים; 58. מלה שכיחה גם כשהיא לא במקומה. בפי צבר; 59. רפובלי-קה אמריקאית; 60. ריקוד עם הוואי.

מאונך: 1. מקום הכנס לריקוד עם; 2. תריסר; 3. ארגון; 5. תח-מוש קדמונית; 6. עד כי יבוא... וזו יקחה עמים; 7. רב-אלוף בראשי

בית ספר לפקידות

מרכז מורים מוסמכים

קורס מזורז נפתח

4 חדשים

בינאר

תל-אביב, רחוב הס 12, טלפון 65061

קולנוע

סרטים

אורכיים חוקי

החוק הוא חוק (אופיר, תל-אביב; צרפת) היא כססירה משעשעת המהחלת ב' שתי הצורות העקרויות של העולם המודרני — הגבולות והנשואים. היא שמה ללעג כמעט כל דבר שקשור בשתי בעיות אלה, את ספר החוקים הטפשי, את הביורוקרטיה המטומטמת, כריסטיאן ז'אק, הבמאי, מתגלה במהחלה זו כאנרכיסט מוחלט, המצליח לשכנע באמצעים פשוטים בצדקת רעיונותיו. פרדיננד (פרננדו) הוא שוטר מכס בעיירת גבול צרפתית-איטלקית, שהגבול עובר ב' מרכזה, חוצה את בית המרוח שלה באמי-צעינה. בתפקידו כשוטר-מכס רודף פרדי-ננד את ניופה (טוטו) האיטלקי המבריק משקאות מצד אחד למשנהו, והנשוי לאשתו לשעבר. עד כאן הכל חוקי וחוקי. אלא שיום אחד, כשפרננדו תופס את טוטו בהברחה, עומד לאסרו, מעורר טוטו את שאלת חוקיות מעמדו של פרננדו, כשר-טרמכס צרפתי, בגלותו שלמעשה נולד במסכת המרוח השייך לאיטליה, לאב בלתי

פרננדו וטוטו ב"החוק הוא חוק" צורות עם גבולות ונשים

חן בגועליותו, הוא בעל מכרה-זהב שהודח וגשלח לכלא יומה למאסר. שם הוא מכיר את אלן לו הממלא תפקיד של אסיר סובל מאור, אך הנראה בפניו השמנים כאילו יצא זה עתה מתוך סעודה חגיגית של המגביית המאחזת. אבל לו בעצם אינו פו-שע, כפי שאפשר להבין עוד לפני תחילת הסרט. הוא מהגוס-מכרות נרדף על שחא. כשהשניים יוצאים מהכלא, הם מחליטים לגבות את המגיע להם מהחברה תוך 24 שעות, לשדוד מכרה זהב, בשוד שאינו שוד אלא פיצוי צודק. אלא שכמו תמיד, ישנם טיפוסים מפוקפקים שאינם מרוצים מהאפ-שרות לתת לשניים להרוויח כמה מאות-אלפי דולארים תוך 24 שעות. הם קצת מתעקשים. אבל זה לא עוזר. גומרים איתם באקדחים. מלבד זאת ישנה בסרט גם קטי (בצהרי יום) חורדו, שחקנית ספרדית, המשחקת תפ-קיד של יצאנית אנושית, המתאהבת בנשמתו הטהורה של בורגין, למרות פרצופו הדוחה. אפשר להבין מדוע היא עושה זאת בסרט, שהרי משלמים לה בעבור כך. אולם בשום אופן אי-אפשר להבין מדוע אילצה את בור-גין להתגרש גם במציאות ולשאת אותה לאשה. אם הוא יודע להיות בעל, כמו שהוא יודע לשחק בסרט זה, כדאי לה מהר לטוס לרנו. שם, אומרים, מסדרים גירושין תוך יום אחד.

ידוע ולאם איטלקיה. גילוי זה מעורר בעק-בותיו שורה של סיבוכים. כאיטלקי אין פרננדו רשאי להיות שוטר צרפתי, ומכאן שאינו רשאי לעצור את ניופה המבריקה. כאיטלקי, שמדינתו אינה מכירה בגירושין, אין גירושיו של פרננדו תופסים, ואשתו לשעבר הנשואה לטוטו, נשואה לו שלא כחוק, ואילו אשתו הנוכחית היא בלתי חוקית ובניו ממזרים. **פטריוט ללא מדינה**. אולם אלה הן רק הבעיות הקטנות. הבעיות הגדולות מת-עוררות שעה שפרננדו, הנאמן לחוק, הופך לאורח איטלקי. בתור שכזה הוא נחשב לעריק ולבוגד, מכיון ששירת בצבא הצרפתי. ומכיון שהוא בוגד, הוא מאבד את זכויות האזרח, ואם איבד את זכויות האזרח הרי אינו איטלקי עוד. וכך הופך פרננדו לאדם שאף מדינה אינה רוצה בו. ביאושו הוא נוטל את רובה-הציד שלו, יוצא אל ההרים ומחליט להשליט סדר בעולם המבולבל, מרוב חוקים פרדוקסאליים. אם הצופה לא התבלבל עודיו מסיבוכי החוק, הוא עשוי ליהנות ממשחק הקומי המצוין של טוטו ופרננדו, ומסרט, שלמרות היותו מגמתי, הוא סרט משעשע ועליו.

הומור עבה מדי

ההצגה הקטנה ביותר בתבל (צפון, תל-אביב; בריטניה) נערכת בקולנוע אבן-חן בעיירת חרושת בריטית קטנה, שהוא מיתקן בדומה לבית-העם התל-אביבי, לפני ששפרו אותו מדי-לאורחיה. זהו קולנוע מיושן ובלוי, שבכניסה אליו תלויות תמו-נות של כוכבות הסרט-האיים, שאפשר לק-נות בו כרטיס כניסה למשפחה שלמה תמורת תרגולת ממורטת, והמודעזעז כולו כאשר עוברת הרכבת מעליו. את כל הדברים הטובים האלה לא יודע סופר צעיר, המגלה יום אחד כי יש את הקולנוע, על מכוניותיו הישנות, ועל עוב-די הישנים עוד יותר, מדור שלא הכיר מעולם. כשהוא כבר מגלה עוברות יסר-

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי-הארץ אשר העולם הזה ממליץ לראות: **● סביב העולם בשמונים יום** (חן, תל-אביב; ארמון, חיפה) — ג'נהלמן אנגלי ומשרתו הספרדי עוברים על פני תבל כדי לזכות בהתערבות. קנטיפס ועוד חמישים פרצופים שהופיעו בסרטים אחרים. **● הגשר על נהר קוואי** (מוגרב, תל-אביב) — הוכחה לאימרה — אין דבר העומד בפני הרצון — מספקים קצין בריטי שבוי, חייל אמריקאי וגשר עץ. סרט גדול.

זוהי כמוזבון אינסטלציה זמנית בלבד.

העולם הבא

בעריכת לילי גלילי

מוזמנים משתתפים. אחד הקוראים מבין המשתתפים בשליחת חומר לעמוד זה יזכה מדי שבוע בפרס של עשר לירות. הזוכה השבועי: ישראל שפיומן, שדרות רוטשילד, תל אביב.

צלי אש עוד בדיחה של שמעון ישראלי. הפעם על אוכלי אדם שצדו לבן אחד בג'ונגל, קשרו אותו למוט גדול, ערמו סביבו עצים והתחילו לצלות אותו לארוחת ערב. כשהעסק התחיל להתחמם, ניגשה אל האיש אחת מבנות השבת, ובידה עפרון ונייר: "מה שמך, בבקשה?" שאלה. "מה זה חשוב כבר?" השיב האיש ביאוש. "אני צריכה לרשום את זה בתפריט", השיבה היא.

כזבים לילקוט

חזר חלילה

ששון לא היה הכי חכם בעולם. לאמיתו של דבר חכם כטן מאד היה. אבל נוסף לזאת עקשן גדול והחברה כבר ידעו שאם נכנס לו יתוש לראש, אז גם מק דיול לא יוכל להוציא אותו.

יום אחד החליט הנער ללכת ללמוד באוניברסיטה. נמאס לו לקצור ולקטוף חמניות. לקח את הרגלים והגיע לירושלים. החברה מספרים שאמנם זה לא היה באשמתו, אבל השיעור הראשון שאליו הוא נפל היה "שיטות מיקרו-אנליטיות בחימיה אורגנית". אחרי שיעור זה, ששון כבר רצה לחצות את הקחים בשביל להגיע כמה שיותר מהר לעמק.

אבל כמו כל החברה במצבו, הוא גמר ב"ניצן" ומספרים שמאז הוא לא מתקרב לאוניברסיטה יותר מאשר בית המעלות. ערב אחד, כשהוא יושב ב"ניצן" עם החברה, ששון קופץ ממקומו. "הערב תשחקו פוקר לבד", קרא להם, "יש לי חזרה!"

"מה?" החברה נפלו מהכסאות, "לך חזרה? עם מי?" "מה זאת אומרת?" נעלב ששון, "יש לי חזרה עם בת אחת". החברה נשארו עם פה פעור. אבל אחד עוד הספיק להתאושש, לפני שששון נעלם, ושאל: "על מה? על מה אתם חוזרים?"

הערות-שוריים

פנחס לבון השמיץ את משה דיין באסיפות פומביות...

... הלבין פני חברו ברבים.

★★★

צעירי החצר של ביג'י יעצו לו לתפור את השלטון...

... סיפמם: תפסת מרובה — תפסת.

★★★

הטיל הסובייטי יחוג ככוכב-לכת במערכת השמש...

... יש חדש תחת השמש.

★★★

הרודן הקובאני המודח סמך על עזרתם של בעלי מטעי קני הסיכר...

... משענת קנה רצון.

למדנו את המתקון מקריקטורה בשבועון...

מלכלכי פינכא

וידויו של מנקה כלים

למאורה אין קל מזה: ממלאים שני כיורי גירוסטה מים, האחד בקרים, השני בחמים עם תסבין וכשלישי שמים מסוננת ענקית. אחר כך, לפי הסדר, שוטפים בכיור של המסננת, טובלים בתסבין ויועשים לצלחת סיבוב קל, ושוטפים.

זה למאורה, אך למעשה שונה הדבר, והרי אין להפריד את עבודת הכפיים מחיי הנפש. משום כך, במשך שעותיים אלה, מתעורבים בנפשי כל התחומים של חיי החברה שלנו. החברים מהחם קבוצה אחת גדולה וארוחה של מלכלכי פנכא, וזו נחלקת לקבוצות-משנה קטנות. האחת והטובה שבהן — אליה משתייכות בנות ונשים שאין להן תיאבון ואינן מלכלכות דבר פרט לספל תה.

הקבוצה הבאה גרועה ביותר. זו היא קבוצת "העניינים הגדולות", כלומר: מכינים להם סליקים של מזון. אלה מגובבים על ידם ערימת לחם, וחופנים ליטר מר-גרינה ומורחים אותו בפיתת הצלחת. בי רור שהם משתמשים במחצית המלאה, משאירים גוש הגון של מרגרינה על צלחתם, וכאשר הבאים אחריהם מניחים את צלחותיהם — לך והפרד בין הד' בקים. הקבוצה השלישית היא עוד יותר גרועה שבגרועות: אליה משתייכים חברים מסריס-בלנות. עד שהמנה מגיעה גוסלים הב ספל בידם האחת ו — שומו שמיים! — מצקת ביד השניה ויוצקים מרק או דייסה דביקה אל תוך הספל ולעוטים ממנו. אבוי לי, הרי ספלים ניי-תנים לשטיפה רק במים קרים! לעזאזל — נו, מילא. קבוצה נוספת — המעש-נים סיגוריות, לא די שהם מרעילים את אויר הנגב הצה, הם משגרים לשוטף הכלים צלחת שטוחה שבמרכזה שתולה סיגריה שכובתה בלחץ אצבעות וגדמה לי שאני שומע את קול הגחלת הנכבית:

... ס—ס—ס—

עוד המון יש לי לספר על החחיה הנקראת: שטיפת כלים. על השיטה ל-רחיצת סכ"ם, ועל טבילת צלוחיות פלס-טיק במים רותחים, ועל הכלים ששימשו שוואביאב במשך שלושה שבועות ב-פתחי בנינים — אך התורנות שלי נס-תיימה — — —

יושב אני בחדר-האוכל ומצפה למנה. "בחיי" — אני חושב בלבי — "איזה עובדים מתועבים. צריך לחכות חצי שעה עד שבאה המנה" — ובינתיים אני נוטל ביד האחת ספל, ובשניה מצקת ו... יוצק מרק מלוא כל הספל כולו, ולבסוף, כשאני מסיים את הארוחה ואת עישון הסיגריה שלי — אני לוקח אותה, כשהאש בין שתי אצבעותי, ולוחץ את הגחלת במרכז הצלחת בדיוק, ומקשיב לקול הס—ס—ס— פוסה, רביבים

טעות לעולם צודקת

פגיעה וזלזול בחרות האדם, בעיקר במאה השערים. (הארץ) יורם ברנשטיין, תל אביב

שאבעס! שאבעס! האופטימיסטים שבמעדני החלל. (במחנה) שמואל דור, צה"ל

מנוחתם עדן תפוקת החשמל מדביקה את צורכי הארץ והתפתחותה. (על המשמר) דויד האמר, נתניה

שקר במצח נחושה. פזמונאי העולם, מפי דורותי ליביו. (מעריב)

מרדכי דן, תל אביב אוכלת האדם המפורסמת מהאופירה של מילנו.

חסשיריים

כני חזוג ברוכ אושר ונחת

שכמו במיטה פעם יחד.

כשהדלת חרקה

"בעלי!" צעקה —

או הבעל ברח למקלחת.

מעשה במשומט מיכאל

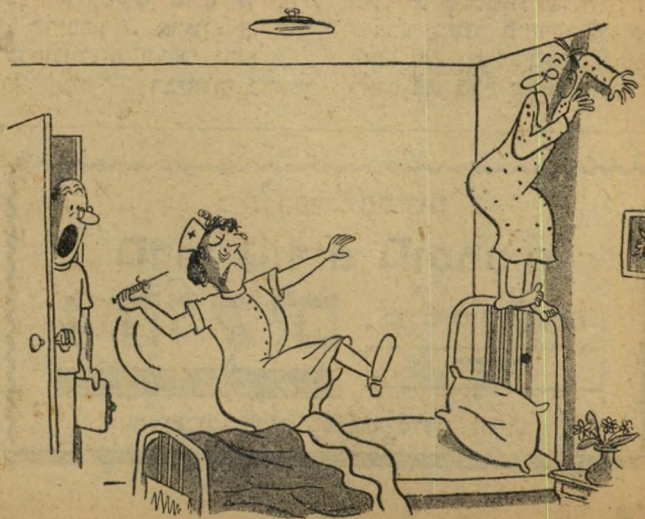
שכסולם התכסה כל הליל,

אך סבל קור כלבים.

רק בבוקר הבין

כי אחד השלבים התקלקל.

ישראל שפיומן, תל אביב

"אחות!?!?"